

BRUSSEL-HOOFDSTAD

**VERENIGDE VERGADERING
VAN DE
GEMEENSCHAPPELIJKE
GEMEENSCHAPSCOMMISSIE**

GEWONE ZITTING 2000-2001

28 NOVEMBRE 2001

VERSLAG

**over de staat van de armoede
in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest –
Jaar 2001**

**VOORSTELLEN
VAN AANBEVELINGEN**

VERSLAG

uitgebracht namens de
Commissie voor de Sociale Zaken

door Mevr. Dominique BRAECKMAN (F)
en de heer Philippe SMETS (F)

Aan de werkzaamheden van de Commissie hebben deelgenomen :

1. *Vaste leden* : Mevr. Amina Derbaki Sbai, de heer Jean-Pierre Cornelissen, mevr. Marie-Jeanne Riquet, de heren Philippe Smits, Bernard Ide, mevr. Fatiha Saïdi, mevr. Bernadette Wynants, de heer Mohamed Azzouzi, mevr. Sfia Bouarfa, mevr. Anne-Sylvie Mouzon, de heren Denis Grimberghs, Jean-Luc Vanraes.
2. *Plaatsvervangers* : Mevr. Dominique Braeckman, de heer Paul Galand.
3. *Andere leden* : Mevr. Marion Lemesre, de heren Mahfoudh Romdhani, Jan Béghin.

BRUXELLES-CAPITALE

**ASSEMBLEE REUNIE
DE LA COMMISSION
COMMUNAUTAIRE
COMMUNE**

SESSION ORDINAIRE 2000-2001

28 NOVEMBER 2001

RAPPORT

**sur l'état de la pauvreté dans la
Région de Bruxelles-Capitale –
Année 2001**

**PROPOSITIONS
DE RECOMMANDATIONS**

RAPPORT

fait au nom de la
Commission des Affaires sociales

par Mme Dominique BRAECKMAN (F)
et M. Philippe SMETS (F)

Ont participé aux travaux des Commissions réunies :

1. *Membres effectifs* : Mme Amina Derbaki Sbai, M. Jean-Pierre Cornelissen, Mme Marie-Jeanne Riquet, MM. Philippe Smits, Bernard Ide, Mmes Fatiha Saïdi, Bernadette Wynants, M. Mohamed Azzouzi, Mmes Sfia Bouarfa, Anne-Sylvie Mouzon, MM. Denis Grimberghs, Jean-Luc Vanraes.
2. *Membres suppléants* : Mme Dominique Braeckman, M. Paul Galand.
3. *Autres membres* : Mme Marion Lemesre, MM. Mahfoudh Romdhani, Jan Béghin.

1. Procedure

De voorzitter vraagt de commissie welke werkmethode gevolgd zal worden.

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon herinnert eraan dat de aanbevelingen van 1998 opgesteld zijn op grond van tekstvoorstellen die de verschillende politieke fracties ingediend hebben.

De voorzitter meent dat de commissie de vroegere aanbevelingen als uitgangspunt zou kunnen nemen rekening houdend met het armoedeverslag 2001.

Aangezien de aanbevelingen in principe ieder jaar moeten worden gedaan, vraagt de heer Galand dat er enkele prioritaire aanbevelingen naar voren gebracht zouden worden. Wat het tijdschema betreft is hij van oordeel dat deze aanbevelingen in de plenaire vergadering besproken zouden moeten worden voor de begrotingsbespreking plaatsheeft.

De heer Denis Grimberghs heeft vragen bij de inhoud van de uiteenzetting van de minister. Volgens hem zou die moeten dienen om de evaluatie van de voorafgaande aanbevelingen toe te lichten.

De commissie heeft de vertegenwoordigers van het Observatorium en het Verenigd College gehoord. Daarna heeft zij een bespreking gewijd aan de voorstellen van aanbevelingen die voor gezondheid en welzijn de rapporteurs hebben opgesteld aan de hand van de voorstellen die de verschillende partijen hebben ingediend. Tijdens de jongste vergadering hebben mevrouw Dominique Braeckman enerzijds en mevrouw Anne-Sylvie Mouzon en de heer Smits anderzijds amendementen ingediend. Deze twee laatste indieners hebben ook technische correcties voorgesteld die de commissie aangenomen heeft.

2. Hoorzitting met het Observatorium voor de Gezondheid en het Welzijn

In naam van het Observatorium herinnert mevrouw Annette Perdaens eraan dat het observatorium krachtens de ordonnantie van 1999 ermee belast is de signalementskaarten van de OCMW's te analyseren en een ronde tafel te organiseren. Het Observatorium heeft vier aanbevelingen geanalyseerd uit de verschillende aanbevelingen die de Verenigde Vergadering aangenomen heeft:

Eerst aanbeveling : de verbetering van de arbeidsomstandigheden van de maatschappelijk werkers, in het bijzonder via de aanwerving, de opleiding, de supervisie en de financiering van de OCMW's door de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie.

In verband met de arbeidsomstandigheden van de maatschappelijk werkers heeft het Observatorium een vragen-

1. Procédure

Le président interroge la commission sur la méthode de travail à suivre.

Mme Anne-Sylvie Mouzon rappelle que les recommandations de 1998 ont été élaborées sur base de propositions de texte déposées par les différents groupes politiques.

Le président estime que la commission pourrait prendre comme base de travail les recommandations antérieures en tenant compte du rapport pauvreté 2001.

Etant donné que les recommandations doivent en principe être annuelles, M. Paul Galand plaide pour la mise en exergue de quelques recommandations prioritaires. Quant au calendrier, il estime que ces recommandations devraient pouvoir être discutées en séance plénière avant le débat budgétaire.

M. Denis Grimberghs interroge sur le contenu de l'exposé du ministre. Selon lui, il devrait servir à commenter l'évaluation des recommandations précédentes.

La commission a entendu les représentants de l'Observatoire de la Santé, le Collège réuni, puis a discuté des propositions de recommandations élaborées par les rapporteurs à partir des propositions déposées par les différents partis. Lors de la dernière réunion, des amendements ont été déposés par Mme Dominique Braeckman d'une part, par Mme Anne-Sylvie Mouzon et M. Philippe Smits d'autre part. Ces deux derniers auteurs ont également proposé des corrections techniques qui ont été acceptées par la commission.

2. Audition de l'Observatoire de la Santé et du Social

Au nom de l'Observatoire, Mme Annette Perdaens rappelle qu'en vertu de l'ordonnance de 1999, l'Observatoire est chargé d'analyser les fichiers signalétiques des CPAS et d'organiser une table ronde. Parmi les différentes recommandations émises par l'Assemblée réunie, l'Observatoire a analysé quatre recommandations :

Première recommandation : l'amélioration des conditions de travail des assistants sociaux notamment à travers le recrutement, la formation, la supervision et le financement des CPAS par la Commission communautaire commune.

En ce qui concerne les conditions de travail des assistants sociaux, l'Observatoire a envoyé un questionnaire aux

lijst naar de OCMW's gestuurd. Het heeft uiteenlopende antwoorden gekregen in verband met de computerapparatuur, de lokalen, de aankoop van gebouwen. Op bladzijde 56 van het verslag staat een overzicht. Bepaalde OCMW's hebben bijkomende personeelsleden aangeworven, maar vaak zijn de personeelsformaties niet volledig. Bovendien hebben de OCMW's geen GECO's kunnen aanwerven. Op het vlak van opleiding en supervisie stelt men een verbetering van de opleidings- en supervisiemogelijkheden vast, maar de opdrachten van de OCMW's worden ingewikkelder. Vier OCMW's hebben de sociale coördinatie niet kunnen organiseren door een gebrek aan tijd en middelen. De aanbevelingen in dit verband staan op bladzijde 65 en 66 van het verslag. Mevrouw Annette Perdaens onderstreept dat de verbetering van de arbeidsomstandigheden van de maatschappelijk werkers directe gevolgen heeft voor de gebruikers. De maatschappelijk werkers zouden ook de mogelijkheid moeten hebben om elkaar te ontmoeten, niet alleen binnen het OCMW, maar ook collega's van andere OCMW's.

Tweede aanbeveling : samenwerking tussen de diensten voor geestelijke gezondheidszorg en de sociale diensten.

De definitie van de sociale diensten in de aanbeveling was niet echt duidelijk. Het Observatorium heeft beslist om enkel rekening te houden met de erkende sociale diensten, met uitzondering van de OCMW's. Er is een enquête gevoerd bij de sociale diensten en de diensten voor geestelijke gezondheidszorg. Op het terrein is gebleken dat er een verschil is tussen het begrip van de partnershipovereenkomsten en de uitvoering ervan. De maatschappelijk werkers vragen om regelmatige samenwerking met de diensten voor geestelijke gezondheidszorg.

Derde aanbeveling : Werkgelegenheid en de opleiding en de terugbetaling van het bestaansminimum voor mensen die uitgesloten zijn.

Het gaat om de toepassing van artikel 80 dat voornamelijk betrekking heeft op de vrouwen (75%) die in een kwetsbare situatie verkeren hebben. Zij hebben niet de gewoonte schriftelijke bewijzen te verzamelen van hun zoektocht naar werk. Wat de maatregelen voor de wedertewerkstelling betreft moet men vaststellen dat er 156 maatregelen ter bevordering van de werkgelegenheid bestaan. Men moet daarvan de gevolgen voor ieder persoon kennen. Er moet een wetenschappelijke en concrete evaluatie gemaakt worden van deze verschillende maatregelen met het oog op een coherenter beleid. Wat de overdracht van de werkloosheidsvergoeding naar de OCMW's betreft, zijn er heel wat betwistingen tussen de OCMW's en het ministerie voor werkgelegenheid. Alle uitgevoerde onderzoeken tonen aan dat de personen die buiten de sociale zekerheid vallen, afhankelijk zijn van de OCMW's. Het ging om 10% in 1990 en 30% in 1999. Deze stijging moet ons doen nadenken over de financiële stromen van de Staat naar de OCMW's.

CPAS et a reçu des réponses diversifiées notamment en ce qui concerne le matériel informatique, les locaux, l'acquisition de bâtiments. Un tableau figure en page 56 du rapport. Au niveau du recrutement, certains CPAS ont procédé à des recrutements supplémentaires mais souvent les cadres ne sont pas remplis. En outre, l'engagement d'ACS auprès des CPAS n'a pu être réalisé. Au niveau de la formation et de la supervision, on constate une amélioration des possibilités de formation et de supervision mais les missions des CPAS se complexifient. En ce qui concerne la coordination sociale, quatre CPAS ne l'ont pas organisée faute de temps et de moyens. Les recommandations en ce domaine figurent en pg 65 et 66 du rapport. Mme Annette Perdaens souligne que l'amélioration des conditions de travail des travailleurs sociaux a une implication directe sur les usagers. Les travailleurs sociaux devraient également avoir la possibilité de se rencontrer, non seulement au sein du CPAS, mais également entre CPAS.

Deuxième recommandation : Coopération entre les services de santé mentale et les services sociaux.

La définition des services sociaux donnée par la recommandation était peu claire. L'Observatoire a décidé de prendre uniquement en compte les services sociaux agréés, à l'exception des CPAS. Une enquête a été réalisée auprès des services sociaux et des services de santé mentale. Une divergence est apparue sur le terrain sur la notion et la mise en oeuvre des conventions de partenariat. Les travailleurs sociaux sont demandeurs de collaborations suivies avec les services de santé mentale.

Troisième recommandation : l'emploi et la formation et le remboursement du minimex octroyé aux personnes sanctionnées par l'exclusion.

Il s'agit de l'application de l'art. 80 qui touche essentiellement les femmes (75 %) dans une situation fragile. Elles n'ont pas l'habitude de rassembler des preuves écrites de leur recherche d'emploi. En ce qui concerne les dispositifs de remise à l'emploi, il faut constater qu'il y a cent cinquante-six mesures en faveur de l'emploi dont il faut connaître les implications pour chaque personne. Il est indispensable de procéder à une évaluation scientifique et concrète de ces différentes mesures pour mener une politique plus cohérente. En ce qui concerne les transferts de l'assurance-chômage vers des CPAS, il y a beaucoup de contestations entre les CPAS et le ministère de l'emploi. Toutes les études réalisées convergent pour constater que les personnes exclues de la sécurité sociale élargissent aux CPAS. Elles étaient 10 % en 1990 pour atteindre 30 % en 1999. Cet accroissement pose le problème des transferts financiers de l'Etat vers les CPAS.

Na de analyse van de aanbevelingen heeft het Observatorium overleg gepleegd met de vertegenwoordigers met de comités van werkloze burgers: comité van bestaansminimumtrekkers, comité van werklozen, beweging van daklozen. Men heeft het daar gehad over de menselijke waardigheid zoals die door deze personen ervaren wordt.

Het laatste deel van het verslag is een overzicht van de werken en onderzoeken over de armoede die de veldwerkers in het algemeen weinig kennen. Dit deel moet een band scheppen tussen de overheid, de maatschappelijk werkers en de wetenschappers. Mevrouw Annette Perdaens onderstreept tot slot dat de ronde tafel op 10 mei 2001 plaatsgevonden heeft. De deelnemers hebben concrete voorstellen gedaan en hebben in het bijzonder de nadruk gelegd op de huisvesting en de gezondheid.

Mevrouw Fatiha Saïdi meent dat het verslag van het Observatorium voor de gezondheid een belangrijk instrument is met het oog op een coherent beleid en om de maatschappelijk werkers in staat te stellen de situaties op het terrein te evalueren. De eerste aanbeveling moet dan ook betrekking hebben op bijkomende middelen voor het Observatorium.

Mevrouw Fatiha Saïdi vindt ook dat de aanbevelingen ook moeten verwijzen naar het voorontwerp van wet over de hervorming van het bestaansminimum die de opdrachten van de OCMW's zal uitbreiden zonder daartoe de nodige middelen ter beschikking te stellen.

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon herinnert eraan dat de doelstelling van de ordonnantie 2000 erin bestond een jaarverslag als handig instrument ter beschikking te stellen. De analyse moet niet volledig zijn. De inhoud van de signalementskaarten moet dan ook niet gewijzigd worden. De OCMW's kunnen die trouwens aanvullen met andere inlichtingen. Na het verslag en de ronde tafel moet de Verenigde Vergadering nu bepalen of de punten die de verschillende partijen naar voor gebracht hebben, aangevuld moeten worden.

Mevrouw Annette Perdaens wijst er evenwel op dat de signalementskaarten soms slechts ingevuld wordt door de OCMW's omdat die op een verschillende manier geïnterpreteerd wordt. Het Observatorium wenst dat de inhoud van de bepaalde vragen gepreciseerd wordt om deze verschillende interpretaties te voorkomen. Bovendien kunnen de termijnen opgelegd door de ordonnantie van 1999 onmogelijke nageleefd worden. Het Observatorium heeft de recentste steekkaarten in oktober ontvangen.

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon meent dat indien een OCMW de steekkaart niet op tijd binnenbrengt, daar geen rekening mee gehouden moet worden. In verband met de opmerking van mevrouw Annette Perdaens dat het Observatorium niet verplicht is de aanbevelingen op te volgen, wijst Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon erop dat de ordonnantie niet naar het Observatorium verwijst, maar

Après l'analyse des recommandations, l'Observatoire a organisé une concertation avec des représentants des comités des citoyens sans emploi : comité de minimexés, comité de chômeurs, mouvement des sans domicile fixe. Ils ont abordé la question de la dignité humaine telle qu'elle est ressentie par ces personnes.

La dernière partie du rapport est un répertoire des ouvrages et études sur la pauvreté qui sont généralement peu connus par les gens du terrain. Cette partie vise ainsi à établir un lien entre les pouvoirs publics, les travailleurs sociaux et les scientifiques. Mme Annette Perdaens termine en soulignant que la table ronde a eu lieu le 10 mai 2001. Les participants ont formulé des propositions concrètes en mettant notamment l'accent sur le logement et la santé.

Mme Fatiha Saïdi estime que le rapport de l'Observatoire de la santé est un outil important pour développer une politique cohérente et pour que les travailleurs sociaux puissent évaluer les situations de terrain. La première recommandation doit dès lors porter sur les moyens supplémentaires à octroyer à l'Observatoire.

Mme Fatiha Saïdi estime également que les recommandations ne peuvent omettre une référence à l'avant-projet de loi sur la réforme du minimex qui va accroître les missions des CPAS sans qu'ils disposent des moyens nécessaires pour les assumer.

Mme Anne-Sylvie Mouzon rappelle que l'objectif de l'ordonnance de 2000 était de disposer d'un rapport annuel qui constitue un instrument maniable et pratique. L'analyse ne doit pas pour autant être complète. Il ne convient donc pas de modifier le contenu du fichier signalétique d'autant plus que les CPAS peuvent le compléter par d'autres renseignements. A la suite du rapport et de la table ronde, il appartient à l'Assemblée réunie de déterminer si les points mis en exergue par les uns et les autres doivent être complétés.

Mme Annette Perdaens fait toutefois observer que le fichier signalétique est parfois mal rempli par les CPAS parce qu'il fait l'objet d'interprétations divergentes. L'Observatoire souhaite que le contenu de certaines questions soit précisé afin d'éviter ces divergences d'interprétations. En outre les délais imposés par l'ordonnance de 1999 sont impossibles à respecter. L'Observatoire a reçu les derniers fichiers signalétiques en octobre.

Mme Anne-Sylvie Mouzon estime que si un CPAS ne rentre pas le fichier signalétique à temps, il ne doit pas en être tenu compte. Suite à la remarque de Mme Perdaens selon laquelle l'Observatoire n'est pas tenu à un suivi des recommandations, Mme Mouzon fait observer que l'ordonnance ne fait pas référence à l'Observatoire mais uniquement au Collège réuni. C'est à lui de décider s'il confie

enkel naar het Verenigd College. Het Verenigd College moet beslissen of het bepaalde opdrachten toevertrouwt, zoals de opvolging van de aanbevelingen aan het Observatorium.

De heer Denis Grimberghs meent dat er preciezere indicatoren opgesteld moeten worden om de follow-up van de beleidsmaatregelen te evalueren en om op tijd oplossingen voor een bepaalde bevolkingsgroep te bieden (bijvoorbeeld: stijgend aantal kinderen dat in moeilijke omstandigheden opgroeit).

Zoals mevrouw Fatiha Saïdi meent hij dat de Verenigde Vergadering in haar aanbevelingen moet verwijzen naar het voorontwerp van wet over de hervorming van het bestaansminimum, waarover het Observatorium voor de gezondheid een advies aan het Verenigd College bezorgd heeft. Hij vraagt ook of dit advies bijgewerkt zal worden, gelet op de wijzigingen die de regering in het voorontwerp aangebracht heeft.

Mevrouw Annette Perdaens antwoordt dat dit de bedoeling van het Observatorium is.

De heer Bernard Ide verwijst naar het verslag waarin gesteld wordt dat de medewerkers van de OCMW's sinds 1996 de signalementskaart steeds minder nauwkeurig invullen. Bovendien werd in een aanbeveling gevraagd dat de OCMW's een onderzoek over de lokale armoede zouden uitvoeren. Slechts drie OCMW's hebben dat gedaan. Hij betreurt dat niet alle OCMW's de regels volgen.

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon wijst erop dat de OCMW's in 1998 de nieuwe comptabiliteit hebben moeten toepassen, met informaticaproblemen als gevolg. Indien het informaticasysteem niet goed werkt, moeten de maatschappelijk werkers opnieuw manueel rekenen, na hun dagelijks werk dat reeds zeer zwaar is.

De heer Jean-Luc Vanraes vindt ook dat de opdrachten van de OCMW's de jongste jaren sterk uitgebreid zijn. Het is echter moeilijk om een personeelsuitbreiding te krijgen.

Volgens de heer Bernard Ide zou een aanbeveling betrekking kunnen hebben op de uitbreiding van het administratieve personeel van de OCMW's om deze opdracht uit te voeren.

De heer Paul Galand meent dat het verzamelen van basisgegevens van essentieel belang is om beleidskeuzes te helpen bepalen en om te bepalen welke maatregelen het meest efficiënt zijn in de bestrijding van de armoede. De OCMW's en de gemeenten moeten ook over deze gegevens kunnen beschikken om hun beleidskeuzes te bepalen. Men moet zich afvragen hoe men hen hetzelfde informaticasysteem ter beschikking kan stellen. Moet daartoe een bijkomende subsidie toegekend worden ?

certaines missions telles que le suivi des recommandations à l'Observatoire.

M. Denis Grimberghs considère qu'il faut élaborer des indicateurs plus précis pour évaluer le suivi des politiques initiées et pour déceler à temps les solutions d'une population déterminée (exemple : nombre d'enfants grandissant dans des conditions difficiles).

Comme Mme Fatiha Saïdi, il estime que l'Assemblée réunie doit, dans ces recommandations, évoquer l'avant-projet de loi sur la réforme du minimex sur lequel l'Observatoire de la Santé a remis un avis au Collège réuni. Il demande d'ailleurs si cet avis sera actualisé eu égard aux modifications apportées à l'avant-projet par le gouvernement.

Mme Annette Perdaens répond que telle est l'intention de l'Observatoire.

M. Bernard Ide fait allusion au rapport dans lequel il est dit que la précision avec laquelle les collaborateurs de CPAS ont complété le fichier signalétique a clairement diminué depuis 1996. En outre, une recommandation visait à demander aux CPAS d'organiser une étude de la pauvreté au niveau local. Seuls trois CPAS l'ont fait. Il regrette que tous les CPAS ne jouent pas correctement le jeu.

Mme Anne-Sylvie Mouzon fait observer qu'en 1998, les CPAS ont eu à appliquer la nouvelle comptabilité, ce qui a provoqué des problèmes informatiques. Or, si le système informatique n'est pas performant, les assistants sociaux doivent effectuer un travail manuel de comptage en plus de leur travail quotidien déjà très lourd.

M. Jean-Luc Vanraes estime également que les missions des CPAS ont fortement augmenté ces dernières années. Or, il est très difficile d'obtenir une augmentation du personnel.

Pour M. Bernard Ide, une recommandation pourrait avoir trait à l'augmentation du personnel administratif des CPAS pour remplir cette mission.

M. Paul Galand estime que le recueil des données de base est essentiel pour éclairer les choix politiques à prendre et déterminer les mesures les plus efficaces dans la lutte contre la pauvreté. Les CPAS et les communes ont également besoin de ces données pour déterminer leurs choix politiques. Il convient de se demander comment les aider à disposer du même système informatique. Faut-il leur accorder un subsidie complémentaire à cet effet ?

De heer Paul Galand meent vervolgens dat de daklozenproblematiek in de volgende aanbevelingen aan bod moet komen.

Mevrouw Dominique Braeckman gaat in dezelfde richting en vindt dat de commissie zou moeten weten hoe het Verenigd College rekening denkt te houden met de nieuwe voorstellen die in de studie van prof. Rea zijn geformuleerd om de daklozenproblematiek aan te pakken en dat deze kwestie door het Observatorium zou moeten worden besproken.

De heer Philippe Smits betreurt dat er geen algemeen actieplan van het Verenigd College is. Hij herinnert er ook aan dat de armen tijdens de ronde tafel de nadruk gelegd hebben op de noodzaak om de individu meer te respecteren. De bevoegde maatschappelijk werkers moeten dan ook meer tijd besteden aan de gebruikers. De procedures en de regelgeving moeten ook vereenvoudigd worden, wat tot de bevoegdheid van de politieke gezagsdragers behoort. Er moet tot slot meer uniformiteit zijn in de initiatieven van de verschillende OCMW's.

In dat verband onderstreept de heer Jean-Luc Vanraes hoe moeilijk het is om de initiatieven van de OCMW's eenvormig te maken, aangezien de beslissingen zelfs voor de beroepen zeer uiteenlopend zijn.

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon herinnert eraan dat er een gemeenschappelijke sociale basis is (de voorwaarden voor de toekenning en het equivalent van het bestaansminimum) waarbinnen de OCMW's een gebonden bevoegdheid hebben. Voor de aanvullende steun daarentegen zijn er verschillende mogelijkheden. Indien men de gebonden bevoegdheid van de OCMW's wil uitbreiden, moet men duidelijk de rechten voor de gebruikers bepalen. Het recht op de waardigheid is bijvoorbeeld een niet duidelijk bepaald recht dat de politieke gezagsdragers een ruime beoordelingsbevoegdheid geeft. Hetzelfde geldt indien het voorontwerp van de wet betreffende de hervorming van het bestaansminimum aangenomen wordt.

De heer Denis Grimberghs vindt dat men zich moet afvragen of men harmonisering van de gedragscode wenselijk is.

Mevrouw Dominique Braeckman meent dat de commissie niet voorbij mag gaan aan het voorontwerp van wet betreffende de hervorming van het bestaansminimum die tot veel meer uitsluiting dreigt te leiden en een bedreiging voor de menselijke waardigheid vormt. Het is noodzakelijk om een evaluatie te maken van de maatregelen ter bevordering van de werkgelegenheid voor de 18-25 jarigen die bedoeld worden in het voorontwerp van wet van minister Vande Lanotte.

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon herinnert eraan dat de financiering van de OCMW's door de gewestelijke instellingen slechts 5 % van de middelen van de OCMW's

M. Paul Galand estime ensuite que la problématique du sans-abrisme doit être intégrée dans les prochaines recommandations.

Mme Dominique Braeckman estime dans le même sens que la commission devrait savoir ce que compte faire le Collège réuni pour intégrer les nouvelles propositions formulées par l'étude du Pr Rea pour lutter contre le phénomène du sans-abrisme et que cette question devrait être traitée par l'Observatoire.

M. Philippe Smits regrette l'absence de plan d'actions global du Collège réuni. Il rappelle également que lors de la table ronde, les "pauvres" ont mis l'accent sur la nécessité d'un plus grand respect de l'individu. Pour ce faire, il faut notamment que les travailleurs sociaux compétents consacrent du temps aux usagers. Il faut également simplifier les procédures et les réglementations, ce qui relève de la responsabilité du pouvoir politique. Enfin, il convient d'assurer une plus grande unicité de l'action au niveau des différents CPAS.

A ce propos, M. Jean-Luc Vanraes souligne la difficulté d'uniformiser l'action des CPAS, étant donné que même au niveau des recours, la jurisprudence est divergente.

Mme Anne-Sylvie Mouzon rappelle qu'il y a un socle social commun (les conditions d'octroi du minimex et l'équivalent minimex) dans le cadre duquel les CPAS ont une compétence liée. Par contre, pour les aides complémentaires, différentes politiques sont possibles. Si l'on veut accroître la compétence liée des CPAS, il faut clairement définir les droits reconnus aux usagers. Le droit à la dignité est par exemple un droit imprécis qui laisse un pouvoir d'appréciation important aux pouvoirs politiques. Il en sera de même si l'avant-projet de loi relatif à la réforme du minimex est adopté.

M. Denis Grimberghs considère qu'il convient de se demander si une harmonisation du code des bonnes conduites est souhaitable.

Mme Dominique Braeckman estime que la commission ne peut pas ne pas tenir compte de l'avant-projet de loi sur la réforme du minimex qui risque de générer beaucoup plus d'exclusion et une perte de dignité humaine. Il est indispensable de procéder à une évaluation des mesures en faveur de l'emploi pour les 18-25 ans qui sont visés par l'avant-projet de loi du Ministre Vande Lanotte.

Mme Anne-Sylvie Mouzon rappelle que le financement des CPAS par les institutions régionales ne représente que 5 % des ressources des CPAS. Les autres ressources pro-

bedraagt. De andere middelen komen van de gemeenten en van de federale Staat. Zolang de gewestelijke instellingen de OCMW's niet beter zullen financieren, zal het moeilijk zijn om hen dwingende maatregelen op te leggen.

Mevrouw Fatiha Saïdi wijst op het belang van de solidariteit tussen de gemeenten.

Mevrouw Annette Perdaens onderstreept tot slot dat zowel de gebruikers als de maatschappelijk werkers de nadruk gelegd hebben op de noodzaak om de gebruikers beter op de hoogte te brengen van hun rechten.

3. Uiteenzetting van het Verenigd College

In verband met de evaluatie door het Verenigd College van de opvolging van de vorige aanbevelingen verwijst de heer Guy Vanhengel naar de nota over het syntheseverslag over het armoedebeleid van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie die ter gelegenheid van de ronde tafel opgesteld is. Dit document wordt aan alle leden bezorgd en zal als bijlage bij dit verslag gevoegd worden. Over dit punt wordt geen bespreking gehouden. De minister herhaalt dat hij indien nodig ter beschikking blijft van de commissie.

4. Bespreking van de voorstellen van aanbevelingen en stemmingen

Mevrouw Dominique Braeckman brengt namens de rapporteurs de methode in herinnering die tot de tekst die aan de commissieleden voorgelegd wordt geleid heeft. Elke partij heeft een tekst met voorstellen ingediend. Uitgaande van de tekst van de Ecolo-fractie hebben de rapporteurs geprobeerd om de voorstellen van de andere fracties daarin te verwerken. De commissie moet die tekst nu kritisch lezen.

Inleiding

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon vraagt dat een vierde paragraaf betreffende de naleving van de termijnen in de inleiding toegevoegd wordt. Dit jaar zijn die termijnen niet nageleefd met als gevolg dat de aanbevelingen niet door het Verenigd College in overweging genomen kunnen worden bij het bepalen van de begrotingskeuzes.

De heer Paul Galand wijst erop dat de woorden « onder andere » de draagwijdte van de tekst beperken.

De heer Philippe Smits vraagt dat men positieve instelling van de tekst behoudt. Hij wenst dat de tekst niet zou beginnen met dit soort overwegingen en dat eventuele kritiek gefundeerd zou zijn.

viennent de la commune et de l'Etat fédéral. Tant que les institutions régionales ne financeront pas mieux les CPAS, il sera difficile de mener des politiques contraignantes à leur égard.

Mme Fatiha Saïdi insiste sur la solidarité entre les communes.

Mme Annette Perdaens souligne enfin que tant les usagers que les travailleurs sociaux ont mis l'accent sur la nécessité de mieux informer les usagers de leurs droits.

3. Intervention du Collège réuni

En ce qui concerne l'évaluation par le Collège réuni du suivi donné aux précédentes recommandations, M. Guy Vanhengel se réfère à la note « Rapport de synthèse sur la politique de la pauvreté menée par la Commission Communautaire Commune » qui a été rédigée à l'occasion de la Table Ronde. Ce document est transmis à tous les membres et figurera en annexe du présent rapport. Ce point ne soulève aucune discussion. Le Ministre réitère que, si nécessaire, il se tient toutefois à la disposition de la commission.

4. Discussion des propositions de recommandations et votes

Au nom des rapporteurs, Mme Dominique Braeckman rappelle la méthodologie suivie pour arriver au texte qui est soumis à la discussion des commissaires. Chaque parti a remis un texte avec des propositions ; au départ du texte déposé par le groupe Ecolo, les rapporteurs ont essayé d'intégrer les propositions des autres groupes. Il revient à présent à la commission d'en faire la lecture critique.

Préambule

Mme Anne Sylvie Mouzon souhaite qu'on ajoute un quatrième paragraphe au préambule concernant le respect des délais. Cette année encore, ceux-ci n'ayant pas été respectés, cela a pour effet que les recommandations ne pourront être prises en considération par le Collège réuni pour la détermination des choix budgétaires.

M. Paul Galand fait observer que dans le texte la terminologie « parmi d'autres » minimise la portée du texte.

M. Philippe Smits plaide pour que l'on garde l'approche positive du texte. Il souhaite que le texte ne débute pas par ce type de considérations et que d'éventuelles critiques soient étayées.

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon herinnert eraan dat er sinds het eerste verslag problemen zijn met het tijdschema. Men moet ook aandacht hebben voor dit aspect van de zaak om er iets aan te kunnen doen.

De heer Paul Galand stelt voor dat met dit element rekening gehouden wordt door de woorden « en de *deadlines* in dat verband » in te voegen na de woorden « ter voorbereiding van het debat » (eerste paragraaf).

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon stelt voor dat men de opsomming zou aanvullen met de woorden « tijdige aanbevelingen aan de Verenigde Vergadering voor het opmaken van de begroting ».

De voorzitter vindt het wel nodig dat men de zin anders formuleert, want de constructie is te stroef.

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon stelt de commissieleden voor om de tekst in verband met de sociale uitsluiting te corrigeren vanaf het woord « oorzaken »; aangezien het de strijd tegen de armoede is die transversaal moet zijn, zou het einde van de zin moeten luiden « die elkaar vaak versterken ». Ook in de volgende paragraaf moeten de woorden « dat onderstreept dat » vervangen worden door de woorden "en waarin het stelt dat", aangezien hier enkel verwezen wordt naar een deel van het advies, dat naar voren gebracht wordt.

Na een gedachtewisseling zijn de commissieleden het erover eens om de zin te beperken tot de woorden "de bejaarden". Zij leggen de nadruk op het feit dat de armoede niet enkel een kwestie van inkomen is, maar ook bepaald wordt door andere factoren zoals het sociale isolement. Om tegemoet te komen aan de bezwaren van de verschillende sprekers, wordt eensgezind beslist om het slot van de zin als volgt te wijzigen: "aan alle categorieën van personen, met inbegrip van de bejaarden, die van de samenleving uitgesloten zijn."

Om in de Franse tekst te voorkomen dat zowel het woord "identifie" en het woord "identification" gebruikt worden stelt mevrouw Dominique Braeckman voor om het werkwoord te vervangen door "souligne le rôle primordial de". In de Nederlandse tekst luidt de zin: "voorts legt ze de nadruk op de zeer belangrijke rol van de twee partners zonder wie het armoedefenomeen niet in kaart kan worden gebracht". De verwijzing naar de strijd tegen de armoede wordt geschrapt ingevolge een opmerking van Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon die erop wijst dat de strijd tegen de armoede niet tot de opdrachten van het Observatorium voor gezondheid en welzijn behoort.

Mevrouw Dominique Braeckman stelt met instemming van De heer Denis Grimberghs voor om de laatste paragraaf als volgt te beginnen: "Uit de sterke punten die door de ronde tafel van 10 mei naar voren zijn gebracht haalt zij in het bijzonder de problemen in verband met huisvesting:

Mme Anne-Sylvie Mouzon rappelle que les problèmes de calendrier se posent sans discontinuer depuis le tout premier rapport. Il est important de gérer également cet aspect des choses pour l'améliorer.

M. Paul Galand suggère que pour se référer à cet élément l'on ajoute les termes « et leurs échéances opérationnelles » après les mots préalables au débat du premier paragraphe.

Mme Anne-Sylvie Mouzon propose que l'on complète l'énumération qui suit par « , recommandations de l'Assemblée réunie à temps pour l'élaboration du budget ».

M. le Président trouve toutefois utile que l'on revoie l'énoncé de la phrase qui lui semble devenue de la sorte « trop lourde ».

Mme Anne-Sylvie Mouzon invite les commissaires à corriger le texte relatif à l'exclusion sociale à partir du mot « causes »; vu que c'est la politique de lutte contre la pauvreté qui doit être transversale, la fin de la phrase deviendrait "souvent cumulatives". De même au paragraphe suivant, les termes « qui souligne que » sont utilement remplacés par « selon lequel » vu qu'il ne s'agit ici que de se référer à une partie de l'avis, explicitement mise en avant.

Après un échange de vues, les commissaires conviennent de limiter la phrase aux mots "personnes âgées". Ils insistent sur le fait que la pauvreté ne se limite pas uniquement à un problème de revenus mais à d'autres facteurs comme l'isolement social. Pour répondre aux objections soulevées par plusieurs intervenants, d'un commun accord, ce dernier membre de phrase est libellé "à toutes les catégories de personnes qui connaissent l'exclusion sociale en ce compris celle des personnes âgées".

Pour éviter d'utiliser à la fois "identifie" et "identification", Mme Dominique Braeckman propose de remplacer le verbe par "souligne le rôle primordial de". Les mots "et...lutte contre" sont biffés suite à une remarque de Mme Anne-Sylvie Mouzon qui fait observer que la lutte contre la pauvreté n'est pas une des missions de l'Observatoire de la santé et du social.

Mme Dominique Braeckman propose, en accord avec M. Denis Grimberghs, de commencer le dernier paragraphe par : " Parmi les points forts mis en évidence par la Table Ronde du 10 mai 2001, elle insiste en particulier sur les carences en matière de logement : ..., l'insuffisance du

..., het tekort aan sociale woningen, het tekort aan controle op de hygiëne en de veiligheid in de woningen van de privé-sector, het tekort aan transitwoningen, het gebrek aan woningen met begeleiding of supervisie en van woningen voor grote gezinnen, de complexiteit van de beroepsprocedures in de sociale huisvesting (...), de problemen om de verschillende premies te verkrijgen, de te hoge prijzen van de woningen en de te hoge huurprijzen, het niet aanpakken van leegstand, de voorwaarden inzake uitzetting en het gebrek aan kennis in verband met woningen.

Een later amendement van mevrouw Dominique Braeckman dat ertoe strekt om dit lid te vereenvoudigen, wordt niet in aanmerking genomen.

1. Inkomens

Uit een gedachtenwisseling tussen de voorzitter en Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon blijkt dat het voorstel om het bestaansminimum voor een gezin te vervangen door twee bestaansminima voor samenwonenden, een verbetering voor de OCMW's zal betekenen.

Mevrouw Dominique Braeckman vindt dat de alleenstaanden die samenwonen niet mogen worden benadeeld. Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon en de voorzitter wijzen er haar op dat er in hun geval er toch een aantal schaalvoor- delen zijn.

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon wijst op het verschil tussen de bestaansminimumtrekkers en de werklozen: de enen krijgen maatschappelijke bijstand ten laste van de gemeenschap; de anderen hebben recht op een verzekering waarvoor zij bijgedragen hebben en die een solidaire rege- ling is. Men mag de individualisering van de rechten en de verhoging van de sociale minima niet verwarmen. Er zijn alleenstaanden, samenwonenden en gezinnen in het kader van de werkloosheid, maar deze geschillen worden niet verantwoord door de financieringswijze. Mevrouw Dominique Braeckman wijst erop dat de bestaansmini- mumtrekkers niet de kans hebben gehad om bijdragen te betalen.

Inzake maatschappelijke bijstand bestaat dit onder- scheid volgens Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon ook de samenwonende krijgt de helft van een gezinstoelage. De alleenstaande krijgt een toelage daartussen: het verschil tussen twee toelagen voor alleenstaanden en een toelage voor samenwonenden is dus zeer groot. In die zin is het beter om het bedrag van het bestaansminimum voor de alleenstaande en de samenwonende te verhogen, eerder dan twee alleenstaanden die samenwonen niet als samenwo- nenden te beschouwen, wat onrechtvaardig zou zijn tegen- over de alleenstaande.

De heer Denis Grimberghs vindt dat deze paragraaf beter in een apart punt opgenomen zou worden, met als

nombre de logements sociaux, des contrôles d'hygiène et de sécurité dans les logements privés, de logements de tran- sit, de logements accompagnés ou supervisés et de loge- ments pour grande famille, la complexité des procédures de recours dans le logement social (...), la difficulté d'accès aux primes diverses, le coût trop élevé du logement et des loyers, l'absence de lutte contre les logements vides, les conditions d'expulsion et le manque de connaissances en matière d'habitat.

Un amendement ultérieur de Mme Dominique Braeckman visant à simplifier cet alinéa n'est pas retenu.

1. Revenus

D'un échange de vues entre le président et Mme Anne Sylvie-Mouzon, il ressort que la formule proposée qui vise à remplacer le minimex "ménage" par deux minimex "cohabitants" se traduira pour une amélioration pour les CPAS.

Mme Dominique Braeckman trouve qu'il ne faut pas pénaliser les isolés qui deviennent "cohabitants". A cela Mme Anne-Sylvie Mouzon et le président font observer que, dans leur cas, il y a néanmoins un certain nombre d'é- conomies d'échelle.

Mme Anne-Sylvie Mouzon explique la différence qu'il convient de faire entre les minimexés et les chômeurs : les uns bénéficient d'une aide sociale à charge de la collecti- vité, les autres de l'intervention d'une assurance pour laquelle ils ont cotisé et qui intervient de façon solidaire. Il ne faut pas confondre l'individualisation des droits et la hausse des minima sociaux. S'il y a des isolés, des cohabi- tants et des ménages en matière de chômage, cette diffé- rence ne se justifie pas en raison du mode de financement. Mme Dominique Braeckman indique que les bénéficiaires du minimex n'ont pas eu la chance de cotiser.

En matière d'aide sociale, reprend Mme Anne-Sylvie Mouzon, cette distinction existe aussi. Le cohabitant per- çoit la moitié d'une allocation ménage. L'isolé lui perçoit une allocation qui se situe entre les deux: la différence entre deux allocations "isolés" et une allocation "cohabitants" est donc fort importante. Dans ce sens, il vaut mieux augmen- ter le montant du minimex "isolé" et "cohabitant", plutôt que de ne pas considérer deux isolés qui vivent ensemble comme des cohabitants ce qui serait injuste vis-à-vis de l'isolé.

M. Denis Grimberghs trouve que ce paragraphe devrait idéalement être repris dans un point distinct qui s'intitule-

opschrift "recht op de sociale integratie". Volgens hem is het onmogelijk om een resolutie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aan te nemen, indien er niets gezegd wordt over het ontwerp van minister Vande Lanotte, ook al gaat het helemaal niet over een inkomensprobleem.

De heer Paul Galand herinnert eraan dat men nu aanbevelingen aan het Verenigd College moet richten, in het bijzonder in verband met het in te nemen standpunt op de interministeriële conferentie voor sociale integratie. Dit standpunt wordt door Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon bevestigd. Zij herinnert er ook aan dat er maar weinig redenen zijn om iemand uit te sluiten van werkloosheidsvergoedingen.

De steun is erop gericht om de betrokken personen zo snel mogelijk te helpen, zegt de heer Paul Galand. Als men de minima te laag houdt, heeft dit als gevolg dat men die mensen enkel laat overleven en niet de middelen krijgen om in goede gezondheid te verkeren, een degelijke woning te hebben en voldoende energie te verzamelen om te proberen uit hun situatie te geraken.

De steun en de sociale zekerheid op een hoop gooien is gevaarlijk en wekt de indruk dat alles steun is. De sociale zekerheid functioneert goed omdat de middelen van de werkgevers en de werknemers komen die het geheel op paritaire wijze beheren. Dat betekent, zo besluit Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon dat niet alles op één kaart gezet wordt.

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon en de heer Smits dienen een amendement in om een duidelijk verschil te maken in alinea 1 tussen het probleem van de sociale minima en de verhoging van de lage lonen om de werkloosheidsvallen te voorkomen. Dit amendement wordt aangenomen.

Mevrouw Dominique Braeckman dient een amendement in dat ertoe strekt het eerste lid als volgt aan te vullen: "de commissie beveelt aan dat er bij de federale overheid op aangedrongen wordt dat feitelijk en in rechte verboden wordt om personen zonder middelen te laten, ongeacht hun toestand op het grondgebied of hun nationaliteit".

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon dient een subamendement in op dit amendement: "de commissie beveelt aan dat in feite en in rechte verboden wordt om personen zonder middelen te laten wegens hun toestand op het grondgebied of hun nationaliteit".

De heer Van Assche is gekant tegen deze twee amendementen die de weg vrijmaken voor de toekenning van bestaansminima aan illegalen.

De andere leden stemmen in met het subamendement van Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon.

rait "droit à l'intégration sociale". Il lui paraît impossible de voter une résolution en Région de Bruxelles - Capitale sans que rien ne soit dit sur le projet du Ministre Vande Lanotte même si cela ne concerne en rien un problème de revenus.

M. Paul Galand rappelle qu'il s'agit ici de formuler des recommandations au Collège réuni notamment en ce qui concerne l'attitude à prendre à la conférence interministerielle de l'intégration sociale. Ce point de vue est confirmé par Mme Anne-Sylvie Mouzon. Celle-ci rappelle aussi qu'il n'y a peu de motifs pour lesquels on est exclu du bénéfice des allocations de chômage - hormis le cas du travail au noir qui ne permet évidemment pas d'en bénéficier - (faute grave, refus d'un emploi ...).

La philosophie du système d'aide doit permettre aux personnes concernées d'en sortir le plus vite possible, rappelle M. Paul Galand. Fixer les minima trop bas, équivaut à en faire un système de survie qui empêche les personnes concernées d'être dans un système où ils sont en bonne santé avec un logement de qualité suffisante qui leur permettrait de reprendre l'énergie nécessaire pour s'en sortir.

Faire un amalgame entre aide et sécurité sociale est dangereux et contribuera à ce que tout ressemble à de l'aide; si la sécurité sociale fonctionne bien, c'est parce que les fonds appartiennent aux employeurs et travailleurs qui les gèrent ensemble de façon paritaire. Cela, conclut Mme Anne-Sylvie Mouzon, permet de ne pas mettre tous ses œufs dans le même panier.

Mme Anne-Sylvie Mouzon et M. Philippe Smits déposent un amendement visant à faire clairement la différence à l'alinéa 1 entre le problème des minima sociaux et l'augmentation des bas salaires qui visent à éviter les pièges à l'emploi. Cet amendement est adopté.

Mme Dominique Braeckman dépose un amendement visant à compléter l'alinéa 1 par ce qui suit : "La commission recommande que soit plaidé au niveau fédéral que laisser des personnes sans ressources quelle que soit leur situation sur le territoire ou leur nationalité soit interdit en fait comme un droit".

Mme Anne-Sylvie Mouzon sous-amende cet amendement de la manière suivante : "La commission recommande que soit interdit en fait comme en droit le fait de laisser des personnes sans ressources en raison de leur situation sur le territoire ou de leur nationalité".

M. Jos Van Assche s'oppose à ces deux amendements qui ouvrent la porte à l'octroi du minimex aux illégaux.

Les autres membres marquent leur accord sur le sous-amendement de Mme Anne-Sylvie Mouzon.

Het volgende amendement van mevrouw Dominique Braeckman strekt ertoe de twee leden te schrappen in verband met steun aan samenwonenden op het vlak van de maatschappelijke hulp en het afschaffen van het gezinsbestaansminimum en de vervanging daarvan door twee bestaansminima voor samenwonenden.

Mevrouw Dominique Braeckman onderstreept dat de weigering om de rechten te individualiseren geen prioriteit is in de strijd tegen de armoede en geen onderwerp van het debat hoeft te zijn.

In verband met de afschaffing van het gezinsbestaansminimum en de vervanging ervan door 2 bestaansminima voor samenwonenden zegt zij dat de commissie de kwestie niet onderzocht heeft. Zij vreest derhalve voor de negatieve effecten.

Het amendement van Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon en de heer Smits strekt er daarentegen toe om deze twee leden te behouden en te preciseren, dat de huisbezoeken in het kader van de maatschappelijke bijstand gedaan worden. In dat kader beperken die bezoeken zich immers niet tot de controle of de personen samenwonen.

De heer Galand gaat in dezelfde richting als het amendement van mevrouw Dominique Braeckman en meent dat de commissie doelgerichte aanbevelingen moet aannemen en zich vooral beperken tot de aanbevelingen met betrekking tot de gewestelijke en de bicommunautaire aangelegenheden.

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon besluit daaruit dat heel punt 2 betreffende de inkomens dan geschrapt moet worden.

Het amendement van mevrouw Dominique Braeckman wordt verworpen met 2 stemmen tegen 8, bij 1 onthouding.

Het amendement van Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon en de heer Smit wordt aangenomen met 7 stemmen tegen 2, bij 1 onthouding.

2. Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn

De voorzitter merkt op dat een maatschappelijk werker in een OCMW veel meer doet dan mensen ontvangen en steunaanvragen behandelen. De maatschappelijk werkers hebben een zeer ruim takenpakket, bijvoorbeeld het zoeken naar een betrekking voor de kansarmen... Al die taken kunnen niet door een enkele persoon worden uitgevoerd, maar worden over verschillende diensten verdeeld, ook al zijn alle maatschappelijke werkers het niet altijd eens met deze taakverdeling.

De voorzitter pleit voor een verbetering van de dienstverlening. Dat betekent dat er meer maatschappelijke wer-

L'amendement suivant de Mme Dominique Braeckman consiste à supprimer les deux alinéas relatifs au soutien à la catégorie cohabitants en matière d'aide sociale et à la suppression du minimex ménage et son remplacement par deux minimex cohabitants.

Mme Dominique Braeckman souligne que le refus de l'individualisation des droits devrait être l'objet d'un débat mais que de toute façon ce n'est pas une priorité dans la lutte contre la pauvreté.

En ce qui concerne la suppression du minimex ménage et son remplacement par deux minimex cohabitants, elle dit que la commission n'a pas étudié la question. Dès lors, elle craint les effets négatifs.

L'amendement de Mme Anne-Sylvie Mouzon et de M. Philippe Smits vise par contre à maintenir ces deux alinéas et à préciser, en ce qui concerne les visites domiciliaires, qu'il s'agit des visites domiciliaires en matière d'aide sociale. En effet, en matière d'aide sociale, les visites domiciliaires ne se limitent pas à vérifier si les personnes sont cohabitantes.

Pour soutenir l'amendement de Mme Dominique Braeckman, M. Paul Galand estime que la commission doit cibler les recommandations et se limiter essentiellement aux recommandations concernant les compétences régionales et bicommunautaires.

Mme Anne-Sylvie Mouzon en conclut que tout le point 2 relatif aux revenus doit alors être supprimé.

L'amendement de Mme Dominique Braeckman est rejeté par 2 voix contre 8 et 1 abstention.

L'amendement de Mme Anne-Sylvie Mouzon et M. Philippe Smits est adopté par 7 voix contre 2 et 1 abstention.

2. Centres publics d'aide sociale

Le président fait observer que la fonction d'une assistante sociale dans un CPAS est beaucoup plus large que de recevoir des gens et de traiter un dossier de demande d'aide. Les assistants sociaux ont une panoplie très large de tâches à accomplir; il cite à titre d'exemple, la recherche d'emploi et la remise au travail des personnes... Toutes ces tâches ne sont pas accomplies par une seule personne mais sont réparties dans différents services, même si cette division des tâches ne rencontre pas toujours l'adhésion de tous les travailleurs sociaux.

Il plaide pour l'amélioration du service rendu, ce qui implique une augmentation des assistants sociaux sans

kers in dienst moeten worden genomen, maar dat er geen maximum aantal dossiers per maatschappelijk werker mag worden vastgesteld.

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon is het met hem eens en wijst er op dat het ene dossier niet het andere is en dat de tijd die aan een dossier wordt besteed sterk kan verschillen naargelang van de aard van het te behandelen probleem.

De heer Bernard Ide vindt dat er weliswaar rekening moet worden gehouden met de opmerkingen van Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon maar dat er een verwijzing naar het aantal dossiers moet blijven. Dat is de enige manier om de verschillen tussen het werk van de maatschappelijke werkers die in moeilijker gemeenten werken en de maatschappelijke assistenten die in een gemakkelijker gemeenten werken weg te werken. In sommige gemeenten van de eerste categorie bedraagt het aantal dossiers veel meer dan honderd in tegenstelling tot andere gemeenten waar er slechts zestig of zeventig zijn. Hoe groter het aantal dossiers, hoe kleiner het verschil tussen "zware" dossiers en de andere zal worden.

De voorzitter is het daarmee niet eens.

Mevrouw Derbaki dringt erop aan dat de verhoging van de steun dient om de kwaliteit van de ontvangst te verbeteren.

De voorzitter vindt dat het aantal dossiers niet automatisch het aantal maatschappelijke werker waarop "men recht heeft" hoeft te bepalen.

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon wijst erop dat het aantal dossiers "bestaansminimum" en "equivalent-bestaansminimum" de laatste tijd op hetzelfde peil blijft. De jongste zes jaar is het aantal maatschappelijk werkers in verschillende mate toegenomen naargelang van de OCMW's. Het aantal dossiers per maatschappelijk werker is bijgevolg weliswaar afgenomen, maar er zijn een aantal nieuwe taken bijgekomen. De werklast per maatschappelijk werker is niet afgenomen, maar toegenomen door taken die hen in staat stellen hun kennis van de dossiers te verbeteren, zodat ze geen "Mister Cash" worden die hun monotone werk tegen de klok moeten uitvoeren.

De leden zijn het er mee eens de zinsnede "vermindering van het aantal dossiers voor elke maatschappelijk werker" te vervangen door "verhoging van het maatschappelijk werkers om het kwaliteit van het geleverde werk te verbeteren".

In dit verband wijst de voorzitter op de moeilijkheden die hij soms ondervindt om sommige van collega's te doen begrijpen dat de maatschappelijk werkers over lokalen moeten kunnen beschikken voor vertrouwelijke gesprekken met de steunaanvragers.

pour autant définir un nombre de dossiers maximal à traiter par assistant social.

Mme Anne-Sylvie Mouzon le rejoint en arguant qu'un dossier n'est pas l'autre et que suivant la nature du problème à traiter l'implication en temps est fort différente.

M. Bernard Ide trouve que, tout en tenant compte des observations de Mme Anne-Sylvie Mouzon, il faut garder une référence au nombre de dossiers. C'est le seul moyen de gommer les différences qui existent entre le travail des assistants sociaux qui travaillent dans les communes difficiles et ceux qui œuvrent dans une commune plus facile. Dans certaines communes de la première catégorie, le nombre de dossiers se situe largement au delà de cent dossiers au contraire d'autres communes où il n'y en a que soixante ou septante. Au plus le nombre de dossiers est important, au plus la différence entre dossiers 'lourds' et les autres va s'atténuer.

M. le Président ne partage pas ce point de vue.

Mme Amina Derbaki Sbai insiste pour que l'augmentation de l'aide serve à améliorer la qualité de l'accueil.

Le Président estime que le nombre de dossiers ne doit pas déterminer de façon automatique le nombre d'assistants sociaux auxquels "on a droit".

Mme Anne-Sylvie Mouzon signale que le nombre de dossiers "minimex" et "équivalents minimex" a tendance à stagner. Ces six dernières années, le nombre d'assistants sociaux a quant à lui augmenté de façon variable suivant les CPAS. Si, en conséquence, le nombre des dossiers traités par assistant social a diminué, un ensemble de tâches nouvelles se sont ajoutées. La charge de travail par assistant social n'a pas diminué, elle s'est enrichie de tâches leur permettant d'améliorer la qualité de la connaissance des dossiers et leur évitant de devenir des "Mister Cash" routiniers travaillant dans l'urgence.

Les membres conviennent de biffer la partie de phrase "réduction du nombre des dossiers que chacun doit prendre en charge" et de la remplacer par "augmentation du nombre d'assistants sociaux en vue d'améliorer la qualité du travail".

Dans ce sens, M. le Président fait état des difficultés qu'il a parfois à faire comprendre à certains de ses collègues la nécessité de disposer de locaux pour permettre aux assistants sociaux d'avoir des entretiens confidentiels avec des demandeurs d'aide.

Mevrouw Riquet stelt voor om de volgende alinea over het geweld te herschrijven.

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon is het niet eens met de synthese. Bij geweld is er steeds een relationeel aspect. Er moet dus in tegenstelling tot wat sommigen zouden wensen, met alle partijen in de relatie rekening worden gehouden. Het gaat immers om een gedeelde verantwoordelijkheid.

Ze verwijst naar haar ervaring met geweld : in een periode van 18 tot 20 maanden zijn er van de 40.000 relaties met het twintigtal maatschappelijk werkers drie in een fysiek geweld ontwaard ...

De voorzitter vindt dat de laatste zin impliceert dat de maatschappelijk werkers de les moet worden gespeld. Hij is daarvan niet overtuigd. Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon is de tegengestelde toegedaan omdat de maatschappelijke werkers het moeilijk hebben om de hand in eigen boezem te steken.

De heer Smits heeft de indruk dat dit probleem zeer technisch is en dat dit aspect volgens hem reeds vervat zit in het opleidingsaspect dat reeds aangekaart is. De tekst moet er zich toe bepalen de aandacht op dit probleem te vestigen en voor de oplossing ervan bijvoorbeeld te verwijzen naar de conferentie van de OCMW-voorzitters of naar het Verenigd College. De rapporteurs vonden deze tekst in zijn geheel relevant, wetenschappelijk geredigeerd en zeer exact. De inhoud gaat echter verder dan de context van de aanbevelingen.

Mevrouw Dominique Braeckman vindt het debat interessant maar meent dat de aanbevelingen niet te gedetailleerd mogen zijn. De idee dat de relaties verbeterd moeten worden, wordt reeds in de vorige alinea vermeld, maar kan inderdaad elders toegelicht worden.

De voorzitter zegt dat men zich niet mag beperken tot materiële zaken "zoals een kantoor". Er moet ook rekening worden gehouden het relationele aspect.

De heer Paul Galand stelt voor dat dit punt grondiger geanalyseerd wordt in het kader van het volgende verslag. In het kader van de aanbevelingen dienen er geen fenomenen te worden geanalyseerd.

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon kan niet instemmen met het deel van de aanbevelingen van het Observatorium over dit punt (blz. 65). Ze wenst dat de commissie in dit verband een duidelijk standpunt inneemt. Ze vreest dat de dualistische benadering van de sociale steun aangemoedigd wordt, terwijl die twee bestanddelen heeft. Als daarmee geen rekening kan worden gehouden, worden allerhande ontsporingen in de hand gewerkt.... In dat verband betreurt ze dat de tekst van de socialistische fractie over de nefaste

Concernant le paragraphe suivant relatif à la violence, Mme Marie-Jeanne Riquet suggère d'en reformuler les termes.

Mme Anne-Sylvie Mouzon ne marque pas son accord sur la synthèse qui est faite. Dans les problèmes de violence, il y a toujours un aspect relationnel. Il est donc impensable de faire, comme d'aucuns le souhaiteraient, l'impasse sur l'un des termes de la relation. En effet, la responsabilité n'incombe pas exclusivement à l'un ou à l'autre.

Elle fait alors référence à son expérience en matière de violence: sur une période de 18 mois à 20 mois, trois relations sur les quarante mille qui ont existé avec la vingtaine d'assistants sociaux ont dégénéré en une agression physique ...

M. le Président dit que la dernière phrase laisse entendre qu'il y a lieu de faire la leçon aux assistants sociaux, ce dont il n'est pas convaincu. Madame Anne-Sylvie Mouzon soutient le contraire en raison de la difficulté que ceux-ci éprouvent parfois à se remettre en question.

M. Philippe Smits dit avoir le sentiment que ce problème est d'une grande technicité et que cet aspect des choses est, à son sens, déjà englobé dans l'aspect formation abordé préalablement. Le texte doit se limiter à mettre en exergue ce problème et en renvoyer la prise en charge, par exemple, à la conférence des présidents de CPAS ou au Collège réuni. Les rapporteurs ont estimé l'ensemble de ce texte pertinent, écrit de manière scientifique et particulièrement juste. Toutefois, il dépasse en effet le contexte des recommandations.

Mme Dominique Braeckman confirme que le débat est intéressant mais qu'il ne convient pas de noyer les recommandations de détails. L'idée qu'il faut améliorer l'aspect relationnel est déjà citée dans le paragraphe précédent. Les développements peuvent en effet se faire ailleurs.

Le président dit qu'il ne faut se limiter à des éléments matériels (comme un bureau). L'aspect relationnel doit aussi être pris en compte.

M. Paul Galand suggère que ce point soit analysé plus en profondeur dans le cadre du prochain rapport. Dans le cadre des recommandations, il ne convient pas de procéder à une analyse de phénomènes.

Mme Anne-Sylvie Mouzon ne peut marquer son accord sur la partie des recommandations de l'Observatoire (p. 65) qui concernent ce point. Elle souhaite que la Commission prenne clairement position à cet égard. Elle craint que l'on alimente l'approche manichéiste de l'aide sociale alors que celle-ci a une composante ambivalente. L'incapacité à intégrer cette composante ouvre la voie à tous les dérapages... A cet égard, elle regrette que le passage du texte du groupe socialiste sur le caractère néfaste de la dissociation de la

gevolgen van de ontkoppeling van de steun- en controle-functie niet is overgenomen.

De heer Paul Galand stelt voor om de alinea als volgt te wijzigen en de woorden "intern of extern geweld" te vervangen door de woorden "het gebruik van intern of extern geweld" en de tekst na de woorden "objectiveert en relativiseert moet worden" te laten eindigen.

De heer Philippe Smits wijst erop dat de tekst voortgezet wordt zoals op pagina 69 van het jaarverslag van het Centrum voor Gezondheidsobservatie:

"De voorstellen over supervisie, de vorming en de begeleiding van de maatschappelijke werkers komen uit een Frans rapport "opdat de aanpak van het geweld deel uitmaakt van de globale strijd tegen alle uitsluitingen" (Daumas, 2000).

Deze opleiding, deze supervisie of intervisie, deze contacten en deze bezinning zijn absoluut noodzaak om de psychologische belasting ten gevolge van het individuele werk te verlichten dat in de welzijnssector bijna de enige werkmethode is, om het verband tussen het werk en het samenleving te duiden, om de banden tussen de maatschappelijke werker en degene die geholpen wordt, aan te halen, om perspectieven op het vlak van de reflexie en actie te openen, om de maatschappelijk werkers bij te staan bij het verwerken van de spanningen die het gevolg zijn van zijn tweevoudige functie (enerzijds werknemer van een instelling en anderzijds begeleider van kansarmen die hen in de maatschappij moet integreren, ten einde de *burn-out*, geen onbekende van de werknemers van de welzijnssector te vermijden.

Hij stelt voor dat dit citaat in de aanbevelingen wordt ingevoegd.

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon dringt erop aan dat men enkele valse geruchten ontcracht: buitensporig aantal administratieve taken, de voormelde loskoppeling van de functies ... wenst dat de commissie de niet alle aanbevelingen van het Observatorium klakkeloos overneemt.

Op verzoek van de voorzitter herinnert mevrouw Annette Perdaens er in het kort aan hoe het Observatorium voor zijn aanbevelingen is te werk gegaan: zoals toegelicht tijdens het rondetafelgesprek had het Observatorium bewust een aantal provocerende aanbevelingen geformuleerd om schot in de zaak te brengen. Het gaat wel degelijk om voorstellen van het Observatorium. De commissie dient haar eigen werk te doen en bepalen welke voorstellen ze wil overnemen en welke niet.

Volgens de heer Denis Grimberghs is het niet de bedoeling om hier opmerkingen te maken op het werk van het Observatorium of het te verbeteren door de voorstellen te vermelden die de commissie al dan niet in aanmerking wil

functie d'aide et de la fonction de contrôle n'ait pas été repris.

M. Paul Galand propose de modifier comme suit ce paragraphe. Il propose de remplacer "analyser la violence" par "analyser les phénomènes de violence" et de terminer le texte après les mots "d'objectiver et de relativiser".

M. Philippe Smits attire l'attention sur le fait que le texte du document se poursuit comme suit à la page 66:

"Accompagner, former, superviser les travailleurs sociaux sont les propositions formulées dans un rapport français "afin que la gestion de la violence s'inscrive dans la lutte globale contre toutes les exclusions" (Daumas, 2000);

Ces lieux et ces temps de formation, de supervision ou d'intervision, de parole et de réflexion sont une nécessité absolue pour soulager la charge psychologique du travail individuel mené comme méthode quasi exclusive d'approche de la personne aidée, pour resituer le travail dans un contexte de société plus général, pour relier le travailleur à l'usager, pour ouvrir des perspectives de réflexion et d'action, pour soulager le travailleur des tensions liées à sa double fonction (agent institutionnel et agent d'accompagnement et d'insertion des usagers), pour éviter le "*burn out*" familier aux professions du social."

Il propose que l'on insère cette citation dans les recommandations.

Mme Anne-Sylvie Mouzon insiste pour que l'on coupe les ailes à quelques canards: les tâches administratives démesurées, la dissociation des fonctions dont il vient d'être question ... Elle souhaite que de façon claire la Commission ne fasse pas siennes toutes les recommandations de l'Observatoire.

Interpellée par M. le Président, Mme Annette Perdaens reprend brièvement la démarche accomplie : comme expliqué lors de la Table Ronde, l'Observatoire a émis un certain nombre de recommandations dont certaines se voulaient provocatrices. L'objectif était de faire avancer le débat; il s'agit bien des propositions de l'Observatoire. Il appartient dès lors à la commission de faire son propre travail afin de déterminer celles parmi ces propositions qu'il entend valoriser ou non.

M. Denis Grimberghs dit qu'il ne s'agit pas ici d'annoter ou de corriger le travail de l'Observatoire en signalant les propositions que la Commission entend retenir ou non. En outre, certains CPAS ont expressément voulu dissocier

nemen. Bovendien hebben sommige OCMW's de uitdrukkelijk wens geformuleerd om de steunfunctie los te koppelen van de controlefunctie: de werknemers belast met de socio-professionele inschakeling hebben geen controlefunctie. Ze beheren niet de individuele dossiers van hun cliënten.

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon is het daarmee niet eens: ze zijn gespecialiseerd in socio-professionele inschakeling, met inbegrip van de steun- en de controlefunctie, terwijl de anderen niet-specialisten zijn die een allesomvattende aanpak moeten hebben zich met alle aspecten moeten bezighouden!

De heer Paul Galand is het eens met de heer Denis Grimberghs over het door het Observatorium geleverde werk. Hij stelt voor dat de zin "De Commissie pleit voor een allesomvattende benadering van het welzijnswerk" in de tekst wordt ingevoegd. Elk OCMW vult natuurlijk zelf deze benadering in.

De heer Smits bevestigt dit standpunt. De bedoeling is een aantal positieve en praktische aanbevelingen te doen op basis van het werk van het Observatorium zonder zich te moeien met het personeelsbeheer van de OCMW's. Het Verenigd College moet verzocht worden om initiatieven in dit verband aan te moedigen.

Mevrouw Dominique Braeckman dient een amendement in om de alinea over het geweld en het citaat van het Observatorium te schrappen. Volgens haar horen deze alinea's die een groot probleem beschrijven, niet thuis in een tekst met prioritaire aanbevelingen. Bovendien mag de tekst van het Observatorium waarin een auteur wordt geciteerd niet worden overgenomen.

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon is het niet eens met dit amendement. In de OCMW's rijst een echt probleem op het vlak van de relaties. Er moet benadrukt worden dat met de twee partijen van de relatie rekening moet worden gehouden, namelijk de maatschappelijk werkers en de steuntrekkers.

De heer Paul Galand vindt dat de tekst zoals die geformuleerd is argwaan tegen een bepaalde partij in de relatie doet rijzen. Hij stelt voor om de woorden "waarbij geen enkele partij in de relatie terzijde mag worden geschoven" te schrappen.

De heer Philippe Smits benadrukt dat er een groot probleem is tussen de maatschappelijk werkers en de steuntrekkers. Dit probleem moet opgelost worden met aanvullende opleidingen voor de maatschappelijk werkers.

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon herinnert eraan dat maatschappelijk werkers in Elsene de permanente aanwezigheid van een politieagent in de ontvangstzaal wensten.

De heer Jean-Luc Vanraes voegt eraan toe dat alle OCMW's van het land met geweld geconfronteerd worden.

la fonction d'aide de la fonction de contrôle: les travailleurs chargés de l'insertion socio-professionnelle n'ont pas de fonction de contrôle. Ils ne gèrent pas les dossiers individuels de leurs clients.

Mme Anne-Sylvie Mouzon ne partage pas ce point de vue: ils sont spécialisés en insertion socio-professionnelle – en ce y compris les fonctions d'aide et de contrôle que cela comporte – les autres sont les généralistes devant avoir une approche globale et s'occuper de tout!

M. Paul Galand confirme le point de vue de M. Denis Grimberghs concernant le travail accompli par l'Observatoire; il propose que l'on insère dans le texte: " La Commission plaide pour une approche globale du travail social." Bien entendu, chaque CPAS organise cette approche comme il l'entend.

M. Philippe Smits conforte cette prise de position; il s'agit de faire un certain nombre de recommandations positives et pratiques au départ du travail de l'Observatoire sans interférer dans la gestion des ressources humaines au sein des CPAS. Il convient d'inviter le Collège réuni à encourager les initiatives en ce sens.

Mme Dominique Braeckman dépose un amendement visant à supprimer l'alinéa sur la violence et la citation de l'Observatoire. Elle estime que ces alinéas qui décrivent un problème important n'ont pas leur place dans un texte de recommandations prioritaires. En outre, il ne convient pas de reprendre in extenso le texte de l'Observatoire lui-même citant un auteur.

Mme Anne-Sylvie Mouzon s'oppose à cet amendement. Un réel problème relationnel se pose dans les CPAS. Il est important de souligner qu'il faut tenir compte des deux termes de la relation, à savoir les assistants sociaux et les bénéficiaires.

M. Paul Galand estime que la formulation du texte crée une suspicion. Il propose de supprimer les mots "qui ne peut faire l'impasse sur un des termes de la relation".

M. Philippe Smits souligne qu'un problème majeur se pose entre les assistants sociaux et les bénéficiaires. Ce problème doit être résolu par des formations complémentaires accordées aux assistants sociaux.

Mme Anne-Sylvie Mouzon rappelle qu'à Ixelles des assistants sociaux demandaient à avoir un policier en permanence dans la salle d'accueil.

M. Jean-Luc Vanraes ajoute que le problème de la violence se pose dans tous les CPAS du pays.

De heer Galand en mevrouw Dominique Braeckman zijn echter van oordeel dat de tekst niet duidelijk en dubbelzinnig is.

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon stelt voor om de zinsnede "waarbij geen enkele partij in de relatie terzijde mag worden verschoven" te vervangen door de zinnsnede "waarbij elk aspect van de relatie aan bod moet komen" te vervangen".

De commissie stemt in met dit voorstel.

Ter afsluiting van punt 2 over de OCMW's stelt voorzitter Jean-Luc Vanraes voor om het begin van de voorlaatste alinea als volgt te wijzigen :

"De OCMW's moeten ertoe aangemoedigd worden om de banden met andere instellingen uit de bijstands- en de gezondheidssector, zoals groepspraktijken, centra voor gezinsplanning, centra voor geestelijke gezondheid, de sociale diensten en de CASG, nauwer aan te halen en te verduidelijken zelfs al worden de instellingen gesubsidieerd door verschillende gezagsniveaus (GGC, CCF, VGC, BHR, CF, federale overheid enz.).

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon is het er niet mee eens dat er partnerschapsovereenkomsten "moeten" worden gesloten. Volgens haar is dat niet mogelijk, aangezien de situaties de praktijk sterk kunnen uiteenlopen. Ze herinnert eraan dat de wet betreffende de OCMW's reeds voorzag in deze mogelijkheid waarvan nu een verplichting zal worden gemaakt. De beslissing om een persoon naar deze of gene instelling te verwijzen moet echter geval per geval volgens de betrokkene worden gemaakt.

De heer Denis Grimberghs twijfelt er eveneens aan dat deze formulering een goed idee is. Wanneer er, zoals in ons Gewest een netwerk van instellingen bestaat die door verschillende gezagsniveaus worden gesubsidieerd en georganiseerd, moet degene die op het OCMW een beroep doet de vrije keuze van instellingen hebben en daarna van instelling kunnen veranderen. Er moeten dus partnerschapsovereenkomsten met een heel net kunnen worden gesloten en, indien mogelijk, moeten alle OCMW's over dergelijke overeenkomsten met de netten onderhandelen.

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon vraagt wat de inhoud van de dergelijke overeenkomsten zou moeten zijn. Vandaag weten de maatschappelijk werkers zeer goed naar wie ze de persoon die ze ontvangen moeten sturen en hoe ze dat moeten doen. Waartoe zouden de partijen bij dergelijke overeenkomsten zich verbinden? Zij vraagt of men een voorbeeld van een mislukking wegens het ontbreken van dergelijke "overeenkomsten" kan aanhalen.

De heer Denis Grimberghs denkt dat de maatschappelijk werkers vooral beter georganiseerde overstapregelingen over de grenzen van de gemeenten heen wensen. Als voorbeeld haalt hij de betrekkingen tussen de OCMW's en de erkende opvangtehuizen aan.

M. Paul Galand et Mme Dominique Braeckman estiment toutefois que la formulation du texte est peu claire et crée une ambiguïté.

Mme Anne-Sylvie Mouzon propose de remplacer la phrase "qui ne peut faire l'impasse sur un des termes de la relation" par les mots "qui doit porter sur chacun des termes de la relation".

La commission marque son accord sur cette proposition.

Pour clôturer le point 2, relatif aux CPAS, le président Jean-Luc Vanraes propose de modifier le début de l'avant-dernier alinéa comme suit :

"Les CPAS doivent être encouragés à intensifier et à clarifier leurs relations" avec d'autres institutions des secteurs de l'aide aux personnes et de la santé, telles que les maisons médicales, les plannings, les centres de santé mentale, les services sociaux et les CASG, même si ces organismes sont subventionnés par des niveaux de pouvoir différents (CCC, CCF, VGC, CRB, CF, Fédéral).

Mme Anne-Sylvie Mouzon conteste le fait que des accords de partenariat "doivent" être pris. Elle estime que ce n'est pas possible, étant donné la variété des situations et des réalités de terrain. Elle rappelle que la loi organique prévoit déjà cette faculté, que l'on transformerait ici en obligation. Or, l'orientation d'une personne vers telle ou telle institution doit se faire au cas par cas, en fonction de la personne concernée.

M. Denis Grimberghs doute également que cette formulation soit une bonne idée. Lorsqu'il existe, comme dans notre Région, un réseau d'institutions et d'organismes subsidiés et organisés par différents pouvoirs, il doit y avoir des possibilités d'accès en même temps que des passerelles d'accès à ce réseau, dans le libre choix du client du CPAS. Il s'agit donc de faire des accords de partenariat à l'échelle d'un réseau et si possible que ce soit l'ensemble des CPAS qui négocient de tels accords avec tel ou tel réseau.

Mme Anne-Sylvie Mouzon demande sur quoi devraient porter de tels accords et que contiendraient de tels accords. Aujourd'hui, les assistants sociaux savent très bien vers qui et comment réorienter la personne qu'ils reçoivent. A quoi s'engageraient les parties à des tels accords? Elle demande si l'on peut citer un exemple d'échec à cause de l'inexistence de tels "accords".

M. Denis Grimberghs pense que les travailleurs sociaux souhaiteraient surtout des passerelles mieux organisées, au-delà des frontières des communes. Il cite à titre d'exemple les relations entre les CPAS et les maisons d'accueil agréées.

Mevrouw Riquet stelt voor om het woord "overeenkomsten" te vervangen door het woord "samenwerking".

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon herinnert eraan dat de OCMW's reeds op zeer pragmatische wijze samenwerken met derde instellingen.

Voorzitter Jean-Luc Vanraes vindt het probleem inderdaad complex en vraagt hoe de idee "sluiten van overeenkomsten" in de aanbevelingen zou kunnen worden opgenomen. Zou dat trouwens wel nuttig zijn? Zou men er niet mee kunnen volstaan de OCMW's "aan te moedigen" ?

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon stelt voor om deze te beginnen met de woorden "De OCMW's moeten ertoe aangemoedigd worden om de banden met andere instellingen uit de bijstand- en gezondheidssector, zoals ... groepspraktijken, centra ... , centra voor geestelijke gezondheid, de sociale diensten en de CASG, nauwer aan te halen en te verduidelijken ...".

Mevrouw Dominique Braeckman dient een amendement in om die laatste alinea als volgt te vereenvoudigen : "de OCMW's moeten ertoe aangemoedigd worden hun actie te coördineren en overleg te plegen (zoals artikel 62 van de wet op de OCMW's staat) met andere instellingen van de sectoren bijstand aan personen en gezondheid die in hun gebied liggen, ook al worden die instellingen gesubsidieerd door andere gezagsniveaus dan de OCMW's).

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon vindt de initiële tekst duidelijker. Bovendien vraagt ze waarom de opsomming van de instellingen geschrapt moet worden.

De voorzitter stelt voor om de initiële tekst te behouden.

De commissie stemt in met dit voorstel.

De heer Denis Grimberghs wijst op het probleem in verband met de kwaliteitsnormen maar voorzitter Vanraes vindt dat dit buiten het kader van deze bespreking, althans op dit punt van de tekst, valt.

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon vergelijkt de situatie met de verschillende weggebruikers waar iedereen in dezelfde richting gaat maar op zijn manier.

De voorzitter bespreekt dan de laatste zin van dit punt ("De OCMW's moeten...").

Mevrouw Marion Lemesre merkt op dat de taken in verband met bijstand aan jongeren in moeilijkheden in nauw overleg en complementair met de diensten die de gemeenten daartoe hebben opgericht moeten worden uitgevoerd. Situaties waarin diensten met elkaar concurreren of tegen elkaar opbieden zijn schadelijk en nefast maar de gemeenten zouden zich even min aan deze taak mogen onttrekken.

Mme Marie-Jeanne Riquet propose de remplacer le terme "accords" par le terme "synergies".

Mme Anne-Sylvie Mouzon rappelle que les CPAS pratiquent déjà des synergies, des relations avec des organismes tiers, de manière très pragmatique.

Le président Jean-Luc Vanraes estime que le problème est effectivement complexe et se demande comment on pourrait parvenir à cette notion de conclusion de contrat. Serait-ce d'ailleurs bien utile? Ne pourrait-on pas seulement "encourager" les CPAS ?

Mme Anne-Sylvie Mouzon propose de commencer cet alinéa par les mots "Les CPAS doivent être encouragés à intensifier et clarifier leurs relations avec d'autres institutions ...".

Un amendement est déposé par Mme Dominique Braeckman visant à simplifier ce dernier alinéa de la manière suivante : "Les CPAS doivent être encouragés à coordonner leur action et à se concerter (comme le leur permet l'article 62 de la loi organique) avec d'autres institutions des secteurs de l'aide aux personnes et de la santé présentes dans le ressort du centre même si ces organismes sont subventionnés par des niveaux de pouvoir différents que les CPAS".

Mme Anne-Sylvie Mouzon estime le texte initial plus clair. Elle se demande, en outre, pourquoi l'énumération des institutions doit être supprimée.

Le président propose de retenir le texte initial.

La commission marque son accord sur cette proposition.

M. Denis Grimberghs soulève le problème des normes de qualité mais le président Jean-Luc Vanraes pense que ce n'est pas l'objet de la présente discussion, en tout cas à ce point du texte.

Mme Anne-Sylvie Mouzon, dans une comparaison avec les différents usagers de la route, souligne que chacun va dans la même direction mais à sa façon.

Le président passe alors à la dernière phrase de ce point ("Les CPAS doivent...").

Mme Marion Lemesre fait remarquer que ces tâches d'aide aux jeunes en situation difficile doivent se faire en étroite concertation, en complémentarité, avec les services que les communes ont mis en place à ce sujet. Des situations de "concurrence" ou de "surenchère" sont préjudiciables et néfastes, mais il ne faudrait pas non plus que les communes se déchargent de cette tâche.

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon merkt op dat het grootste probleem de toepassing van de wetten en decreten is en dat de hele problematiek te veel vanuit juridisch oogpunt aangepakt wordt. Alleen de OCMW's lijken in staat te zijn om andere oplossingen te vinden dan plaatsing met kosten.

Volgens Mevrouw Marion Lemesre worden met deze zin van de tekst veeleer jongeren in moeilijkheden dan jonge delinquenten bedoeld, een domein dat veeleer dat van de begeleiding is en waarin de OCMW's zich engageren. Zij vindt deze zin niet erg duidelijk.

Voorzitter Jean-Luc Vanraes herinnert eraan dat de OCMW's allerhande soorten initiatieven kunnen nemen maar dat zulks geen samenwerking tussen de gemeenten en het OCMW belet. Maar moet er van die samenwerking een schriftelijke verplichting worden gemaakt?

Mevrouw Marion Lemesre vindt de begrippen (samenwerking) en "complementariteit" interessant.

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon merkt op dat de problemen van de "meerderjarige" jongeren niet dezelfde zijn als die van de minderjarigen.

De heer Denis Grimberghs benadrukt dat de organen van de GGC niet in staat zijn om hun verantwoordelijkheid terzake op zich te nemen en resultaten te boeken. Hij herinnert eraan dat er voorstellen zijn ingediend. Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon gaat niet akkoord met die voorstellen, wat door de spreker betwist wordt. Hij vraagt dat men geen lessen aan anderen geeft.

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon wijst ook op het probleem in verband met het beroepsgeheim en op de banden tussen de gemeentediensten belast met het jeugdbeleid en de politie.

Na een kort gedachtewisseling zijn de commissieleden het ermee eens om deze zin te schrappen.

3. Huisvesting

Mevrouw Fatiha Saïdi stelt voor om in de eerste paragraaf het woord "degelijke" in te voegen. Er is genoeg de nadruk gelegd op de slechte woonomstandigheden en de gevolgen ervan voor de gezondheid.

De leden stemmen in met deze wijziging.

Een amendement van mevrouw Dominique Braeckman strekt ertoe de woorden "en lokaal" in te voegen na het woord "gewestelijk" en de alinea met de volgende zin te vervolledigen: "deze evaluatie moet deel uitmaken van het volgende armoedeverslag".

De commissieleden aanvaarden dit amendement.

Mme Anne-Sylvie Mouzon fait remarquer que la plus grande difficulté vient de l'application des lois et décrets ainsi que de la "jurisdictionalisation" abusive de toute la problématique. Seuls les CPAS apparaissent capables de dégager des solutions autres que le placement avec frais.

Mme Marion Lemesre pense que cette phrase du texte vise plutôt les jeunes en difficulté que les jeunes délinquants, un domaine qui est plutôt celui de l'encadrement et dans lequel les CPAS ont tendance à s'engager. Elle juge cette phrase peu claire.

Le président Jean-Luc Vanraes rappelle que les CPAS peuvent prendre toutes sortes d'initiatives mais que cela n'empêche pas une collaboration entre la commune et le CPAS. Mais faut-il faire, de cette collaboration, une obligation écrite?

Mme Marion Lemesre juge intéressante ces notions de collaboration et de complémentarité.

Mme Anne-Sylvie Mouzon fait remarquer que la problématique des jeunes (majeurs) n'est pas la même que celle des mineurs.

M. Denis Grimberghs souligne l'incapacité des organes de la CCC de prendre leurs responsabilités en cette matière et d'avancer. Il rappelle que des propositions sont déposées, propositions avec lesquelles Mme Anne-Sylvie Mouzon exprime son désaccord, ce que conteste l'intervenant. Il demande que l'on ne donne pas de leçons à d'autres.

Mme Anne-Sylvie Mouzon soulève aussi le problème du secret professionnel et celui des liens entre les services communaux de la jeunesse et la police.

D'un bref échange, il ressort finalement un assentiment pour supprimer cette phrase.

3. Logement

Mme Fatiha Saïdi suggère d'ajouter, dans le premier paragraphe, les mots "et la qualité de celui-ci". Les mauvaises conditions de logement et leurs conséquences sur la santé ont été assez soulignées.

Il y a assentiment sur cette modification.

Un amendement de Mme Dominique Braeckman vise à ajouter les termes "local ou locaux" après le mot "régional" et compléter l'alinéa par la phrase suivante : "Cette évaluation doit être incluse dans le prochain rapport sur l'état de la pauvreté".

La commission accepte cet amendement.

In de volgende paragraaf moet het bijvoeglijk naamwoord "echt" vóór het woord "Overzicht" geschrapt worden.

In verband met de derde paragraaf merkt Mevrouw Marion Lemesre op dat wanneer een gemeente een woningenbestand heeft, ze verschillende problemen kan hebben. Het is moeilijk om de verplichtingen van een sociale huisvestingsmaatschappij op te leggen aan een OCMW. Een OCMW kan bijvoorbeeld inkomsten uit zijn woningenbestand gebruiken voor zijn welzijnsbeleid.

Volgens de heer Denis Grimberghs is het niet de bedoeling dat iedereen dezelfde regels moet volgen maar dat de regels voor de verschillende actoren die woningen op de markt aanbieden geharmoniseerd worden. Voor het ogenblik gelden er verschillende regels voor de behandeling van de verschillende aanvragen die een kandidaat voor een sociale woning moet indienen. Er bestaat bijvoorbeeld geen gecentraliseerd register van de kandidaat-huurders, een lijst van de soorten prioriteiten, enz... Is het geen tijd om orde op de zaken te stellen ?

Volgens voorzitter Jean-Luc Vanraes zou het zeer moeilijk zijn om alles te reglementeren. Men zou zich kunnen baseren op de formuleren van een beslissing van enkele jaren geleden, waarnaar de vorige spreker verwezen heeft.

De heer Denis Grimberghs herleest de zin in punt 13 van bladzijde 49 van het Verslag: "Om een geïntegreerde aanpak door te OCMW's en de sector sociale huisvesting mogelijk te maken zullen deze twee sectoren gezamenlijk trachten te bepalen wie aanspraak kan maken op afwijkingen van de regels voor het verkrijgen van woningen om dringende sociale redenen".

De heer Denis Grimberghs wenst dat in het begrip "gelijkgestelde woning van de overheid".

Er wordt bijgevolg een zin toegevoegd, luidend: "deze bepaling geldt ook voor de woningen van de overheidssector die met sociale woningen gelijkgesteld worden (woningen van gemeenten, OCMW's, SWB's, gemeentebedrijven...)".

Mevrouw Dominique Braeckman dient een amendement in om deze alinea als volgt te vervangen: "om een geïntegreerde benadering tussen de OCMW's en de sociale huisvestingssector te stimuleren (sociale vzw van de BGHM) zullen die twee partners samenwerken om de criteria te bepalen voor afwijkingen inzake toegang tot de woningen om dringende sociale redenen. Deze bepaling geldt ook voor de woningen van de overheidssector die met sociale woningen gelijkgesteld worden (naargelang van het geval woningen van gemeenten, OCMW's, SVB's, gemeentelijke grondbedrijven...).

Ook de kwaliteit van de woningen in openbare sector en in de privé-sector moet verbeterd worden, in bijzonder in de

Au paragraphe suivant, il y a assentiment pour supprimer l'adjectif "véritable" devant le mot "Observatoire".

Au troisième paragraphe, Mme Marion Lemesre fait remarquer que lorsqu'une commune possède un parc immobilier, elle peut avoir des préoccupations différentes. Il est difficile d'imposer à un CPAS des obligations identiques à celles d'une société de logement social. Un CPAS par exemple peut réinjecter dans sa politique sociale des revenus de son parc immobilier.

M. Denis Grimberghs estime qu'il ne s'agit d'avoir les mêmes règles pour tous, mais d'harmoniser les règles des différents acteurs qui mettent des logements sur le marché. Aujourd'hui, les règles de traitement des différentes demandes qu'un candidat à un logement social doit faire ne sont pas les mêmes. Il n'existe pas, par exemple, de registre centralisé des candidats-locataires, une liste des types de priorité, etc....Ne serait-ce pas le moment de mettre bon ordre ?

Le président Jean-Luc Vanraes pense qu'il serait très difficile de réglementer le tout. On pourrait s'inspirer de la formulation d'une décision d'il y a quelques années, évoquée par l'intervenant précédent.

M. Denis Grimberghs relit la phrase, issue du point 13, page 49 du Rapport : "Afin de favoriser une approche intégrée CPAS-secteur du logement social, une collaboration entre ces deux acteurs portera sur la détermination des personnes bénéficiaires de dérogations en matière d'accès au logement pour cause d'urgence sociale".

M. Denis Grimberghs souhaiterait qu'on y ajoute la notion de "logement public assimilé".

Il est donc proposé d'ajouter une phrase libellée comme suit : "Cette disposition concerne également les logements publics assimilés (logements communaux et de CPAS, AIS, régies communales...)".

Mme Dominique Braeckman dépose un amendement visant à remplacer cet alinéa de la manière suivante "Afin de favoriser une approche intégrée CPAS - secteur du logement social (asbl sociale de la SLRB), une collaboration entre ces deux acteurs portera sur la détermination des critères de dérogation en matière d'accès au logement pour cause d'urgence sociale. Cette disposition concerne également les logements publics assimilés au logement social (selon les cas logements communaux et de CPAS, AIS, régies foncières communales...).

De même, la qualité des logements tant au niveau public qu'au niveau privé doit être améliorée particulièrement

sector van de kleine woningen en de gemeubileerde woningen. De noodzakelijke begrotingsmiddelen moeten gevonden worden voor de renovatie van de bestaande sociale woningen en van de daarmee gelijkgestelde woningen".

In verband met deze tweede zin merkt de heer Jean-Luc Vanraes op dat niet alleen de kwaliteit van de kleine woningen verbeterd moet worden.

Op voorwaarde dat de woorden "in het bijzonder in de sectoren van de kleine woningen en de gemeubileerde woningen" geschrapt worden, wordt het amendement tot wijziging van deze zin aangenomen.

Wat de eerste zin betreft, dringt mevrouw Dominique Braeckman erop aan dat de woorden "om te bepalen wie om dringende redenen in aanmerking komt voor afwijkingen" te vervangen door de woorden "om de criteria voor de afwijkingen te bepalen". Het gaat erom de criteria op basis waarvan afwijkingen worden toegestaan te evalueren.

De heer Galand vraagt tot wie deze aanbevelingen gericht zijn.

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon antwoordt dat ze tot de OCMW's gericht zijn.

De commissie beslist deze alinea te vervangen door de volgende zin: "om een geïntegreerde benadering tussen de OCMW's en de sociale huisvestingssector te stimuleren zullen die twee partners samenwerken om te bepalen wie dringende redenen in aanmerking komt voor afwijkingen inzake toegang tot de woningen en hoe de afwijkingscriteria geëvalueerd moeten worden. Deze bepaling geldt ook voor de woningen van de overheidssector die met sociale woningen gelijkgesteld worden (naargelang van het geval woningen van gemeenten, OCMW's, SWB's, gemeentelijke grondbedrijven).

Op de volgende alinea "(om tegemoet te komen aan de vraag)" en de volgende zin ("er zijn ...") wordt een amendement van mevrouw Dominique Braeckman ingediend om deze alinea als volgt te vervangen: "om tegemoet te komen aan de vraag om woningen van de grote gezinnen, moet het aanbod van de aangepaste sociale woningen (en van de daarmee gelijkgestelde woningen) uitgebreid worden. De regeling voor het verkrijgen van de VIHT zal herzien en beter benut moeten worden.

De commissie stemt in met dit voorstel.

Voorzitter Vanraes merkt op dat in de volgende alinea in dezelfde zin van kwaliteit en prijs wordt gesproken.

Mevrouw Dominique Braeckman wijst eveneens op deze dubbelzinnigheid wat de zin moeilijk leesbaar maakt.

dans le secteur des petits logements et des meublés. Il est nécessaire de trouver les moyens budgétaires permettant d'assurer la rénovation du parc des logements existants et assimilés".

En ce qui concerne cette deuxième phrase, M. Jean-Luc Vanraes fait observer que la qualité des logements ne doit pas être améliorée seulement dans les petits logements.

Sous réserve de la suppression des termes "particulièrement dans les secteurs des petits logements et des meublés", l'amendement visant à modifier cette deuxième phrase est accepté.

En ce qui concerne la première phrase, Mme Dominique Braeckman insiste sur le remplacement des termes "sur la détermination de personnes bénéficiaires de dérogation" par les mots "sur la détermination de critères de dérogation". Il s'agit d'évaluer les critères qui permettent des dérogations.

M. Paul Galand se demande à qui cette recommandation est adressée.

Mme Anne-Sylvie Mouzon répond qu'elle vise les CPAS.

La commission décide de remplacer cet alinéa par la phrase suivante "afin de favoriser une approche intégrée CPAS - secteur du logement social, une collaboration entre ces deux acteurs portera sur la détermination des personnes bénéficiaires de dérogation en matière d'accès au logement pour cause d'urgence sociale et sur l'évaluation des critères de dérogation. Cette disposition concerne également les logements publics assimilés au logement social (selon les cas, logements communaux et de CPAS, AIS, régies foncières communales).

Au paragraphe suivant ("Pour répondre à la demande...") et la phrase suivante ("Il faut prévoir..."), un amendement de Mme Braeckman est déposé visant à remplacer cet alinéa comme suit "pour répondre à la demande de logement de grandes familles, l'offre en logements sociaux (et assimilés) adaptés doit être augmentée. Le système d'accès aux ADILs devra être revu et mieux utilisé.

La commission marque son accord sur cette proposition.

Au paragraphe suivant, le président Jean-Luc Vanraes fait remarquer que l'on parle de qualité et de prix dans la même phrase.

Mme Dominique Braeckman souligne aussi cette ambiguïté, qui rend cette phrase difficile.

Mevrouw Lemesre wijst erop dat geen enkel gezagsniveau over de adequate (administratieve) diensten beschikt om een dergelijke aanbeveling in de praktijk te brengen. Het zou onmogelijk worden om een vergunning binnen een redelijke termijn te verkrijgen. Ze heeft dus grote bezwaren tegen deze alinea.

Mevrouw Dominique Braeckman vindt dat men echter vindt dat men echter een regeling moet uitwerken om bepaalde woningen soms tegen buitensporige prijzen te huur te stellen.

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon wijst op de moeilijkheden die de gemeenten ondervinden om de wetgeving inzake gezondheid van de woningen te doen naleven. Ze waarschuwt ook voor mogelijke discriminaties bij de toepassing van de normen in arme wijken. De verhuurvergunning zou de mogelijkheid bieden om de norm te doen naleven op het moment dat de woning nog niet bewoond is en om, indien de woning niet gezond is, op tijd in te grijpen en te vermijden dat mensen op de straat komen te staan omdat de woning a posteriori bij besluit ongezond wordt verklaard. Een dergelijke regeling uitwerken zou echter zeer zwaar, ingewikkeld en moeilijk zijn voor de gemeenten. Het zou meer aangewezen zijn dat een gewestelijke dienst dat doet. Ook de bevoegdheidsverdeling tussen de federale overheid en het gewest zou verduidelijkt moeten worden. Fraude en discriminatie zullen mogelijk blijven maar ze bestaan al.

Mevrouw Lemesre vindt dat deze bepaling, die overigens een zeer vrijgevend is, meer kwaad dan goed zou kunnen doen. In de praktijk zou ze in het nadeel kunnen spelen van degene voor wie ze bedoeld is.

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon brengt enerzijds de regeling van de "stimulus" (renovatiepremies of fiscale stimuli) en anderzijds het (geregistreerde) "label" ter sprake (dat de verhuurder zou moeten vragen aan het Gewest en niet aan de gemeenten). Zonder dat label zou een OCMW geen tegemoetkoming verlenen voor een woning en dank zij dat label zou de verhuurder een reeks stimuli kunnen verkrijgen.

In verband met de huurwaarborg herinnert voorzitter Vanraes eraan dat de OCMW's soms voor voldongen feiten worden geplaagd, gelet op de vereisten van bepaalde verhuurders. Wat de normen voor het verkrijgen van de verhuurvergunning betreft, vraagt hij of erkende onafhankelijke instellingen uit de overheid- of privé-sector niet met de controle belast zouden kunnen worden.

Mevrouw Dominique Braeckman wijst erop dat mensen die geen beroep op de OCMW's doen ook met die probleem (ongezonde woningen) geconfronteerd worden.

De heer Denis Grimberghs vindt het beter om niet te improviseren, ook al komen er uit dit debat interessante

Mme Marion Lemesre note qu'aucun niveau de pouvoir ne possède les services (administratifs) adéquats pour mettre en œuvre pareille recommandation. Il deviendrait impossible d'obtenir un permis locatif dans des délais raisonnables. Elle est donc très réservée à l'égard de ce paragraphe.

Mme Dominique Braeckman pense qu'il faut néanmoins trouver un système pour lutter contre le fait que certains logements soient mis en location parfois à des prix exorbitants.

Mme Anne-Sylvie Mouzon fait remarquer les difficultés qu'ont les communes à faire respecter les législations en matière de salubrité. Elle met aussi en garde contre les discriminations potentielles dans la façon d'appliquer les normes dans des quartiers pauvres. Le permis locatif permettrait de faire respecter la norme au moment où le logement n'est pas encore occupé et donc, si le logement n'est pas salubre, d'intervenir à temps et d'éviter de mettre des gens à la rue en raison d'un arrêté d'insalubrité pris a posteriori. Pour les communes, développer une telle mission serait cependant lourd, complexe et difficile. Un service régional serait plus indiqué. Resterait aussi à trancher le problème de compétences entre le Fédéral et la Région. Les fraudes et les discriminations resteront possibles mais elles existent déjà.

Mme Marion Lemesre pense que cette disposition, au demeurant fort généreuse, risque de faire plus de tort que de bien. Elle pourrait en pratique se retourner contre ceux que l'on veut aider.

Mme Anne-Sylvie Mouzon évoque les systèmes de "l'incitant" (des primes à la rénovation ou des incitants fiscaux) et du "label" (enregistré) (que le bailleur devrait demander à la Région, pas aux communes), label sans lequel un CPAS n'interviendrait pas pour un logement et grâce auquel le bailleur pourrait accéder à une série d'incitants.

Le président Jean-Luc Vanraes rappelle qu'en matière de garantie locative, les CPAS sont aussi mis parfois devant le fait accompli eu égard aux exigences de certains bailleurs. Pour ce qui concerne les normes à atteindre pour obtenir le permis locatif, il se demande si des organismes indépendants reconnus, privés ou publics, ne pourraient pas être chargés du contrôle.

Mme Dominique Braeckman rappelle que ce problème (de salubrité) se pose aussi pour les personnes qui ne sont pas usagers des CPAS.

M. Denis Grimberghs recommande de ne pas improviser, même s'il y a sans doute des choses à mettre en œuvre

zaken naarvoren. Het label heeft ook nadelen. Het beleid inzake woningaanbod kan ook besproken worden, met name het prijsbeleid. Men mag zijn geweten niet sussen met holle zinnen die niet geloofwaardig zouden zijn.

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon blijft ervan overtuigd dat men zo vroeg mogelijk moet ingrijpen.

Mevrouw Dominique Braeckman vindt dit een groot probleem, als men sommige zogenaamde appartementen op de woningmarkt ziet. Zou men niet als aanbeveling formuleren dat de commissie voor de Huisvesting dit probleem bespreekt en oplossingen voorstelt ?

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon wijst erop dat er een verband is tussen de kwaliteit en de prijs van woning en dat de overheid er geen problemen mee heeft om het kadastraal inkomen dat vaak lachwekkend laag is, zelf vast te stellen. Ze vindt het onaanvaardbaar om niets te zeggen over de privé-sector en de "echte" huurprijs.

Aangezien het Observatorium een evaluatie aankondigt, vindt De heer Denis Grimberghs dat het mogelijk zou moeten om in dit verband een aangepaste en concrete aanbeveling voor te bereiden, ook al kunnen er ideologische tegenstellingen zijn.

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon stelt voor om deze alinea door de volgende tekst te vervangen: "aan de bevoegde overheden wordt aanbevolen om, op basis van hun know-how op het vlak van stedenbouw, renovatie, fiscaliteit, gezondheid en veiligheid van de woningen, niet alleen stimulerende maatregelen maar ook dwangmaatregelen te treffen die toegepast kunnen worden en daadwerkelijk toegepast worden om de verhogingen van de huurprijzen af te remmen en om de kwaliteit van de woningen te controleren".

Mevrouw Lemesre stelt voor om de woorden "af te remmen" te vervangen door het woord "beheersen".

De leden stemmen in met deze tekst en met de voorgestelde wijziging.

De heer Denis Grimberghs wijst erop dat de commissies zich zouden moeten organiseren om binnenkort met concretere zaken voor de dag te komen.

De laatste alinea ("er zij aan herinnert...") wordt vereenvoudigd.

4. Gezondheidszorg

Mevrouw Dominique Braeckman geeft uitleg over de inhoud van de eerste alinea. Voor alle OCMW's moet er naar een harmonisatie worden gestreefd. Dit wordt betwist

ou à retenir de ce débat. Le label a aussi des inconvénients. La politique de l'offre en matière de logements peut aussi faire l'objet d'un débat, notamment en rapport avec la politique de prix. Il faut éviter de se donner bonne conscience par des phrases creuses qui ne seraient pas crédibles.

Mme Anne-Sylvie Mouzon continue à penser qu'il vaut mieux intervenir en amont plutôt qu'en aval.

Mme Dominique Braeckman rappelle que l'on touche à un problème important, quand on voit certains soi-disant appartements qui sont mis sur le marché. Ne pourrait-on pas inscrire comme recommandation que la Commission du Logement se saisisse du problème et propose des solutions ?

Mme Anne-Sylvie Mouzon rappelle la liaison entre la qualité et le prix d'un logement, et que l'autorité ne se formalise pas de fixer elle-même le revenu cadastral, souvent ridiculement bas. Ne rien dire au sujet du secteur privé et du "vrai" loyer ne lui paraît pas acceptable.

Pour M. Denis Grimberghs étant donné que l'Observatoire annonce une évaluation, il devrait être possible de préparer une recommandation adéquate et concrète sur ce sujet, même si des oppositions idéologiques peuvent se manifester.

Mme Anne-Sylvie Mouzon propose de remplacer ce paragraphe par le texte suivant : " Il est recommandé aux autorités compétentes de mobiliser leurs compétences en matière d'urbanisme, de rénovation, de fiscalité, de salubrité et de sécurité pour, par des incitants mais aussi par des mesures coercitives, applicables et effectivement appliquées, freiner les augmentations de loyer et contrôler la qualité des logements".

Mme Marion Lemesre propose de remplacer "freiner" par "maîtriser".

Ce texte, et la modification proposée, rencontrent l'assentiment des membres.

M. Denis Grimberghs rappelle qu'il serait utile de s'organiser, dans les commissions, pour énoncer prochainement des choses plus concrètes.

La rédaction du dernier paragraphe ("Pour rappel...") est simplifiée.

4. Soins de santé

Mme Dominique Braeckman explique la teneur du premier paragraphe. Il faut tendre vers une harmonisation pour tous les CPAS, ce que conteste Mme Anne-Sylvie Mouzon :

door mevrouw Anne-Sylvie Mouzon. Er moet immers rekening worden gehouden met de verschillende economische, sociale en politieke omstandigheden waarin de OCMW's van het Gewest werken en met het noodzakelijker wijs verschillende beleid dat die OCMW's voeren of moeten voeren. Sommige leden wijzen ook op de tekortkomingen en de keuzen van de federale sociale zekerheid, wat de OCMW's er soms toe dwingt in die sector in te grijpen.

De heer Denis Grimberghs aanvaardt niet dat men al de gevallen waarin een aanbeveling zou kunnen worden genomen om de GGC toezicht op de OCMW's te doen uitoefenen, zoals dat zou moeten uitgeoefend moeten worden, onbespreekbaar blijft vinden. Dit debat moet tussen Brusselse parlementsleden die hun bevoegdheden uitoefenen, gevoerd worden en niet tussen vertegenwoordigers van de OCMW's. Desnoods moet er een ontmoeting tussen de Commissie en de Conferentie van de OCMW's-voorzitters georganiseerd worden.

Hij kan aanvaarden dat er geen consensus over de eindtekst bestaat, maar hij weigert dat men een afgezwakte tekst opstelt die volledig betekenisloos zou worden.

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon is het niet eens met de analyse van de vorige spreker en met enkele verbanden die hij gelegd heeft. Ze herinnert eraan dat de OCMW's door de federale overheid (ongeveer 45 %), de gemeenten (ongeveer 40 %) wordt gefinancierd en dat alleen het saldo (5 %) door het Gewest wordt gefinancierd. De GGC is dus niet bevoegd bevelen aan de OCMW's te geven.

Mevrouw Dominique Braeckman herinnert eraan dat deze werkzaamheden niet dienen om de problemen van het een of andere OCMW op te lossen maar om "werkbare" aanbevelingen op te stellen. Deze alinea is niet bedoeld in dezelfde pas te doen lopen maar om te streven naar harmonisatie opdat de mensen zich daarin vinden.

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon is het niet eens met het gebruik met de werkwoorden "moeten" en "moet" in deze alinea.

De heer Denis Grimberghs vraagt dat de commissie een debat voert over de institutionele bevoegdheid van de GGC over de OCMW's, na een documentaire studie en een juridische analyse. Hij stelt vast dat de bevoegde Gemeenschapscommissies beslissingen om te harmoniseren nemen met betrekking tot zeer heterogene grondgebieden in Vlaanderen en in Wallonië.

Het amendement van mevrouw Anne-Sylvie Mouzon en de heer Smits strekt ertoe de eerste alinea als volgt te wijzigen: "de commissie beveelt de OCMW's aan om de principiële voorwaarden voor de toekenning van de steun die onder hun appreciatiebevoegdheid valt, te verduidelijken en er zoveel mogelijk bekendheid aan te geven. Deze aanbeveling geldt voor alle soorten steun (huisvesting, socio-

on ne peut pas effacer les contextes économiques, sociaux et politiques différents dans lesquels opèrent chacun des CPAS de la Région, ainsi que les politiques forcément différentes que mènent ou doivent mener chacun de ces CPAS. Des membres pointent aussi les carences et les choix de la sécurité sociale fédérale, qui force parfois les CPAS à intervenir dans ce secteur.

M. Denis Grimberghs n'accepte pas que l'on continue à "mettre hors de question" tous les cas où pourrait être prise une recommandation visant à ce que la tutelle de la CCC sur les CPAS s'exerce comme elle devrait s'exercer. Il convient de débattre ici entre parlementaires bruxellois, dans l'exercice de nos compétences, et pas entre représentants de CPAS, quitte à ce qu'une rencontre soit organisée entre la Commission et la Conférence des présidents de CPAS.

Il peut accepter que le texte final ne rencontre pas le consensus, mais refuse que l'on en arrive à un texte édulcoré et insipide.

Mme Anne-Sylvie Mouzon s'oppose à l'analyse faite par l'intervenant précédent et à certains rapprochements qu'il a faits. Elle rappelle que le financement des CPAS vient du Fédéral (environ 45 %), des communes (environ 40 %) et seul le solde (5 %) vient du niveau régional. La CCC n'a donc pas les compétences institutionnelles pour donner des ordres aux CPAS.

Mme Dominique Braeckman rappelle que le but des présents travaux n'est pas de régler les problèmes de l'un ou l'autre CPAS mais d'arriver à des recommandations "efficaces". Ce paragraphe ne vise pas à mettre tout le monde de force exactement au même pas mais à tendre vers l'harmonisation, pour que les gens s'y retrouvent.

Mme Anne-Sylvie Mouzon conteste les verbes "doivent" et "devra" de ce paragraphe.

M. Denis Grimberghs demande que la Commission tienne un débat sur la compétence institutionnelle de la CCC à l'égard des CPAS, après qu'une recherche documentaire et juridique ait été faite. Il constate que des décisions d'harmonisation sont prises, sur des territoires encore plus hétérogènes, en Flandre et en Wallonie, par les autorités compétentes.

L'amendement de Mme Anne-Sylvie Mouzon et de M. Philippe Smits vise à remplacer le premier alinéa comme suit "la commission recommande aux CPAS de clarifier et de faire connaître le plus largement possible les conditions de principe auxquelles ils subordonnent les aides qui relèvent de leur pouvoir d'appréciation". Cette recommandation formulée pour toutes les aides de ce type (logement,

professionele inschakeling, water- en energieverbruik, bijstand op school) en in het bijzonder voor de gezondheid.

Mevrouw Dominique Braeckman heeft een amendement ingediend, luidend: "sommige vormen van sociale steun, zoals bijvoorbeeld medische hulp en tegemoetkoming voor geneesmiddelen, moeten tussen de OCMW's geharmoniseerd worden om zonder enige discriminatie te worden toegekend aan iedereen die voor sociale bijstand in aanmerking komt en aan iedereen die armoede lijdt. Daartoe moet een inventaris opgemaakt worden van de goede praktijken van het OCMW inzake terugbetaling van medische kosten en geneesmiddelen.

Zij merkt op dat het amendement van mevrouw Anne-Sylvie Mouzon en de heer Smits niet alleen betrekking heeft op de gezondheid. Deze aanbeveling moet ingevoegd worden in punt 2 over de OCMW's.

De commissie stemt in met dit voorstel. Mevrouw Dominique Braeckman merkt op dat dan de woorden "en in het bijzonder voor de gezondheid" moeten worden vervangen door het woord "gezondheid", dat bij de opsomming tussen haakjes moet worden toegevoegd.

Het amendement over de harmonisatie van mevrouw Dominique Braeckman wordt verworpen met 7 stemmen tegen 2, bij 1 onthouding.

De voorzitter stelt dan voor om de volgende drie alinea's te onderzoeken: ("De Commissie herinnert eraan..."), ("De Commissie benadrukt..."), ("De Commissie vraagt...").

Mevrouw Dominique Braeckman vindt dat de eerste twee zinnen geen essentiële aanbevelingen zijn ook al moet men rekening houden met de ideeën die erin worden uitgedrukt.

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon legt uit wat de zogenaamde geneesmiddelen "artikel 35bis" (traditionele geneesmiddelen waarvoor het remgeld verhoogd werd, omdat er een gelijkwaardig generisch geneesmiddel voor bestaat dat minder duur is en waarvoor het remgeld zeer laag is. Het gaat om een federale maatregel waarmee iedereen het eens kan zijn. Als het OCMW het remgeld voor die geneesmiddelen "35bis" blijft betalen, zal dat zijn factuur verzwaren. Bovendien zal niemand de inspanning leveren om generische geneesmiddelen te gebruiken. Maar de toepassing van deze federale maatregel vraagt veel werk van de OCMW's. Ze passen de maatregel dus niet toe. Daardoor sorteert de federale maatregel geen effect, vooral in de arme gemeenten.

Mevrouw Dominique Braeckman gaat ermee akkoord dat men het gebruik van generische geneesmiddelen moet

réinsertion socio-professionnelle, consommation d'eau et d'énergie, aide scolaire...) vaut tout particulièrement en matière de santé.

L'amendement déposé par Mme Dominique Braeckman est rédigé comme suit "certaines formes d'aides sociales comme l'aide médicale et pharmaceutique par exemple doivent être harmonisées entre CPAS, dans le but d'être accordées de façon égale à tout bénéficiaire de l'aide sociale ainsi qu'à toute personne en état de besoin". A cette fin, un inventaire des bonnes pratiques du CPAS en matière de remboursement des frais médicaux et des frais pharmaceutiques devra être réalisé.

Mme Dominique Braeckman fait observer que l'amendement de Mme Anne-Sylvie Mouzon et M. Philippe Smits ne concerne pas uniquement la santé. Cette recommandation devrait être inscrite dans le point 2 concernant les Centres Publics d'Aide Sociale.

La commission marque son accord sur cette proposition. Mme Dominique Braeckman signale qu'il faudra alors remplacer les mots "vaut tout particulièrement en matière de santé" par le mot "santé" qui doit figurer dans l'énumération de la parenthèse.

L'amendement sur l'harmonisation de Mme Dominique Braeckman est rejeté par 7 voix contre 2 et 1 abstention.

Le président propose alors d'examiner les trois paragraphes suivants ("La Commission tient à rappeler...", "Elle insiste sur la nécessité...", "La Commission demande...").

Mme Dominique Braeckman estime que les deux premières phrases ne sont pas des recommandations essentielles, même s'il faut garder à l'esprit les idées qui y sont exprimées.

Mme Anne-Sylvie Mouzon explique ce que sont les médicaments dits "de l'article 35bis" (médicaments traditionnels pour lesquels le ticket-modérateur a été relevé parce qu'ils ont un équivalent "générique" moins cher et pour lequel le ticket modérateur est très faible). Il s'agit d'une mesure fédérale que tout le monde peut approuver. Si le CPAS continue à payer le ticket-modérateur pour ces médicaments "35bis", cela va alourdir sa facture. En outre, personne ne fera l'effort de recourir aux médicaments génériques. Mais appliquer cette mesure fédérale demande beaucoup de travail aux CPAS. Ils ne l'appliquent donc pas. De ce fait, cette mesure fédérale est vidée de ses effets, et surtout dans les communes pauvres.

Mme Dominique Braeckman est d'accord quant à l'intérêt de promouvoir les médicaments génériques mais

stimuleren maar is er niet voor te vinden om een dergelijke maatregel op te leggen. Dan zou men zich immers moeien met de vrije keuze van de dokter.

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon vindt dat de OCMW's een positieve federale maatregel niet mogen boycotten. Ze pleit er bijgevolg voor om deze alinea te behouden.

Mevrouw Dominique Braeckman dient een amendement in om de tweede zin als volgt te vervangen: "In dat opzicht beveelt ze bijvoorbeeld aan dat de OCMW's in principe het gebruik van generische geneesmiddelen promoten".

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon wijst erop dat generische geneesmiddelen al lang gepromoot worden maar dat zulks niet volstaat. Daarom maakt het RIZIV gebruik van artikel 35*bis*. Als de OCMW's het remgeld blijven betalen, zal de beslissing van het RIZIV dode letter blijven voor de kansarmen. Paradoxaal genoeg zouden de generische geneesmiddelen gepromoot worden voor iedereen behalve de personen met een laag inkomen.

Mevrouw Dominique Braeckman vindt dat het geen verplichting mag zijn. Zij vindt het generisch geneesmiddel interessant maar kan niet aanvaarden dat het alleen voor bestaansminimumtrekkers verplicht zou zijn. Het is een kwestie van waardigheid van de bestaansminimumtrekkers.

De heer Jean-Luc Vanraes vindt dat er uitzonderingen moeten zijn, met name voor de personen die geen generische geneesmiddelen kunnen verdragen.

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon stelt voor om de woorden "in principe" aan de initiële tekst toe te voegen.

De Commissie stemt in met dit voorstel. Het amendement van mevrouw Dominique Braeckman wordt bijgevolg verworpen.

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon vindt dat er een alinea moet worden gewijd aan de gezondheid van de bejaarden die meer dan anderen eenzaam armoede lijden.

Mevrouw Lemesre vraagt tot wie deze alinea gericht is.

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon antwoordt dat ze tot alle gezagsniveaus gericht is.

De voorzitter stelt voor om na het woord "bejaarden" het bijvoeglijk naamwoord "minstbedeelden" toegevoegd wordt. Dat laatste deel van de zin wordt geschrapt, namelijk "wanneer zij niet behoren tot de categorie van degenen die de staatsschuld financieren".

De commissie stemt in met dit voorstel.

n'est pas favorable à "l'imposition" d'une telle mesure qui aboutit à s'immiscer dans le libre choix des médecins.

Mme Anne-Sylvie Mouzon estime que les CPAS ne doivent pas saboter une bonne mesure fédérale positive. Mme Anne-Sylvie Mouzon plaide dès lors pour le maintien de cet alinéa.

Mme Dominique Braeckman propose dans un amendement de remplacer la seconde phrase de la manière suivante "A cet égard, elle recommande, par exemple, que les CPAS promeuvent l'utilisation des médicaments génériques".

Mme Anne-Sylvie Mouzon rappelle que la promotion de médicaments génériques est déjà réalisée depuis longtemps mais ne suffit pas. C'est pourquoi l'INAMI a eu recours à l'article 35*bis*. Si les CPAS continuent à payer le ticket-modérateur, la décision prise par l'INAMI resterait lettre morte pour les personnes défavorisées. Paradoxalement, le générique serait promu pour tout le monde sauf pour les personnes à faibles revenus.

Mme Dominique Braeckman estime qu'il ne peut s'agir d'une obligation. Même si elle trouve que le médicament générique est intéressant, elle ne peut se faire à l'idée qu'il serait imposé aux minimexés et à eux seuls. C'est une question de respect de la dignité des minimexés.

Pour M. Jean-Luc Vanraes, il doit y avoir des exceptions, notamment pour les personnes qui ne supportent pas les médicaments génériques.

Mme Anne-Sylvie Mouzon propose d'ajouter les termes "en principe" dans le texte initial.

La commission marque son accord sur cette proposition. En conséquence, l'amendement de Mme Dominique Braeckman n'est pas retenu.

Mme Anne-Sylvie Mouzon estime qu'un alinéa doit être consacré à la santé des personnes âgées qui vivent le problème de la pauvreté plus que d'autres dans l'isolement.

Mme Marion Lemesre demande à qui s'adresse cet alinéa.

Mme Anne-Sylvie Mouzon répond qu'il vise tous les niveaux de pouvoir.

Le président propose d'ajouter après le mot "personnes âgées" l'adjectif "défavorisées" et de laisser tomber la dernière partie de la phrase, à savoir "lorsqu'elles n'appartiennent pas à la catégorie sociale qui détient la dette intérieure".

La commission marque son accord sur cette proposition.

Mevrouw Riquet dringt erop aan dat de tweede alinea van punt 4 over de sociale zekerheid duidelijk geformuleerd wordt.

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon herinnert eraan dat de sociale zekerheid het grootste middel is van de strijd tegen de armoede.

De kosten van de gezondheidszorg moeten op een redelijk peil blijven om het sociale zekerheidsstelsel te vrijwaren. Het is ook dank zij de sociale zekerheid dat de gezondheidskosten beheersbaar zijn. In de Verenigde Staten sluit elke verzekeringsmaatschappij een overeenkomst met de artsen en de ziekenhuizen.

Mevrouw Riquet stelt de volgende formulering voor: "de commissie herinnert aan de essentiële rol die de sociale zekerheid speelt, met name dank zij de ambtshalve verzekerbaarheid en het WIGW-minimum.

Mevrouw Dominique Braeckman vindt dat de commissie er zich niet mag toe bepalen herinneringen te formuleren. Ze dient een amendement in om de volgende zin toe te voegen: "Ze is van oordeel dat het sociale zekerheidsmodel op Europees vlak verdedigd en gepromoot moet worden".

De commissie stemt in met dit amendement.

De volgende alinea wordt als volgt geformuleerd: "Iedere persoon zonder statuut moet via het OCMW aangepaste gezondheidszorg kunnen krijgen waarvan de kosten volledig betaald moeten worden door de federale overheid".

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon heeft vragen over de woorden "persoon zonder statuut". Worden hiermee de illegalen bedoeld die tot nu toe slechts recht hebben op dringende medische verzorging die integraal door de federale overheid wordt terugbetaald? Dient de ambtshalve verzekerbaarheid ook op die personen van toepassing te zijn en moeten de kosten daarvan gedragen worden door het RIZIV of door de federale Staat die bevoegd is voor de toegang, het verblijf en de verwijdering van het grondgebied. Ze wijst erop dat de ambtshalve verzekerbaarheid het sociale zekerheidsstelsel verzwakt.

Mevrouw Riquet heeft vragen over de woorden "aangepaste gezondheidszorg".

Mevrouw Dominique Braeckman vindt dat het begrip "dringende medische verzorging" uitgebreid moet worden om laattijdige ingrepen te vermijden.

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon stelt de volgende zin voor: "in verband met de personen die illegaal in het Gewest verblijven, beveelt de commissie aan dat het OCMW alle noodzakelijke verzorging en niet meer alleen de dringende medische verzorging verstrekt en dat ze zulks volledig door de Belgische Staat wordt gefinancierd".

En ce qui concerne le deuxième alinéa du point 4 relatif à la sécurité sociale, Mme Marie-Jeanne Riquet insiste pour qu'il soit formulé clairement.

Mme Anne-Sylvie Mouzon rappelle que la sécurité sociale est le plus grand outil de lutte contre la pauvreté.

Il est indispensable de maintenir les coûts de soins de santé à un niveau raisonnable pour sauvegarder le système de sécurité sociale. C'est aussi grâce à la sécurité sociale, que les coûts de santé peuvent être maîtrisés. Aux Etats-Unis, chaque compagnie d'assurance conclut une convention avec le médecin et les hôpitaux.

Mme Marie-Jeanne Riquet propose la formulation suivante "la commission tient à rappeler le rôle essentiel joué par la sécurité sociale notamment grâce à l'assurabilité d'office et au vipomex".

Mme Dominique Braeckman estime que la commission ne doit pas se limiter à formuler des rappels. Elle dépose un amendement visant à ajouter: "Elle estime nécessaire que le modèle de sécurité sociale soit défendu et promu sur le plan européen".

La commission marque son accord sur cet amendement.

L'alinéa suivant est formulé comme suit: "Toute personne sans statut doit pouvoir bénéficier de soins médicaux adéquats via le CPAS et dont les coûts doivent intégralement être pris en charge par l'autorité fédérale".

Mme Anne-Sylvie Mouzon s'interroge sur les termes "personnes sans statut". Vise-t-on les personnes en séjour illégal qui jusqu'à présent n'ont droit qu'à l'aide médicale urgente remboursée intégralement par l'autorité fédérale? Faut-il étendre l'assurabilité d'office à ces personnes et la faire supporter soit par l'INAMI soit par l'Etat fédéral qui a la maîtrise de l'accès au territoire, du séjour et de l'éloignement. Elle rappelle que l'assurabilité d'office fragilise la sécurité sociale.

Mme Marie-Jeanne Riquet s'interroge sur les termes "soins médicaux adéquats".

Mme Dominique Braeckman estime qu'il faut étendre la notion de soins médicaux urgents pour éviter les interventions tardives.

Mme Anne-Sylvie Mouzon propose la phrase suivante "en ce qui concerne les personnes en séjour illégal, la commission recommande d'étendre l'intervention du CPAS et le financement intégral corrélatif par l'Etat belge à tous les soins nécessaires et ne plus le limiter à la seule aide médicale urgente".

De Commissie stemt in met dit voorstel.

De voorzitter benadrukt dat de volgende alinea betrekking heeft op de verplichting om een overeenkomst met het GOGI-net te sluiten.

De heer Denis Grimberghs stelt voor om de in 1998 geformuleerde aanbeveling over te nemen, namelijk om overeenkomsten met de instellingen van het GOGI-net te sluiten zonder evenwel soortgelijke overeenkomsten met het privé-ziekenhuizen uit te sluiten. Tot nu toe is er immers geen enkele overeenkomst met de privé-ziekenhuizen gesloten. Aangezien de huidige overeenkomst exclusief is, bestaat er in de praktijk geen garantie dat de patiënt zijn arts vrij mag kiezen.

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon weerlegt deze bewering. Artikel 1 van de overeenkomst herinnert aan de vrije keuze van de patiënt. Een OCMW mag een patiënt niet verplichten om zich tot een ziekenhuis van het GOGI-net te wenden.

De heer Denis Grimberghs merkt op dat aangezien er een overeenkomst met slechts één net gesloten is, een aantal OCMW's die de overeenkomst ondertekend hebben de patiënten stelselmatig naar de instellingen van het GOGI-net verwijzen. Hij haalt bij wijze van voorbeeld het OCMW van de stad Brussel aan.

De heer Jean-Luc Vanraes stelt voor om na de woorden "met de instellingen van het GOGI-net" de woorden "en met de privé-ziekenhuizen" toe te voegen.

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon is daartegen gekant, want de privé-ziekenhuizen hebben niet dezelfde verplichtingen als de openbare ziekenhuizen.

De commissie kiest voor het voorstel van de heer Denis Grimberghs om de aanbeveling van 1998 over te nemen.

De heer Jean-Luc Vanraes stelt voor om de laatste alinea van punt 4 als volgt te herformuleren : "men moet er voor zorgen dat de drempel bij het raadplegen van de huisarts en de gezondheidsdiensten van de buurt (volledig informatie, verduidelijking van de procedures) verlaagd wordt en dat de kosten voor de ambulance en de geneesmiddelen vlotter terugbetaald worden."

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon vraagt wie onder "men" wordt verstaan. Mevrouw Dominique Braeckman antwoordt dat dat de OCMW's en het Verenigd College zijn.

De drempel bij het raadplegen van de huisarts kan worden verlaagd door een betere voorlichting door het

La Commission marque son accord sur cette proposition.

Le président souligne que l'alinéa suivant concerne l'obligation de conclure une convention avec le réseau Iris.

M. Denis Grimberghs propose de reprendre la recommandation formulée en 1998 qui prévoit de finaliser la signature des conventions avec les institutions du réseau Iris sans pour autant exclure des dispositions semblables avec les hôpitaux privés. En effet, jusqu'à présent, il n'y a aucune convention avec les hôpitaux privés. La convention actuelle étant exclusive, elle ne garantit pas en pratique le libre choix du patient.

Mme Anne-Sylvie Mouzon réfute cette affirmation. L'article 1 de la convention rappelle cette liberté de choix du patient. Il est interdit à un CPAS d'imposer à un patient le réseau unique.

M. Denis Grimberghs fait observer qu'étant donné que la convention est unique un certain nombre de CPAS qui l'ont signée ne délivrent de réquisitoire que pour les institutions du réseau Iris. Il cite à titre d'exemple le CPAS de la Ville de Bruxelles.

M. Jean-Luc Vanraes propose d'ajouter après les mots "avec les institutions du réseau Iris" les mots "et avec les hôpitaux privés".

Mme Anne-Sylvie Mouzon s'y oppose car les hôpitaux privés ne sont pas soumis aux mêmes obligations que les hôpitaux publics.

La commission retient la proposition de M. Denis Grimberghs consistant à reprendre la recommandation de 1998.

M. Jean-Luc Vanraes propose de reformuler le dernier alinéa du point 4 de la manière suivante : "on veillera au renforcement de l'accessibilité au médecin généraliste, aux services de santé et de proximité (informations complètes, clarification des procédures). On assurera un meilleur remboursement des frais d'ambulance et des frais pharmaceutiques.

Mme Anne-Sylvie Mouzon demande qui est désigné par le "on". Mme Dominique Braeckman répond que ce sont les CPAS qui sont visés.

L'accessibilité au médecin généraliste peut être renforcée par une meilleure information du Collège réuni. Il

Verenigd College. Het is belangrijk dat de huisartsen de gezondheid van de kansarme gezinnen constant volgen. Vandaag moeten die personen met spoed in het ziekenhuis worden opgenomen.

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon stelt voor om deze alinea als volgt te vervangen: "Aan alle gezagniveaus wordt aanbevolen om de drempel voor kansarmen bij het raadplegen van de huisartsen en de buurtgezondheidsdiensten te verlagen, onder meer door volledige informatie te verstrekken en de procedure te verduidelijken".

De commissie stemt hiermee in.

5. Werkgelegenheid en opleiding

De eerste alinea heeft betrekking op de drastische vereenvoudiging van de 156 procedures betreffende de tewerkstellingsprogramma's.

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon vindt dat de woorden "passende betrekking" interpretatieproblemen kan doen rijzen. In de wetgeving betreffende de werkloosheid is het begrip "passende betrekking" een juridisch begrip waarover heel veel rechtspraak is. De vraag rijst of de werklozen die geen werkloosheidsuitkering meer krijgen omdat hij een passende betrekking geweigerd heeft, in het voorontwerp van Vande Lanotte eveneens geen sociale steun meer krijgt.

De heer Denis Grimberghs benadrukt dat in de voorstellen van het Observatorium van de gezondheid op bladzijde 108.2 van zijn verslag duidelijk het verband wordt gelegd tussen de vereenvoudiging van de maatregelen en de gevolgen ervan voor de werkgelegenheid. Hij stelt voor om dat punt 2 over te nemen in de aanbevelingen.

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon waarschuwt voor een te doorgedreven vereenvoudiging. Een lokale dienst heeft als taak het grote aantal maatregelen aan te passen aan de lokale specifieke kenmerken. Een algehele vereenvoudiging kan tot een verlies aan financiering leiden. Bovendien bestaat het gevaar dat de vereenvoudiging volgens de sociale situatie in een van de gewesten van het land (Vlaams Gewest) wordt uitgevoerd. Dat is reeds gedeeltelijk het geval met het voorontwerp van wet van minister Vande Lanotte.

De heer Jean-Luc Vanraes stelt eveneens voor om punt 2 van de voorstellen van het Observatorium voor de gezondheid over te nemen. Het luidt als volgt: "een evaluatie van de maatregelen moet leiden tot een vereenvoudiging van alle maatregelen. Over de gevolgen ervan (onder andere de werkloosheidsgevallen) moet worden overlegd om enkel die maatregelen te bewaren die banen scheppen, die voldoen aan de noden van de bevolking en die waardevolle jobs creëren van onbepaalde duur".

est important que les médecins généralistes suivent de manière continue les familles défavorisées. Aujourd'hui ces personnes arrivent à l'hôpital en urgence.

Mme Anne-Sylvie Mouzon propose de remplacer cet alinéa par la formule suivante "Il est recommandé à tous les niveaux de pouvoir de renforcer l'accès des personnes défavorisées à la médecine générale et aux services de santé de proximité notamment par une information complète et une clarification des procédures".

La commission marque son accord sur cette formulation.

5. Emploi et formation

Le premier alinéa concerne la simplification drastique des cent cinquante-six procédures relatives aux dispositifs de mise à l'emploi.

Mme Anne-Sylvie Mouzon estime que les termes "offre d'emploi convenable" peuvent soulever des problèmes d'interprétation. Dans la législation sur le chômage, la notion d'emploi convenable est un concept juridique qui fait l'objet d'une abondante jurisprudence. La question se pose de savoir si dans l'avant-projet de Vande Lanotte celui qui est exclu du chômage parce qu'il a refusé un emploi convenable se voit également exclure de l'aide sociale.

M. Denis Grimberghs souligne que le lien entre la simplification des mesures et les effets de cette simplification sur l'emploi est clairement mis en évidence dans les propositions de l'Observatoire de la Santé en p. 103.2 de leur rapport. Il propose de reprendre ce point 2 dans les recommandations.

Mme Anne-Sylvie Mouzon met en garde contre l'excès de simplification. La tâche d'un service local est d'adapter la multitude des mesures aux spécificités locales. Une simplification à tous les niveaux risque d'entraîner une perte de financement. En outre, la simplification risque de se réaliser en fonction de la situation sociale dans une des régions du pays (région flamande). C'est déjà partiellement le cas avec l'avant-projet de loi du ministre Vande Lanotte.

M. Jean-Luc Vanraes propose également de reprendre le point 2 des propositions de l'Observatoire de la Santé rédigé de la manière suivante : "L'évaluation des mesures devrait aboutir à simplifier l'ensemble des dispositifs et à s'interroger sur leurs effets (notamment sur les pièges à l'emploi) pour ne maintenir que celles qui répondent aux nécessités de création d'emploi et de satisfaction des besoins de la population et qui offrent un emploi valorisé et à durée indéterminée".

Mevrouw Dominique Braeckman legt eveneens de nadruk op het belang van punt 1 van de voorstellen van de het Centrum voor Gezondheidsobservatie, namelijk "het uitwerken van een globaal tewerkstellingsbeleid dat de uitgesloten niet bestraft, maar dat wel de structurele oorzaken van de werkloosheid aanpakt".

De commissie is het ermee eens om in de aanbeveling een tweede alinea op te nemen die begint met de woorden "in het kader van een globaal tewerkstellingsbeleid dat de uitgesloten niet bestraft en de structurele oorzaken van de werkloosheid aanpakt" en te vervolgen met punt 2 van de voorstellen van het Centrum voor Gezondheidsobservatie.

Mevrouw Riquet is echter niet tevreden met het gebruik van de woorden "waardige job van onbepaalde duur". Bij de programma's voor de integratie in het arbeidsproces gaat het niet altijd om betrekkingen van onbepaalde duur.

De heer Denis Grimberghs stelt voor om deze woorden te vervangen door "een passende en normaal bezoldigde betrekking".

De commissie stemt in met dit voorstel. De eerste alinea over de 156 procedures wordt geschrapt.

De volgende alinea wordt als volgt geredigeerd: "De sociale steuntrekkers moeten een aangepaste opleiding kunnen kiezen".

Mevrouw Riquet vindt deze zin zeer onduidelijk en simplistisch.

Mevrouw Lemesre benadrukt dat men moet nagaan welk opleidingen de sociale steuntrekkers kunnen volgen om te vermijden dat ze hun hele leven op bijstand zijn aangewezen.

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon repliceert dat het geen zin heeft om iemand te verplichten een opleiding te volgen.

De heer Denis Grimberghs stelt voor om deze kwestie niet te behandelen in plaats van dat slechts gedeeltelijk te doen.

De commissie stemt ermee in om deze zin te schrappen.

De vierde alinea wordt als volgt geredigeerd :

"De langdurig werklozen zijn jonge en minder jonge volwassenen die nooit verder dan het niveau van het lager secundair onderwijs zijn geraakt. Deze categorie van werklozen een opleiding geven is de enige oplossing om hen een nieuwe toekomst te bieden. Voor vele andere, maar in het bijzonder voor hen, zou de werkloosheidsstuur in afwachting van een betrekking volledig benut moeten wor-

Mme Dominique Braeckman insiste également sur l'importance du point 1 des propositions de l'Observatoire à savoir "la mise sur pied d'une politique globale en faveur de l'emploi qui ne pénalise pas les exclus mais s'attaque aux raisons structurelles créant le chômage".

La commission se met d'accord pour inclure un deuxième alinéa débutant par les termes "dans le cadre d'une politique globale en faveur de l'emploi qui ne pénalise pas les exclus et s'attaque aux réseaux structurels créant le chômage" et de poursuivre en reprenant le point 2 des propositions de l'Observatoire.

Mme Marie-Jeanne Riquet s'inquiète toutefois de l'utilisation des termes "emploi valorisé à durée indéterminée". Dans le parcours d'insertion, il ne s'agit pas toujours d'emplois à durée indéterminée.

M. Denis Grimberghs propose de remplacer ces mots par "emploi convenable et normalement rémunéré".

La commission marque son accord sur cette proposition. Le premier alinéa relatif aux 156 procédures est supprimé.

L'alinéa suivant est rédigé comme suit : "Les allocataires sociaux doivent pouvoir choisir une formation adéquate".

Mme Marie-Jeanne Riquet estime cette phrase sibylline et simpliste.

Mme Marion Lemesre souligne qu'il faut faire une évaluation du potentiel de formation et d'apprentissage de chacun pour éviter l'assistanat à vie.

Mme Anne-Sylvie Mouzon rétorque qu'il est inutile de forcer quelqu'un à suivre une formation.

M. Denis Grimberghs propose de ne pas traiter cette question plutôt que de l'envisager de manière partielle.

La commission marque son accord pour supprimer cette phrase.

Le quatrième alinéa est libellé comme suit :

"Le noyau dur de chômage est constitué d'adultes et moins jeunes n'ayant pu dépasser le niveau de l'enseignement secondaire inférieur. Permettre à ces personnes de se former est la seule solution qui leur permettra d'envisager un nouvel avenir. Pour beaucoup d'autres, mais c'est spécialement pour eux, la période de chômage avant la recherche d'un emploi doit être pleinement utilisée à

den om een algemene of beroepsopleiding die ze hebben opgegeven opnieuw te volgen. De problemen in verband met de uitsluiting zijn de gevolgen van de snelle opkomst van de kennismaatschappij moeten aangekaart worden. De digibeet is de arme van morgen.

Mevrouw Lemesre wijst erop dat deze alinea de nadruk legt op de opleiding van de jongeren om te voorkomen dat ze geen leven zonder sociale bijstand kunnen leiden en van de kennismaatschappij uitgesloten worden.

Verschillende leden stellen echter voor om die laatste zin te schrappen, omdat die te veel de klemtoon op de informatica legt. De commissie stemt in met dit voorstel.

Mevrouw Dominique Braeckman dient een amendement in om de eerste zin van die vierde alinea als volgt te vervangen: "Langdurig werklozen zijn jonge en minder jonge volwassenen die nooit verder dan het niveau van het lager secundair onderwijs zijn geraakt. Deze personen helpen een opleiding te volgen is een van de beste oplossingen om hen een nieuwe toekomst te bieden".

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon meent dat men het belang van de opleiding niet mag beperken.

De commissie beslist de volgende formulering te nemen: "De langdurig werklozen zijn jonge en minder jonge volwassenen die nooit verder dan het niveau van het lager secundair onderwijs zijn geraakt. Deze categorie van werklozen een opleiding aanbieden is de enige oplossing om hen een nieuwe toekomst te bieden".

De tweede zin van deze alinea wordt als volgt gewijzigd: "speciaal voor hen zou de werkloosheidsduur volop benut moeten worden om een algemene opleiding of een beroepsopleiding die ze te snel hebben opgegeven, opnieuw te volgen.

Het gevaar dat ze de gevolgen van de snelle opkomst van de kennismaatschappij worden uitgesloten moet zoveel mogelijk beperkt worden".

De laatste alinea van punt 5 wordt als volgt geredigeerd: "de werklozen en de bestaansminimumtrekkers moeten vrijwilligerswerk kunnen doen in het verenigingsleven, zoals alle andere burgers, volgens een regeling die soepeler is dan de huidige".

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon heeft vragen bij de woorden "in het verenigingsleven". Werklozen worden eveneens bestraft als ze vrijwilligerswerk bij hun vrienden in hun familie verrichten.

De commissie is het ermee eens om de woorden "in het verenigingsleven" te schrappen en aanvaardt het voorstel van mevrouw Dominique Braeckman om de alinea anders te formuleren.

reprendre le cours d'une scolarité, générale ou professionnelle, trop tôt abandonnée. Les problèmes d'exclusion liés à l'apparition rapide de la société de la connaissance doivent être traités pour tous. L'analphabète informatique est le pauvre de demain".

Mme Marion Lemesre souligne que cet alinéa vise à insister sur la formation des jeunes pour éviter de les enfermer dans un système d'assistanat social et les couper de la société de la connaissance.

Plusieurs membres proposent toutefois de supprimer la dernière phrase trop axée sur l'informatique. La commission marque son accord sur cette proposition.

Mme Dominique Braeckman dépose un amendement visant à remplacer la première phrase de ce quatrième alinéa comme suit "le noyau dur du chômage est constitué d'adultes jeunes et moins jeunes n'ayant pu dépasser le niveau de l'enseignement secondaire inférieur. Permettre à ces personnes de se former est une solution qui leur permet d'envisager un nouvel avenir. En effet, il ne suffit pas d'une bonne formation pour sortir de la pauvreté. Il s'agit d'une solution mais pas de l'unique solution".

Mme Anne-Sylvie Mouzon estime qu'il ne faut pas réduire l'importance de la formation.

La commission décide de retenir la formulation suivante "le noyau dur du chômage est constitué de personnes n'ayant pu dépasser le niveau de l'enseignement secondaire inférieur. Aider ces personnes à se former est une des meilleures solutions pour leur permettre d'envisager un nouvel avenir".

La deuxième phrase de cet alinéa est modifiée comme suit "Spécialement pour eux, la période de chômage doit être pleinement utilisée à reprendre le cours d'une scolarité, générale ou professionnelle, trop tôt abandonnée.

Les risques d'exclusion liés à l'apparition rapide de la société de la connaissance doivent être réduits au maximum".

Le dernier alinéa du point 5 est libellé comme suit: "les chômeurs minimexés doivent pouvoir exercer des activités bénévoles dans le secteur associatif comme tous les autres citoyens dans une formule plus souple que celle existant actuellement.

Mme Anne-Sylvie Mouzon s'interroge sur les termes "dans le secteur associatif". Les chômeurs sont également sanctionnés s'ils effectuent un travail bénévole chez des amis ou dans la famille.

La commission est d'accord de supprimer les termes "dans le secteur associatif" et accepte sur la proposition de Mme Dominique Braeckman de reformuler l'alinéa.

6. Problemen van de daklozen

Punt 6 over de problemen van de daklozen wordt als volgt geredigeerd:

"Er zou bijzondere aandacht moeten worden besteed aan de instellingen die hulp aan de daklozen in het Brussels Gewest verlenen (opvangtehuizen, dringende onderdakverlening, begeleid wonen...). De voorstellen van het overlegcomité voor daklozen, dat de voorstellen van het verslag van André Réa heeft onderzocht, zullen concreet gestalte moeten krijgen. De volgende rapporten over de staat van de armoede zullen een rubriek over deze problematiek moeten bevatten.

Mevrouw Dominique Braeckman stelt in haar amendement voor om de titel van de studie van de heer Réa te vermelden.

De commissie stemt in met dit voorstel.

7. Energie

Punt 7 is als volgt geredigeerd :

"Herziening van de bestaande maatregelen inzake de levering van energie en water is een prioriteit op wetgevend vlak in het kader het rationeel gebruik van die goederen. De sociale maatregelen voor de minstbedeelden die de facturen niet kunnen betalen, zullen eveneens uitgebreid worden. Bovendien zal het Brussels parlement de prijsstructuur van water, gas en elektriciteit onderzoeken. Het zal erop toezien dat er een progressieve tarifiering ingevoerd wordt voor de gebruikers in het kader van een rationeel energiegebruik".

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon wijst erop dat de federale overheid bevoegd is voor de prijzen. Wat het water betreft zijn er weinig problemen in het Brussels Gewest.

Mevrouw Dominique Braeckman merkt op dat de prijs van het water over enkele maanden wellicht sterk zal stijgen. Ze pleit voor een progressieve tarifiering. De eerste kubieke meters water bijvoorbeeld zouden minder duur moeten zijn. Grote verbruikers zouden meer betalen en zouden voor compensatie zorgen.

Mevrouw Lemesre vindt dat dit voorstel de kroostrijke gezinnen benadeelt. Dit argument wordt betwist door mevrouw Dominique Braeckman die te kennen geeft dat men uiteraard rekening zou houden met het aantal gezinsleden om de kosten te berekenen.

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon stelt voor om het te houden bij een aanbeveling aan de federale overheid om de prijzen te herzien in de zin van een progressieve tarife-

6. Problématiques des personnes sans-abri

Le point 6 relatif à la problématique des personnes sans-abri est rédigé comme suit :

"Une attention particulière devra être accordée aux organismes d'aide aux personnes sans-abri sur le territoire bruxellois (maisons d'accueil, hébergement d'urgence, habitats accompagnés...). Des propositions du comité de concertation sans-abri qui a étudié les propositions du rapport d'André Réa devront être concrétisées. Les prochains rapports sur l'état de la pauvreté devront contenir une rubrique consacrée à cette problématique.

Dans son amendement, Mme Dominique Braeckman propose de citer le titre de l'étude de M. Réa.

La commission marque son accord sur cette proposition.

7. Energie

Le point 7 est libellé comme suit :

"Le renforcement du dispositif existant en matière de fourniture d'énergie et d'eau constitue une priorité législative dans le cadre de l'utilisation rationnelle de ces biens. On renforcera également les mesures sociales qui permette de pallier l'impossibilité d'honorer les factures par les plus démunis. En outre, le parlement bruxellois procédera à un examen de la structure des prix de l'eau, de gaz et d'électricité. Il veillera à la progressivité des coûts pour le consommateur dans le cadre d'une utilisation rationnelle".

Mme Anne-Sylvie Mouzon rappelle que la problématique des prix relève de la compétence de l'autorité fédérale. En ce qui concerne l'eau, il y a peu de problèmes en Région bruxelloise.

Mme Dominique Braeckman fait observer que, dans quelques mois, le prix de l'eau va sans doute fortement augmenter. Elle plaide pour une progressivité des coûts. Les premiers mètres cubes d'eau devraient être moins chers. Les gros consommateurs paieraient davantage et compenseraient.

Mme Marion Lemesre estime que cette proposition porte préjudice aux familles nombreuses. Cet argument est contesté par Mme Braeckman qui indique que bien évidemment on prendrait en compte le nombre de personnes dans la famille pour calculer les coûts.

Mme Anne-Sylvie Mouzon propose de se limiter à recommander à l'autorité fédérale de revoir les prix dans le sens d'une progressivité de ceux-ci qui aboutit à sanction-

ring, waarbij overconsumptie, die vastgesteld wordt op basis van objectieve criteria, duurder betaald wordt.

De heer Denis Grimberghs stelt voor dat de commissie zich beperkt tot een aanbeveling aan het Brussels parlement om de prijsstructuur van water, gas en elektriciteit te onderzoeken.

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon stelt echter voor om de volgende zin toe te voegen: "om bij te dragen tot een bezinning over de sociale en milieukosten van het energieverbruik en bijgevolg tot het voeren van een adequaat prijsbeleid".

De commissie stemt in met dit voorstel.

8. Cultuur

Het voorstel wordt als volgt geformuleerd : "het positieve experiment op het vlak van toegang tot de kennis en de cultuur moeten uitgebreid worden. De experimenten (artikel 27) moeten voortgezet en uitgebreid worden.

Er moeten programma's opgezet worden om de kansarmen vertrouwd te maken met de informatietechnologieën.

De heer Denis Grimberghs stelt voor om de woorden "experimenten" (artikel 27), die niet duidelijk zijn en enigszins verduidelijkt worden door de woorden "de activiteiten die in het kader van de toepassing van artikel 27 georganiseerd worden" te vervangen.

De commissie stemt in met dit voorstel. Er wordt beslist om de tweede alinea naar punt 5 (werkgelegenheid in opleiding) te verplaatsen.

9. Burgerschap en inspraak

Het voorstel wordt als volgt geformuleerd :

"Men moet in de wijken voorzien in lokale procedures voor overleg met alle inwoners, met inbegrip van de inwoners die in een moeilijke situatie verkeren, de jongeren en de personen van de derde leeftijd, alvorens een beslissing te nemen.

Men moet de organisaties erkennen waarin de kansarmen zich kunnen uitspreken over de politieke acties die voor hen bestemd zijn, rekening houdend met de tijd die ze nodig hebben om met kennis van zake een advies op te stellen.

De opvang en de informatie van de gebruikers in alle openbare en privé-diensten moeten verbeterd worden.

ner la surconsommation, elle-même évaluée en fonction de critères objectifs.

M. Denis Grimberghs propose que la commission se limite à recommander au parlement bruxellois d'examiner la structure des prix de l'eau, du gaz et de l'électricité.

Mme Anne-Sylvie Mouzon suggère toutefois d'ajouter la phrase suivante "afin de contribuer à une restriction sur le coût social et environnemental de la consommation d'énergie et par voie de conséquence à une politique des prix adéquate".

La commission marque son accord sur cette proposition.

8. Culture

La proposition est formulée de la manière suivante : "Il convient de multiplier les bonnes expériences menées dans le domaine de l'accès à la connaissance et de l'accès à la culture. Les expériences de l'article 27 doivent être pérennisées et développées.

Des programmes d'accès à l'outil et de formation en technologies de l'information doivent être orientés vers les publics défavorisés."

M. Denis Grimberghs propose de remplacer les mots "expériences de l'article 27" qui sont peu explicites et qui sont quelque peu dépassés par les mots "les activités organisées dans le cadre de l'application de l'article 27".

La commission marque son accord sur cette proposition. Il est décidé de déplacer le deuxième alinéa au point 5 "Emploi et formation".

9. Citoyenneté et participation

La proposition est formulée comme suit :

"Il est nécessaire de mettre sur pied dans des quartiers, des lieux et des procédures de concertations préalables à la décision avec tous les habitants y compris les habitants en difficulté, les jeunes et les personnes du troisième âge.

Il faut reconnaître les organisations où les personnes les plus défavorisées peuvent s'exprimer quant aux actions politiques qui les concernent, en tenant compte du temps nécessaire pour leur permettre d'élaborer un avis en connaissance de cause.

Il faut améliorer les conditions d'accueil et d'information des usagers dans tous les services publics et privés.

De voorstellen moeten in overleg met de betrokken actoren worden uitgevoerd.

Onze regering moet de eisen van het platform van de verenigingen in het verband met het ontwerp van wet van minister Vande Lanotte over het recht op maatschappelijke integratie steunen en overnemen."

Mevrouw Riquet vraagt wat de bedoeling van dit punt is: wil men in speciale plaatsen voor overleg met de armen voorzien ?

Voorzitter Vanraes antwoordt dat het de bedoeling is dat alle bewoners kunnen deelnemen aan de overlegprocedures.

Mevrouw Dominique Braeckman benadrukt dat in alinea 1 alle bewoners worden bedoeld. De tweede alinea heeft veeleer betrekking op de verenigingen waarin de kansarmen hun mening kunnen geven over de problemen waarmee ze geconfronteerd worden. Het rondetafelgesprek was daar een goed voorbeeld van. Deze vormen van overleg moeten algeheel verbreid worden.

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon dient een amendement in om de eerste alinea als volgt te vervangen: "In de wijken dient men te voorzien in lokalen in en overlegprocedures, ten einde de bewoners de middelen te geven om hun mening kenbaar te maken voordat de beslissingen worden genomen. In dit verband moet bijzondere aandacht worden besteed aan de bewoners die in een moeilijke situatie verkeren, aan de jongeren en aan de bejaarden die geconfronteerd worden met specifieke obstakels die hen beletten om dat werkelijk inspraak te krijgen".

Dit amendement wordt aangenomen.

Mevrouw Dominique Braeckman dient een amendement in om de tweede alinea als volgt te vervangen: "Men moet de organisaties erkennen waarin de kansarmen zich kunnen uitspreken over de beslissingen die op hen betrekking hebben, en de hun de nodige middelen en tijd geven om met kennis van zake een advies op te stellen".

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon vreest dat het overleg te ver gaat. Politiek is hoofdzakelijk actie.

Mevrouw Dominique Braeckman wijst erop dat het samenwerkingsakkoord tussen de federale Staat en de gemeenschappen betreffende de armoedebestrijding in dit overleg voorziet.

De heer Galand stelt voor om het amendement van mevrouw Dominique Braeckman te subamenderen door de woorden "de politieke beslissingen" te vervangen door "politieke beslissingen en acties".

De commissie stemt in met dit voorstel.

Les propositions doivent être mises en oeuvre en concertation avec les acteurs concernés.

Notamment les exigences reprises par la plate-forme associative relative au projet de loi Vande Lanotte relatif au droit à l'intégration sociale doivent être soutenues et relayées par notre Gouvernement".

Mme Marie-Jeanne Riquet s'interroge sur l'objectif poursuivi par ce point : veut-on créer des lieux de concertation spécifiques pour les pauvres ?

Le président Jean-Luc Vanraes répond que le but est de permettre à tous les habitants de participer aux procédures de concertation.

Mme Dominique Braeckman souligne dans le même sens que l'alinéa 1er vise tous les habitants. Le deuxième alinéa concerne plutôt les associations où les personnes défavorisées ont la possibilité de s'exprimer par rapport aux problèmes qui les concernent. La table ronde en a été un bon exemple. Il s'agit d'un processus à généraliser.

Mme Anne-Sylvie Mouzon dépose un amendement visant à remplacer le premier alinéa de la manière suivante "Il est nécessaire qu'à l'échelle des quartiers des lieux de procédure de concertation offre aux habitants les moyens de s'exprimer préalablement à la prise des décisions. Une attention toute particulière doit être portée à cet effet aux habitants en difficulté, aux jeunes et aux personnes qui se heurtent à des obstacles spécifiques pour participer effectivement à ces mécanismes participatifs".

Cet amendement est adopté.

Concernant le deuxième alinéa, Mme Dominique Braeckman dépose un amendement visant à le remplacer par le texte suivant "Il faut reconnaître les organisations où les personnes les plus défavorisées peuvent s'exprimer quant aux décisions à prendre qui les concernent, en leur donnant les moyens et le temps nécessaires pour leur permettre d'élaborer un avis en connaissance de cause".

Mme Anne-Sylvie Mouzon craint que la concertation aille trop loin. La politique, c'est essentiellement l'action.

Mme Dominique Braeckman rappelle que dans l'accord de coopération entre l'Etat fédéral et les communautés, accord relatif à la lutte contre la pauvreté, cette concertation est prévue.

M. Paul Galand propose de sous-amender l'amendement de Mme Dominique Braeckman en remplaçant les termes "décisions politiques" par "décisions et actions politiques".

La commission marque son accord sur cette proposition.

In verband met de laatste alinea vraagt Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon wat de eisen van het platform zijn.

Mevrouw Dominique Braeckman antwoordt dat het onder meer gaat om onvoorwaardelijkheid van de sociale steun, en om de verhoging van het bestaansminimum.

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon is voorstander van de verhoging van het bestaansminimum, als die door de federale overheid wordt betaald.

De heer Denis Grimberghs antwoordt dat het platform onder meer eist dat het bestaansminimum in het voorontwerp van wet van minister Vande Lanotte verhoogd wordt. Volgens het platform moet de federale Staat deze verhoging van het bestaansminimum voor zijn rekening nemen.

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon vindt dat deze eis in een wettekst moet worden opgenomen.

Aangezien de laatste alinea naar de eisen van het platform verwijst, dienen mevrouw Anne-Sylvie Mouzon en de heer Smits een amendement in om deze alinea te schrappen. Dit amendement wordt met 8 stemmen tegen 2 aangenomen.

10. Opstellen van het armoedeverslag

Het voorstel wordt als volgt geredigeerd :

"Om het gewestelijk verslag aan te vullen zal aan alle gemeenten voorgesteld worden om regelmatig een gemeentelijk armoedeverslag te laten opstellen op basis van een samenwerking tussen het OCMW, de gemeenten en de verenigingen.

Aangezien de belangrijkste informatiebronnen voor het armoedeverslag de door de OCMW's doorgegeven signalement kaarten zijn, dienen de OCMW's een nota met uitleg te krijgen om hen in staat te stellen adequaat en op tijd te voldoen aan de opgelegde eisen, ten einde vergelijkbare en bijgevolg bruikbare gegevens te verkrijgen.

In het Observatorium komen deskundigen bijeen om denkwerk te verrichten. Het moet extra personeel en structurele middelen krijgen om het aantal kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren te kunnen uitbreiden".

Mevrouw Anne-Sylvie Mouzon vindt dat in de tweede alinea duidelijkshalve moet worden gepreciseerd dat het om het gewestelijk armoedeverslag gaat.

Aldus zal geschieden.

*
* *

En ce qui concerne le dernier alinéa, Mme Anne-Sylvie Mouzon s'interroge sur les exigences de la plate-forme.

Mme Dominique Braeckman répond qu'il s'agit notamment de l'inconditionnalité de l'aide sociale, de l'augmentation du minimex.

En ce qui concerne l'augmentation du minimex, Mme Anne-Sylvie Mouzon y est favorable si cette augmentation est prise en charge au niveau fédéral.

M. Denis Grimberghs répond que l'exigence de la plate-forme est notamment de distinguer l'augmentation du minimex de l'avant-projet de loi du ministre Vande Lanotte. Cette augmentation du minimex doit, selon la plate-forme, est prise en charge par l'Etat fédéral.

Mme Anne-Sylvie Mouzon estime que cette exigence doit être reprise dans un texte légal.

Etant donné que le dernier alinéa évoque les exigences reprises par la plate-forme, Mme Anne-Sylvie Mouzon et M. Philippe Smits proposent par amendement de supprimer cet alinéa. Cet amendement est adopté par 8 voix contre 2.

10. Elaboration du rapport sur l'état de la pauvreté

La proposition est formulée comme suit :

"Afin d'enrichir le rapport régional, il sera proposé à l'ensemble des communes de faire procéder régulièrement à l'établissement d'un rapport communal sur l'état de la pauvreté, élaboré en collaboration tripartite CPAS-communes-associations.

Les principales sources d'information du rapport proviennent de fiches signalétiques transmises par les CPAS. Il faut fournir à ceux-ci une note d'interprétation leur permettant de répondre adéquatement et dans les temps aux exigences requises afin d'obtenir des informations harmonisées donc exploitables.

L'Observatoire est un lieu d'expertises et de réflexions : afin de lui permettre d'élargir le nombre d'indicateurs qualitatifs et quantitatifs, il faut lui octroyer des moyens humains et structurels supplémentaires."

Mme Anne-Sylvie Mouzon estime qu'il faut préciser au deuxième alinéa qu'il s'agit du rapport régional pour éviter toute ambiguïté.

Il en sera ainsi.

*
* *

De aldus geamendeerde aanbevelingen worden in hun geheel aangenomen met 8 stemmen bij 2 onthoudingen.

Vertrouwen wordt geschonken aan de rapporteurs voor het opstellen van het verslag.

De Rapporteurs,

Dominique BRAECKMAN
Philippe SMITS

De Voorzitter,

Jean-Luc VANRAES

L'ensemble des recommandations telles qu'amendées est adopté par 8 voix et 2 abstentions.

Confiance est faite aux rapporteurs pour la rédaction du présent rapport.

Les Rapporteurs,

Dominique BRAECKMAN
Philippe SMITS

Le Président,

Jean-Luc VANRAES

4. Tekst aangenomen door de commissie

VOORSTELLEN VAN AANBEVELINGEN

over De staat van de armoede in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Inleiding

Sinds 1991 is het jaarverslag over de armoede in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor de Verenigde Vergadering het uitgangspunt voor een debat over de armoede in het Gewest en over de middelen om de armoede efficiënt te bestrijden. Op 26 mei 2000 is er een nieuwe ordonnantie aangenomen die de doelstellingen van de vorige ordonnantie overnam en de verschillende fasen ter voorbereiding van het debat en de deadlines in dat verband vaststelde: opstellen van het jaarverslag, organisatie van een rondetafelgesprek met de leden van de Verenigde Vergadering, met de OCMW's, met de gemeenten en met de betrokken personen en instellingen, tijdige aanbevelingen aan de Verenigde Vergadering voor het opmaken van de begroting. Het is immers belangrijk dat de instellingen "waar de armen het woord hebben" inspraak krijgen bij het uitstippelen en het evalueren van het beleid voor armoedebestrijding.

Voorts heeft de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie op 20 mei 1999 het samenwerkingsakkoord tussen de federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten betreffende de bestendiging van het armoedebelief goedgekeurd. Om te garanderen dat de verschillende regeringen met elkaar overleg plegen, heeft de Interministeriële Conferentie Sociale Integratie tot taak te zorgen voor een globale, geïntegreerde en gecoördineerde benadering van het beleid tot voorkoming van bestaansonzekerheid, tot bestrijding van armoede en tot integratie van de personen in de samenleving.

In de geest van de voornoemde ordonnantie en in het verlengde van het rondetafelgesprek met de leden van de Verenigde Vergadering van mei 2001 worden deze aanbevelingen gericht aan de leden van het Verenigd College, opdat ze die in de praktijk brengen bij het uitoefenen van hun respectieve bevoegdheden of onder de aandacht brengen van de Interministeriële Conferentie Sociale Integratie en van de instanties opgericht in het kader van het op 20 mei 1999 goedgekeurde samenwerkingsakkoord betreffende de bestendiging van het armoedebelief.

*
* *

Armoede is een probleem dat vele vormen heeft en dat alle aspecten van het leven omvat: inkomens, gezondheid,

4. Texte adopté par la commission

PROPOSITIONS DE RECOMMANDATIONS

sur l'état de la pauvreté dans la Région de Bruxelles-Capitale

Préambule

Depuis 1991, le rapport annuel sur l'état de la pauvreté dans la Région de Bruxelles-Capitale constituait, au sein de l'Assemblée réunie, la base d'un débat sur la pauvreté dans la région et sur les moyens de lutter efficacement contre la pauvreté. Le 26 mai 2000, une nouvelle ordonnance a été adoptée qui reprenait les objectifs de la précédente et qui identifiait plus précisément les différentes étapes préalables au débat et ses échéances opérationnelles : élaboration du rapport annuel, organisation d'une Table ronde avec les membres de l'Assemblée réunie, les CPAS, les communes et les personnes et organismes concernés, recommandations de l'Assemblée réunie à temps pour l'élaboration du budget. Il était important, en effet, que les organismes " où les pauvres ont la parole " aient leur mot à dire dans l'élaboration et l'évaluation des politiques de lutte contre la pauvreté.

Par ailleurs, depuis le 20 mai 1999, un accord de coopération entre l'Etat fédéral, les Communautés et les Régions relatif à la continuité de la politique en matière de pauvreté a été approuvé par la Commission communautaire commune. En vue de garantir la concertation entre les différents gouvernements, la " conférence interministérielle de l'intégration sociale " a pour mission de veiller à une approche globale intégrée et coordonnée des politiques de prévention de la précarité d'existence, de lutte contre la pauvreté et d'intégration des personnes dans la société.

C'est dans l'esprit de l'ordonnance précitée et dans le prolongement de la Table ronde avec les membres de l'Assemblée réunie du mois de mai 2001 que s'inscrivent les présentes recommandations adressées aux membres du Collège réuni, en vue soit, de les réaliser en ce qui concerne leurs compétences respectives, soit de répercuter leur contenu à la Conférence interministérielle de l'intégration sociale et dans les instances prévues dans le cadre de l'accord de coopération relatif à la continuité de la politique en matière de pauvreté du 20 mai 1999.

*
* *

La pauvreté est un problème multiforme qui englobe tous les aspects de la vie : revenus, santé, logement, ensei-

huisvesting, onderwijs, cultuur, economie, ... De strijd tegen de armoede moet op verschillende fronten tegelijk gevoerd worden in het kader van de maatregelen voor het welzijnsbeleid die door de federale Staat, de Gemeenschappen, de Gewesten en de lokale besturen worden genomen.

Sociale uitsluiting is niet alleen een gevolg van werkloosheid en uitsluiting van de arbeidsmarkt, maar ook van een gebrek aan opleiding en van gebreken op het vlak van de gezondheidszorg, de leefomgeving, de huisvesting, de cultuur, de toegang tot de burgerrechten en tot de steun aan gezinnen.

Armoede is weliswaar een gebrek aan geld, maar betekent vooral de sociale uitsluiting van een individu, een gezin en een sociale groep. Armoede is het verlies van binding met de samenleving, van aanknopingspunten die het mogelijk maken om een beroep te doen op de solidariteitsmechanismen. Armoede betekent isolement en geleidelijke verslechtering van de kwaliteit van het leven. Armoede betekent een leven in de marginaliteit, naast en niet meer samen met de anderen.

De sociale uitsluiting heeft veelvormige oorzaken die elkaar vaak versterken.

Het Parlement keurt het advies goed dat het Comité van de Regio's in december 2000 heeft uitgebracht en waarin het stelt dat de actieprogramma's ten goede moeten komen aan alle categorieën van personen, met inbegrip van de bejaarden, die van de samenleving uitgesloten zijn.

In het kader van aanbevelingen aan het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie heeft de Verenigde Vergadering zich toegespitst op de aanbevelingen die reeds in het verslag van 1998 stonden, en ze, zo nodig, bijgewerkt. Voorts legt ze de nadruk op de zeer belangrijke rol van de twee partners zonder wie het armoedefenomeen niet in kaart kan worden gebracht: enerzijds de OCMW's en anderzijds het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

De Verenigde Vergadering verwijst bovendien naar de problemen in verband met de huisvesting waarop de aandacht is gevestigd tijdens het rondetafelgesprek van 10 mei 2001: het grote aantal ongezonde woningen, het tekort aan sociale woningen, de gebrekkige controle op de hygiëne en de veiligheid in de woningen van de privé-sector, de ingewikkelde beroepsprocedures in de sociale huisvestingssector (rechtstreeks contact met de sociaal afgevaardigde, de garantie dat de klachten door een onafhankelijke instantie worden behandeld), de te hoge kosten voor de woning, het tekort aan woningen voor grote gezinnen, de problemen om de verschillende premies te verkrijgen, het tekort aan transitwoningen, de weinig doortastende aanpak van leegstand, de te hoge huurprijzen, het gebrek aan woningen met begeleiding of supervisie, de voorwaarden inzake uitzetting en het gebrek aan kennis in verband met woningen.

nement, culture, économie, ... La lutte contre la pauvreté doit s'attaquer simultanément à tous ces facteurs dans le cadre de politiques sociales, érigées aux niveaux fédéral, communautaire, régional et local.

L'exclusion sociale dépasse le cadre du chômage et de l'accès au marché du travail. Elle recouvre les réalités telles que le manque de formation, les carences en matière de soins de santé, d'environnement, de logement, de culture, d'accès aux droits des citoyens et aux aides procurées aux familles.

La pauvreté est certes un manque d'argent mais c'est surtout une désocialisation d'un individu, d'une famille et de son groupe social. C'est la perte des attaches, des repères qui permettent de faire appel aux mécanismes de solidarité, c'est l'isolement et la dégradation progressive de la qualité de la vie. C'est la vie en marge, à côté des autres et non plus avec les autres.

L'exclusion sociale est un phénomène issu de causes multiformes souvent cumulatives.

Le Parlement avalise l'avis du Comité des Régions émis en décembre 2000 selon lequel les programmes d'action doivent s'appliquer à toutes les catégories de personnes qui connaissent l'exclusion sociale, en ce compris celle des personnes âgées.

Dans le cadre de recommandations adressées au Collège réuni de la Commission communautaire commune, l'Assemblée réunie a souhaité se focaliser sur les recommandations formulées déjà lors du rapport 1998, en les actualisant, le cas échéant. Elle souligne, par ailleurs le rôle primordial des deux acteurs incontournables du processus d'identification de la pauvreté : les CPAS, d'une part et l'Observatoire de la Santé et du Social, d'autre part.

Elle fait en outre référence aux carences en matière de logement mises en évidence par la table ronde du 10 mai 2001 : l'insalubrité de nombreux logements, le nombre insuffisant de logements sociaux, l'insuffisance des contrôles d'hygiène et de sécurité dans les logements privés, la complexité des procédures de recours dans le logement social (contact direct avec le délégué social, garantie d'un traitement des plaintes par une instance indépendante), le coût trop élevé du logement, l'insuffisance du nombre de logements pour grandes familles, la difficulté d'accès aux primes diverses, l'insuffisance des logements de transit, la timidité de la lutte contre les logements vides, le coût trop élevé des loyers, le manque de logements accompagnés ou supervisés, les conditions d'expulsion et le manque de connaissances en matière d'habitat.

*
* *

Na het onderzoek van het jaarverslag en van de conclusies van het rondetafelgesprek stelt de commissie de Verenigde Vergadering voor om de volgende aanbevelingen te formuleren:

1. Inkomens

De sociale uitkeringen en het bestaansminimum moeten aanzienlijk verhoogd worden, opdat eenieder volgens artikel 23 van de Grondwet een menswaardig leven kan leiden en er een billijkere verdeling tussen de burgers tot stand wordt gebracht. De kosten van deze verhoging moeten door de Belgische Staat gefinancierd worden. Omdat alle arbeid vergoed moet worden en om werkloosheidsvallen te vermijden moet de verhoging van de sociale minima dan ook gepaard gaan met een verhoging van de lage lonen.

De Verenigde Vergadering is voorstander van de afschaffing van de categorie van de samenwonenden in het socialezekerheidsstelsel, want een verzekerde samenwonende betaalt evenveel bijdragen als een alleenstaande.

De werkloosheidsuitkeringen moeten per individu worden toegekend om de discriminaties tussen de bijdragers (waarvan in het bijzonder de vrouwen het slachtoffer zijn) en de schendingen van de persoonlijke levenssfeer weg te werken.

De Verenigde Vergadering is voorstander van de afschaffing van de categorie van de samenwonenden in het socialezekerheidsstelsel want een verzekerde samenwonende betaalt evenveel bijdragen als een alleenstaande. Ze verzet zich daarentegen tegen de afschaffing van die categorie op het vlak van de sociale bijstand, want die hangt af van de behoeften en wordt met de belastingen gefinancierd. Om de rechten per individu toe te kennen beveelt de Verenigde Vergadering aan dat het bestaansminimum (en het equivalentbestaansminimum) voor een gezin afgeschaft wordt en vervangen wordt door twee bestaansminima (of equivalentbestaansminima) voor samenwonenden.]

Om de voornoemde redenen kant de Verenigde Vergadering zich tegen de afschaffing van de categorie van de samenwonenden op het vlak van de sociale bijstand en bijgevolg tegen de afschaffing van de daartoe vereiste controles. Ze herinnert eraan dat de huisbezoeken dienen om een precieze diagnose van de behoeften, met name in verband met de huisvesting, te stellen en gevallen waarin de armen uitgebuit worden op de huurmarkt, aan het licht te brengen. Ze dienen ook om na te gaan of de behoeftige daadwerkelijk in de gemeente woont en bijgevolg onder de bevoegdheid van het OCMW valt.

Alle bestaansminima zouden niet vatbaar voor beslag moeten zijn, ook wanneer de alimentatieplicht niet wordt nagekomen. In de huidige regeling hoeft de insolvente alimentatieplichtige geen verantwoordelijkheid op zich te nemen en worden de kosten op de OCMW's afgewenteld.

*
* *

Après examen du rapport annuel et des conclusions de la Table Ronde, l'Assemblée réunie formule les recommandations suivantes :

1. Revenus

Les montants des allocations sociales et du minimum de moyens d'existence doivent être revus substantiellement à la hausse afin de permettre à tous, selon les termes de l'article 23 de la Constitution, de mener une vie conforme à la dignité humaine d'avancer dans la voie de plus d'équité entre les citoyens. Le coût de cette augmentation doit être financé par l'Etat belge. Corrélativement, parce que tout travail mérite salaire et pour éviter les pièges à l'emploi, l'augmentation des minima sociaux doit s'accompagner d'une augmentation des bas salaires.

L'Assemblée réunie recommande que, soit interdit en fait comme en droit, le fait de laisser des personnes sans ressources, en raison de leur nationalité, ou de leur situation sur le territoire.

L'individualisation des allocations de chômage doit être instaurée pour supprimer les discriminations entre cotisants (discriminations qui touchent particulièrement les femmes) ainsi que les atteintes à la vie privée.

L'Assemblée réunie soutient l'abolition de la catégorie des cohabitants dans le régime de sécurité sociale car l'assuré(e) cohabitant(e) cotise autant que l'isolé(e). En revanche, elle s'y oppose en matière d'aide sociale car celle-ci est subordonnée à l'état de besoin et financée par l'impôt. Pour individualiser les droits, l'Assemblée réunie préconise la suppression du minimex (et de l'équivalent minimex) " ménage " et son remplacement par deux minimex (ou équivalent minimex) " cohabitants ".

Pour les motifs visés ci-dessus, l'Assemblée réunie s'oppose à la suppression de la catégorie des cohabitants en matière d'aide sociale et donc des contrôles que cela nécessite. Elle rappelle qu'en matière d'aide sociale les visites domiciliaires permettent d'établir un diagnostic plus précis de l'état de besoin, notamment en matière de logement, et de déceler des pratiques d'exploitation de la pauvreté sur le marché locatif. Elles ont aussi pour but de vérifier le caractère effectif de la résidence sur le territoire communal et, partant, la compétence du CPAS.

Tous les minima sociaux devraient être insaisissables, y compris par les créanciers alimentaires. Le système actuel, loin de " responsabiliser " le débiteur alimentaire qui s'est mis en état d'insolvabilité, ne fait que reporter la charge sur les CPAS.

2. Openbare centra voor maatschappelijk welzijn

De socialesteuntrekkers moeten goed opgevangen worden door hun OCMW en duidelijke en juiste informatie krijgen.

Het welzijnswerk zal meer toegespitst worden op de dialoog met de socialesteuntrekkers.

De Verenigde Vergadering beveelt de OCMW's aan om de principiële voorwaarden voor de toekenning van de steun die onder hun appreciatiebevoegdheid valt, te verduidelijken en er zoveel mogelijk bekendheid aan te geven. Deze aanbeveling geldt voor alle soorten steun (huisvesting, socio-professionele inschakeling, water- en energieverbruik, bijstand op school, gezondheid, ...).

Er moet voor gezorgd worden dat het bedrag van het bestaansminimum meer kan variëren naar gelang van de gezinssamenstelling.

In het algemeen moet het bestaansminimum beter terugbetaald worden door de Belgische Staat, in het bijzonder voor alle personen die uitgesloten zijn van de werkloosheidsuitkeringen of de geschorste werklozen moeten de kosten voor de door het OCMW toegekende steun, met inbegrip van de loon- en werkingskosten, volledig terugbetaald worden.

Er is financiële steun vereist om de arbeidsomstandigheden van de maatschappelijke assistenten te verbeteren: verhoging van het aantal maatschappelijke assistenten om de kwaliteit van het geleverde werk te verbeteren, beter aangepaste lokalen, basisopleidingen en voortgezette opleidingen, supervisie, overlegplaatsen waar de werkmethode, de wettelijke aspecten en de nieuwe sociale problemen besproken kunnen worden...

De Verenigde Vergadering benadrukt dat het gebruik van intern of extern geweld in de relaties (van individu tot individu, van individu tot groep, instelling of maatschappij, van groep of instelling tot individu, groep, instelling of maatschappij) moet worden geanalyseerd, waarbij elk aspect van de relatie aan bod moet komen. Met andere woorden, er kan meer dan één oplossing worden gevonden voor dit probleem, dat trouwens geobjectiveerd en gerelativeerd moet worden.

In dit verband onderschrijft de Verenigde Vergadering de volgende conclusie van het Observatorium: "In een Frans verslag wordt voorgesteld om de maatschappelijke werkers te begeleiden, op te leiden en te superviseren "opdat de aanpak van het geweld deel uitmaakt van de globale strijd tegen alle uitsluitingen" (Daumas, 2000).

Deze opleiding, deze supervisie of intervisie, deze contacten en deze bezinning zijn een absolute noodzaak om de psychologische belasting ten gevolge van het individuele werk te verlichten, dat in de welzijnssector bijna de enige

2. Centres publics d'aide sociale

Les bénéficiaires de l'aide sociale doivent trouver un accueil de qualité dans leur CPAS ainsi qu'une information accessible, claire et précise.

L'efficacité du travail social sera orientée vers plus de dialogue avec les bénéficiaires de l'aide sociale.

L'Assemblée réunie recommande aux CPAS de clarifier et de faire connaître le plus largement possible les conditions de principe auxquelles ils subordonnent les aides qui relèvent de leur pouvoir d'appréciation. Cette recommandation est formulée pour toutes les aides de ce type (logement, réinsertion socio-professionnelle, consommation d'eau et d'énergie, aide scolaire, santé, ...).

Il faut mettre l'accent sur la nécessité d'assurer une plus grande variabilité du montant du minimex en fonction de la composition du ménage.

De façon générale, le minimex doit être mieux remboursé par l'Etat belge. Plus particulièrement, pour toute personne sanctionnée par l'exclusion ou la suspension du chômage, notamment, l'intégralité du coût de l'aide octroyée par le CPAS doit être remboursée, y compris ses charges salariales et de fonctionnement.

Une aide financière doit être consacrée à l'amélioration des conditions de travail des assistants sociaux : augmentation du nombre d'assistants sociaux pour améliorer la qualité du travail, locaux mieux adaptés, formations de base et continuées, supervisions, lieux de concertation où puissent être discutés les méthodes de travail, les aspects législatifs, les nouvelles problématiques sociales...

L'Assemblée réunie insiste sur la nécessité d'analyser les phénomènes de violence, interne ou externe, en tant que phénomènes relationnels (relation d'individu à individu, d'individu à groupe, institution ou société, de groupe ou institution à individu ou groupe ou institution ou société) analyse qui doit porter sur chacun des termes de la relation. Autrement dit, il n'y a pas une seule réponse possible à ce phénomène, qu'il convient d'ailleurs d'objectiver et de relativiser.

Dans ce sens, l'Assemblée réunie fait sienne cette conclusion de l'Observatoire : "Accompagner, former, superviser les travailleurs sociaux sont les propositions formulées dans un rapport français "afin que la gestion de la violence s'inscrive dans la lutte globale contre toutes les exclusions" (Daumas, 2000).

Ces lieux et ces temps de formation, de supervision ou d'intervision, de parole et de réflexion sont une nécessité absolue pour soulager la charge psychologique du travail individuel mené comme méthode quasi exclusive d'ap-

werkmethode is, om het verband tussen het werk en de samenleving te duiden, om de banden tussen de maatschappelijke werker en degene die geholpen wordt, aan te halen, om perspectieven op het vlak van reflectie en actie te openen, om de maatschappelijke werker bij te staan bij het verwerken van de spanningen die het gevolg zijn van zijn tweevoudige functie (enerzijds werknemer van een instelling en anderzijds begeleider van kansarmen die hen in de maatschappij moet integreren), teneinde de burnout, geen onbekende van de werknemers van de welzijnsector, te vermijden.

De OCMW's moeten ertoe aangemoedigd worden om de banden met andere instellingen uit de bijstands- en gezondheidssector, zoals groepspraktijken, centra voor gezinsplanning, centra voor geestelijke gezondheid, de sociale diensten en de CASG, nauwer aan te halen en te verduidelijken, zelfs al worden die instellingen gesubsidieerd door verschillende gezagsniveaus (GGC, CCF, VGC, BHR, CF, federale overheid, enz.)

3. Huisvesting

De toegang tot een degelijke woning moet een prioriteit zijn bij de beleidsmaatregelen die op gewestelijk en lokaal niveau worden genomen om de armoede te bestrijden. In dat verband moeten de middelen van het Gewest en de lokale besturen geëvalueerd worden om de bestaande regelingen doeltreffender en toegankelijker te maken voor de minstbedeelden. Deze evaluatie moet deel uitmaken van het volgende armoedeverlag.

Men moet kunnen beschikken over betrouwbare gegevens over de staat van de huurwoningen van de openbare en de privé-sector in het Brussels Gewest. Daartoe zal er in het Gewest een echt overzicht van het woningenpark moeten worden opgesteld, met name op basis van het door de OVM's bijgewerkte kadaster.

Om een geïntegreerde benadering tussen de OCMW's en de sociale huisvestingssector te stimuleren zullen die twee partners samenwerken om te bepalen wie om dringende redenen in aanmerking komt voor afwijkingen inzake toegang tot de woningen en hoe de afwijkingscriteria geëvalueerd moeten worden. Deze bepaling geldt ook voor de woningen van de overheidssector die met sociale woningen gelijkgesteld worden (naargelang van het geval woningen van gemeenten, OCMW's, SWB's, gemeentelijke grondbedrijven ...).

Ook de kwaliteit van de woningen in de openbare sector en in de privé-sector moet verbeterd worden. De noodzakelijke begrotingsmiddelen moeten uitgetrokken worden voor de renovatie van de bestaande sociale woningen.

Om tegemoet te komen aan de vraag om woningen van de grote gezinnen moet het aanbod van de aangepaste

proche de la personne aidée, pour resituer le travail dans un contexte de société plus général, pour relier le travailleur à l'utilisateur, pour ouvrir des perspectives de réflexion et d'action, pour soulager le travailleur des tensions liées à sa double fonction (agent institutionnel et agent d'accompagnement et d'insertion des usagers), pour éviter le " burn out " familier aux professions du social."

Les CPAS doivent être encouragés à intensifier et clarifier leurs relations avec d'autres institutions des secteurs de l'aide aux personnes et de la santé telles que les maisons médicales, les plannings, les centres de santé mentale, les services sociaux et les centres d'actions sociale globale, ...même si ces organismes sont subventionnés par des niveaux de pouvoir différents (CCC, CCF, VGC, CRB, CF, fédéral, ...).

3. Logement

L'accès au logement et la qualité de celui-ci doivent constituer une priorité dans les politiques mises en œuvre au niveau régional et local pour lutter contre la pauvreté. A cet égard, une évaluation des outils régionaux et locaux doit être réalisée afin d'améliorer l'efficacité des dispositifs existants et d'assurer leur accessibilité aux personnes les plus pauvres. Cette évaluation doit être incluse dans le prochain rapport sur l'état de la pauvreté.

Disposer de données fiables sur l'état du parc locatif privé et public en Région bruxelloise est nécessaire. A cette fin, un Observatoire du Logement devra être mis en place au niveau régional, utilisant notamment le cadastre actualisé par les SISP.

Afin de favoriser une approche intégrée CPAS-secteur du logement social, une collaboration entre ces deux acteurs portera sur la détermination des personnes bénéficiaires de dérogations en matière d'accès au logement pour cause d'urgence et sur l'évaluation des critères de dérogation. Cette disposition concerne également les logements publics assimilés au logement social (selon le cas logements communaux et de CPAS, AIS, régies foncières communales ...).

De même la qualité des logements tant au niveau public qu'au niveau privé doit être améliorée. Il est nécessaire de trouver les moyens budgétaires permettant d'assurer la rénovation du parc de logements sociaux existants.

Pour répondre à la demande de logement des grandes familles, l'offre en logements sociaux adaptés (et assimilés)

sociale woningen (en van de daarmee gelijkgestelde woningen) uitgebreid worden. De regeling voor het verkrijgen van de VIHT zal herzien en beter benut moeten worden.

Er zijn aangepaste wettelijke middelen nodig in de strijd tegen leegstand.

Aan de bevoegde overheden wordt aanbevolen om, op basis van hun knowhow op het vlak van stedenbouw, renovatie, fiscaliteit, gezondheid en veiligheid van de woningen, niet alleen stimulerende maatregelen, maar ook dwangmaatregelen te treffen die toegepast kunnen worden en daadwerkelijk toegepast worden om de verhogingen van de huurprijzen af te remmen en om de gezondheid en de kwaliteit van de woningen te controleren.

Er zij aan herinnerd dat er reeds aanbevelingen over de huisvesting zijn geformuleerd in het kader van de vorige armoedeverslagen. Aan die aanbevelingen moet gevolg worden gegeven.

4. Gezondheidszorg

De Verenigde Vergadering herinnert aan de essentiële rol die de sociale zekerheid speelt, met name dankzij de ambtshalve verzekeraarbaarheid en het WIGW-minimum. Ze is echter van oordeel dat het federale socialezekerheidsmodel op Europees vlak verdedigd en gepromoot moet worden.

De Verenigde Vergadering benadrukt dat men weliswaar moet vermijden dat personen verstoken blijven van preventieve of curatieve gezondheidszorg, omdat ze niet genoeg (financiële en culturele) middelen hebben, maar vindt tevens dat de kosten van de verzorging op een redelijk peil moeten blijven. In dat opzicht beveelt ze bijvoorbeeld aan dat de OCMW's in principe het remgeld voor de geneesmiddelen "artikel 35bis" waarvoor gelijkwaardige generische geneesmiddelen bestaan, niet meer voor hun rekening nemen.

De Verenigde Vergadering vraagt dat bijzondere aandacht wordt besteed aan de gezondheid (zoals trouwens ook aan de sociale situatie) van de minst bedeelde bejaarden, die al te vaak over het hoofd worden gezien.

In verband met de personen die illegaal in het Gewest verblijven, beveelt de Verenigde Vergadering aan dat het OCMW alle noodzakelijke verzorging en niet meer alleen de dringende medische verzorging verstrekt en dat zulks volledig door de Belgische Staat wordt gefinancierd.

De huidige regeling voor de opvang van personen met lage inkomens in de Brusselse ziekenhuizen moet behouden en uitgebreid worden. Daartoe moeten het Gewest en de federale overheid de nodige middelen uittrekken.

doit être augmentée. Le système d'accès aux ADILs devra être revu et mieux utilisé.

Il faut prévoir des outils législatifs adaptés par rapport aux immeubles inoccupés ou à l'abandon.

Il est recommandé aux autorités compétentes de mobiliser leurs compétences en matière d'urbanisme, de rénovation, de fiscalité, de salubrité et de sécurité pour, par des incitants mais aussi de mesures coercitives, applicables et effectivement appliquées, maîtriser les augmentations de loyer et contrôler la salubrité et la qualité des logements .

Pour rappel, des recommandations qui concernaient le logement avaient déjà été formulées dans le cadre des précédents rapports sur l'état de la pauvreté. Elles doivent être rencontrées.

4. Soins de santé

L'Assemblée réunie tient à rappeler le rôle essentiel joué par la sécurité sociale notamment grâce à l'assurabilité d'office et au VIPOMEX. Elle estime nécessaire que le modèle de sécurité sociale fédérale soit défendu et promu au plan européen.

Elle insiste sur la nécessité, certes, d'éviter que des personnes ne puissent accéder aux soins préventifs ou curatifs, faute de ressources (financières et culturelles) suffisantes mais aussi sur la nécessité de maintenir à des niveaux raisonnables le coût des soins. A cet égard, elle recommande, par exemple, que les CPAS, ne prennent, en principe, plus en charge le ticket modérateur des médicaments de " l'article 35bis " pour lesquels il existe un médicament générique équivalent.

L'Assemblée réunie demande qu'une attention particulière soit portée à la santé (comme d'ailleurs à la situation sociale) des personnes âgées défavorisées, trop souvent ignorées.

En ce qui concerne les personnes en séjour illégal, l'Assemblée réunie recommande d'étendre l'intervention du CPAS et le financement intégral corrélatif par l'Etat belge à tous les soins nécessaires et de ne plus les limiter à la seule aide médicale urgente.

Il s'impose de maintenir et de renforcer le dispositif d'accueil des personnes à faibles revenus dans les hôpitaux bruxellois en les dotant de moyens régionaux et fédéraux à cet effet.

De OCMW's zullen verzocht worden om overeenkomsten met de instellingen van het GOGI-net te sluiten zonder dat zulks soortgelijke overeenkomsten met privé-ziekenhuizen uitsluit.

Aan alle gezagsniveaus wordt aanbevolen om de drempel voor kansarmen bij het raadplegen van de huisartsen en de buurtgezondheidsdiensten te verlagen, onder meer door volledige informatie te verstrekken en de procedures te verduidelijken.

5. Werkgelegenheid – opleiding

In het kader van een allesomvattend beleid ter bevordering van de werkgelegenheid, dat de uitgesloten niet benadeelt en de structurele oorzaken van de werkloosheid aanpakt, beveelt de Verenigde Vergadering aan dat de maatregelen bestemd voor de vereenvoudiging van het geheel van de procedures en de gevolgen ervan (met name voor de werkloosheidsvallen) geëvalueerd worden, ten einde alleen die maatregelen te behouden die banen scheppen, aan de behoeften van de bevolking tegemoetkomen en de doelgroep aan een passende en normaal bezoldigde baan helpen.

Langdurig werklozen zijn personen die nooit verder dan het niveau van het lager secundair onderwijs zijn geraakt. Deze personen helpen een opleiding te volgen is één van de beste oplossingen om hen een nieuwe toekomst te bieden.

Speciaal voor hen zou de werkloosheidsduur volop benut moeten worden om een algemene opleiding of een beroepsopleiding die ze te snel hebben opgegeven, opnieuw te volgen.

Het gevaar dat ze ten gevolge van de snelle opkomst van de kennismaatschappij worden uitgesloten moet zoveel mogelijk beperkt worden.

Er moeten programma's opgezet worden om de kansarmen vertrouwd te maken met de informatietechnologieën.

De werklozen en de bestaansminimumtrekkers moeten vrijwilligerswerk kunnen doen, net als andere burgers, volgens een regeling die minder streng is dan de huidige.

6. Problemen van de daklozen

Er zal bijzondere aandacht moeten worden besteed aan de instellingen die hulp aan de daklozen in het Brussels Gewest verlenen (opvangthuizen, dringende onderdakverlening, begeleid wonen ...).

Les CPAS seront invités à finaliser la signature des conventions avec les institutions du réseau IRIS, sans pour autant qu'il faille considérer la signature de telles conventions comme excluant d'office des dispositions semblables avec des hôpitaux privés.

Il est recommandé à tous les niveaux de pouvoir de renforcer l'accès des personnes défavorisées à la médecine générale et aux services de santé de proximité notamment par une information complète et une clarification des procédures.

5. Emploi – Formation

Dans le cadre d'une politique globale en faveur de l'emploi qui ne pénalise pas les exclus et s'attaque aux raisons structurelles créant le chômage, l'Assemblée réunie précocise l'évaluation des mesures devant aboutir à simplifier l'ensemble des dispositifs et à s'interroger sur leurs effets (notamment sur les pièges à l'emploi) pour ne maintenir que celles qui répondent aux nécessités de création d'emploi et de satisfaction des besoins de la population, qui offrent un emploi convenable et normalement rémunéré.

Le " noyau dur " du chômage est constitué de personnes n'ayant pu dépasser le niveau de l'enseignement secondaire inférieur. Aider ces personnes à se former est une des meilleures solutions pour leur permettre d'envisager un nouvel avenir.

Spécialement pour eux, la période de chômage doit être pleinement utilisée à reprendre le cours d'une scolarité, générale ou professionnelle, trop tôt abandonnée.

Les risques d'exclusion liés à l'apparition rapide de la " société de la connaissance " doivent être réduits au maximum.

Des programmes d'accès à l'outil et de formation aux technologies de l'information doivent être orientés vers les publics défavorisés.

Les chômeurs et les minimexés doivent pouvoir exercer des activités bénévoles à l'instar d'autres citoyens dans une formule moins contraignante que celle existant actuellement.

6. Problématique des personnes sans-abri

Une attention particulière devra être accordée aux organismes d'aide aux sans-abri sur le territoire bruxellois (maisons d'accueil, hébergement d'urgence, habitat accompagné...).

De voorstellen van het Overlegcomité Daklozen, dat de voorstellen van het verslag over de daklozen in het Brussels Gewest (van Andréa Rea en zijn medewerkers) heeft onderzocht, zullen concreet gestalte moeten krijgen.

De volgende rapporten over de staat van de armoede zullen een rubriek over deze problematiek moeten bevatten.

7. Energie – Water

De herziening van de bestaande maatregelen inzake de levering van energie en water is een prioriteit op wetgevend vlak in het kader van het rationeel gebruik van die goederen. De sociale maatregelen voor de minstbedeelden die de facturen niet kunnen betalen, zullen eveneens uitgebreid worden.

Bovendien zal het Brussels Parlement de prijsstructuur van water, gas en elektriciteit onderzoeken, om bij te dragen tot een bezinning over de sociale en de milieukosten van het energieverbruik en bijgevolg tot het voeren van een adequaat prijsbeleid.

8. Cultuur

De positieve experimenten op het vlak van toegang tot de kennis en de cultuur moeten uitgebreid worden. De activiteiten die in het kader van de toepassing van "artikel 27" georganiseerd worden, moeten voortgezet en uitgebreid worden.

9. Burgerschap en inspraak

In de wijken dient men te voorzien in lokalen en in overlegprocedures, teneinde de bewoners de middelen te geven om hun mening kenbaar te maken voordat de beslissingen worden genomen.

In dit verband moet bijzondere aandacht worden besteed aan de bewoners die in een moeilijke situatie verkeren, aan de jongeren en aan de bejaarden die geconfronteerd worden met specifieke obstakels die hen beletten om daadwerkelijk inspraak te krijgen.

Men moet de organisaties erkennen waarin de kansarmen zich kunnen uitspreken over de politieke beslissingen en acties die voor hen bestemd zijn, rekening houdend met de tijd en de middelen die ze nodig hebben om met kennis van zaken een advies op te stellen.

In alle overheids- en privé-diensten moeten de opvang en de voorlichting van de gebruikers verbeterd worden.

Les propositions du Comité de concertation " sans abri " qui a étudié les propositions du rapport sur la problématique des personnes sans-abri en Région bruxelloise (Andréa Rea et ses collaborateurs) devront être concrétisées.

Les prochains rapports sur l'état de la pauvreté devront contenir une rubrique consacrée à cette problématique.

7. Energie – Eau

Le renforcement du dispositif existant en matière de fourniture d'énergie et d'eau constitue une priorité législative, dans le cadre de l'utilisation rationnelle de ces biens. On renforcera également les mesures sociales qui permettent de pallier l'impossibilité d'honorer les factures par les plus démunis.

En outre, le Parlement bruxellois procédera à un examen de la structure des prix de l'eau, du gaz et de l'électricité afin de contribuer à une réflexion sur le coût social et environnemental de la consommation d'énergie et, par voie de conséquence, à une politique des prix adéquate.

8. Culture

Il convient de multiplier les bonnes expériences menées dans le domaine de l'accès à la connaissance et de l'accès à la culture. Les activités organisées dans le cadre de l'application de l'article 27 doivent être pérennisées et développées.

9. Citoyenneté et participation

Il est nécessaire qu'à l'échelle des quartiers, des lieux et des procédures de concertation offrent aux habitants les moyens de s'exprimer préalablement à la prise des décisions.

Une attention toute particulière doit être portée à cet effet aux habitants en difficulté, aux jeunes et aux personnes âgées qui se heurtent à des obstacles spécifiques pour participer effectivement à ces mécanismes participatifs.

Il faut reconnaître les organisations où les personnes les plus défavorisées peuvent s'exprimer quant aux décisions et actions politiques qui les concernent, en leur donnant les moyens et le temps nécessaires pour leur permettre d'élaborer un avis en connaissance de cause.

Il faut améliorer les conditions d'accueil et d'information des usagers dans tous les services publics et privés.

In principe moeten de voorstellen in overleg met de betrokken actoren opgesteld en uitgevoerd worden.

10. Opstellen van het armoedeverslag

Om het gewestelijk verslag aan te vullen zal aan alle gemeenten voorgesteld worden om regelmatig een gemeentelijk armoedeverslag te laten opstellen op basis van een samenwerking tussen het OCMW, de gemeente en de verenigingen.

Aangezien de belangrijkste informatiebronnen voor het gewestelijk armoedeverslag de door de OCMW's doorgegeven signalementskaarten zijn, dienen de OCMW's een nota met uitleg te krijgen om hen in staat te stellen adequaat en op tijd te voldoen aan de opgelegde eisen, ten einde vergelijkbare en bijgevolg bruikbare gegevens te verkrijgen.

In het Observatorium komen deskundigen bijeen om denkwerk te verrichten. Het moet extra personeel en structurele middelen krijgen om het aantal kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren te kunnen uitbreiden.

En principe, les propositions doivent être élaborées et mises en œuvre en concertation avec les acteurs concernés.

10. Elaboration du Rapport sur l'état de la pauvreté

Afin d'enrichir le rapport régional il sera proposé à l'ensemble des communes de faire procéder régulièrement à l'établissement d'un rapport communal sur l'état de la pauvreté, élaboré en collaboration tripartite CPAS/com-mune/associations.

Les principales sources d'information du rapport régional provenant de fiches signalétiques transmises par les CPAS, il faut fournir à ceux-ci une note d'interprétation leur permettant de répondre adéquatement et dans les temps aux exigences requises afin d'obtenir des informations harmonisées et donc exploitables.

L'Observatoire est un lieu d'expertise et de réflexion : afin de lui permettre d'élargir le nombre d'indicateurs qualitatifs et quantitatifs, il faut lui octroyer des moyens humains et structurels supplémentaires.

5. Bijlagen

Bijlage 1

Syntheseverslag van het Verenigd College over het armoedebeleid van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie

Dit syntheseverslag is opgemaakt in uitvoering van artikel 3 van de Ordonnantie van 26.05.2000 betreffende het opstellen van een jaarverslag over de armoede in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, dat aan het Verenigd College de verplichting oplegt jaarlijks een syntheseverslag op te maken "van de maatregelen die de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie tijdens het vorige kalenderjaar heeft genomen ter bestrijding van bestaansonzekerheid, armoede, sociale uitsluiting en de ongelijke toegang tot de rechten".

1. De opdrachten van de GGC

De GGC heeft globaal gezien drie opdrachten, nl.

- (1) Het optreden als inrichtende macht voor de gemeenschapsaangelegenheden van gemeenschappelijk belang. Na de splitsing van PIGG/IPHOV die operationeel is geworden per 1.09.2000 blijft de GGC enkel nog inrichtende macht van de Dienst voor Geestelijke Gezondheidszorg Rivage-den Zaet en van het Gezondheidsobservatorium die de juridische vorm hebben van een Dienst met Afzonderlijk Beheer.
- (2) Het uitoefenen van de ordonnancerende bevoegdheid voor de persoonsgebonden aangelegenheden die zich richten, hetzij tot (Brusselse) personen, hetzij tot instellingen die wegens hun organisatie niet kunnen beschouwd worden als uitsluitend behorend tot de ene of de andere gemeenschap - inzonderheid de publieke sector. Belangrijk zijn het Ontwerp van ordonnantie betreffende de organisatie en de werking van sommige sectoren van de Bijstand aan personen (verder kaderordonnantie genoemd), de ordonnantie houdende de erkenning en de subsidiëring van de diensten geestelijke gezondheidszorg en het Akkoord met de non-profit-sector. Beide maatregelen zijn gericht op het garanderen van een kwaliteitsvolle, professionele dienstverlening aan de bevolking.
- (3) Het fungeren als overleg- en coördinatieorgaan tussen de beide gemeenschappen. Belangrijk hier zijn de overlegcomités en de samenwerkingsakkoorden of -protocols met andere overheden.

1.1. De ordonnancerende bevoegdheid t.a.v. de instellingen die niet beschouwd kunnen worden als uitsluitend behorend tot één van de twee Gemeenschappen.

1.1.1. De kaderordonnantie

Het Ontwerp van ordonnantie betreffende de organisatie en de werking van sommige sectoren van de Bijstand aan personen werd in eerste lezing en tweede lezing door het Verenigd College goedgekeurd op resp. 2.03.2000 en 27.04.2000 en vervolgens ingediend bij het Bureau van de Verenigde Vergadering.

De voornaamste bedoeling van de kaderordonnantie is het geven van een wettelijk basis aan de bestaande voorzieningen, of zoals de Ministers het hebben gesteld in de Commissie Sociale Zaken: "de modernisering en de coördinatie van de wetgeving, met de bedoeling het garanderen van de kwaliteit van de dienstverlening aan de bevolking én het garanderen van rechtszekerheid aan de diensten en het gesubsidieerd personeel".

5. Annexes

Annexe 1

Rapport de synthèse du Collège réuni sur la politique contre la pauvreté menée par la Commission communautaire commune

Ce rapport de synthèse a été élaboré en exécution de l'article 3 de l'ordonnance du 26.05.2000 relative à l'élaboration d'un rapport annuel sur l'état de la pauvreté dans la Région de Bruxelles-Capitale et qui oblige le Collège Réuni à rédiger, chaque année, un rapport " faisant la synthèse des mesures prises par la Commission Communautaire Commune durant l'année civile précédente, en matière de lutte contre la précarité, la pauvreté, l'exclusion sociale et les inégalités d'accès aux droits".

1. Missions de la CCC

La CCC remplit, globalement parlant, trois missions, à savoir :

- (1) Elle agit en tant que 'pouvoir organisateur' pour toute problématique communautaire d'intérêt commun. Après la scission de PIGG/IPHOV, devenue opérationnelle le 1.09.2000, la CCC fait encore fonction de pouvoir organisateur pour le Service de Santé Mentale Rivage-den Zaet et pour l'Observatoire de la Santé qui ont la forme juridique de Services à gestion séparée.
- (2) Le fait d'exercer la compétence d'ordonnement pour toute question liée aux personnes par rapport soit aux personnes habitant à Bruxelles, soit aux institutions ne pouvant être considérées, de par leur organisation, comme appartenant exclusivement à l'une ou l'autre communauté - notamment le secteur public. Il importe de signaler dans ce contexte le Projet d'ordonnance relatif à l'organisation et au fonctionnement de certains secteurs de l'Aide aux Personnes (dénommée ci-après "ordonnance cadre"), l'ordonnance relative à l'agrément et au subventionnement de services de santé mentale et l'Accord avec le secteur non-marchand. Ces deux mesures visent à garantir un service de qualité et professionnel à la population.
- (3) le fonctionnement, comme organe de concertation et de coordination, entre les deux communautés du pays. A signaler, dans ce contexte, les comités de concertation et les accords ou protocoles de collaboration avec d'autres pouvoirs publics.

1.1. La compétence d'ordonnement à l'égard des établissements ne pouvant être considérés du seul ressort d'une des deux Communautés

1.1.1. L'ordonnance cadre

Le Projet d'ordonnance relative à l'organisation et au fonctionnement de certains secteurs de l'Aide aux Personnes a été approuvé en première et deuxième lectures par le Collège réuni respectivement à la date du 2.03.2000 et du 27.04.2000 - et a ensuite été déposé au Bureau de l'Assemblée réunie.

L'objectif principal de l'ordonnance cadre consiste à procurer une base légale aux infrastructures existantes ou, comme l'ont précisé les Ministres au sein de la Commission des Affaires sociales: "la modernisation et la coordination de la législation, visant à garantir la qualité du service à la population ainsi que la sécurité juridique aux services et au personnel subsidé".

1.1.2. Het akkoord met de non-profit-sector

Het Akkoord met de non-profit sector werd door alle betrokken partijen ondertekend op 23.06.2000 en door het Verenigd College goedgekeurd op 29.06.2000.

Het uitgangspunt van het akkoord is dat het BHG geen "eiland" vormt. Dit houdt in dat de arbeidsvoorwaarden en -omstandigheden van het personeel in de Brusselse non-profit-sector gelijkwaardig moeten zijn aan die in zijn "omgeving", zodat aan de randvoorwaarden is voldaan om blijvend voldoende en gekwalificeerd personeel te kunnen aantrekken.

1.2. De GGC als "overleg- en coördinatieorgaan tussen de beide gemeenschappen".

Om uitvoering te geven aan de opdracht te fungeren als overleg- en coördinatieorgaan wordt in toenemende mate gewerkt met overlegcomités en samenwerkingsakkoorden of -protocollen:

- het armoedebeleid: het Samenwerkingsakkoord tussen de federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten betreffende de besteding van het armoedebeleid (BS 10.07.1999). Twee vertegenwoordigers van het Verenigd College zijn lid van het Beheerscomité;
- de thuislozenzorg : het Overlegcomité thuislozenzorg, gecreëerd door het Verenigd College, is samengesteld uit alle diensten die actief zijn op het grondgebied; in het verlengde van het beleidsonderzoek wordt er gewerkt aan een samenwerkingsakkoord tussen de drie Brusselse Gemeenschapscommissies, de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap (zie verder);
- het justitieel welzijnswerk : het Samenwerkingsprotocol (protocol Justitie-GGC); onderzocht wordt of dit protocol heronderhandeld dient te worden en of het regionaal overleg justitieel welzijnswerk, dat begin 1999 werd opgestart, in 2001 wordt heropgestart (zie verder);
- de bejaardenzorg: het samenwerkingsakkoord tussen de federale overheid en de gemeenschappen in het kader van een meer globale benadering (het "ouderenzorgbeleid") en de samenwerking tussen GGC en COCOF in het kader van de ontwikkeling van een gezamenlijk informatiebeleid (zie Senior-weBSITE);
- het drugbeleid : het " overleg druggebruik Brussel groepeert de betrokken Brusselse actoren zowel van gezondheid en welzijn welke ook hun gemeenschapsaanhorigheid is, justitie en politie;
- het overlegplatform geestelijke gezondheidszorg : dit orgaan dat alle instanties verenigt zowel ambulante en residentiële, mono- en bicommunautair over alle ideologische en psychologische grenzen heen, ontvangt van de bicommunautaire overheid een bijkomende subsidie die hen toelaat een nederlandsstalige en een franstalige coördinator aan te stellen.

De Interministeriële Conferentie, die de verschillende entiteiten die op het vlak van gezondheid bevoegd zijn samenbrengt om over de verschillende thema's waarin zij gezamenlijk bevoegd zijn overleg te plegen, heeft beslist een Interkabinettenwerkgroep "ouderenzorg" op te richten. Opdracht van deze IKW is het actualiseren van het protocol van 9 juni 1997 inzake ouderenzorg, een protocol dat beoogde een gezamenlijk ouderenzorgbeleid te ontwikkelen dat financieel evenwichtig is. Uitgangspunten daarbij waren het zo lang mogelijk in stand houden van het thuisverblijf door het ontwikkelen van zorgalternatieven, en het aanbieden van kwaliteitsvolle zorgverlening en huisvesting aan zwaar verzorgingsbehoevende personen in een instelling. Dit resulteerde reeds in twee concrete maatregelen, nl. de omschakeling van 25.000 rusthuis- in RVT-bedden en de ontwikkeling van dagverzorgingscentra met eigen erkennings-, financierings- en programmienormen. Op de agenda staan de verdere

1.1.2. L'accord avec le secteur non-marchand

L'Accord avec le secteur non-marchand a été signé le 23.06.2000 par toutes les parties concernées et a été approuvé par le Collège réuni le 29.06.2000.

Le point de départ de l'accord est que la RBC ne constitue pas une 'île'. Il en résulte, que les conditions et les circonstances de travail du personnel dans le secteur non-marchand bruxellois doivent être équivalentes à celles qui prévalent dans son "environnement" de sorte à rencontrer les conditions connexes pour pouvoir attirer en permanence et en nombre suffisant un personnel qualifié.

1.2. La CCC en sa qualité d'organe de concertation et de coordination entre les deux communautés.

Pour donner corps à la mission qui consiste à fonctionner comme organe de concertation et de coordination, l'on a de plus en plus recours à des comités de concertation et à des accords (ou protocoles) de coopération en matière de :

- politique de la pauvreté: Accord de collaboration entre l'Etat fédéral, les Communautés et les Régions en vue de poursuivre la politique en matière de pauvreté (MB 10.07.1999). Deux représentants du Collège réuni font partie du Comité de gestion;
- politique des Sans abri : le Comité de concertation des Sans abri, institué par le Collège réuni, se compose de tous les services actifs sur le territoire; dans le prolongement de l'étude sur la gestion à mener, on s'attelle pour l'heure à un accord de coopération entre les trois Commissions communautaires, bruxelloises, l'Etat fédéral et la Communauté flamande (voir infra);
- aide aux justiciables : le Protocole de Collaboration (protocole Justice-CCC); pour l'heure, on examine s'il y a lieu de renégocier ce protocole et si la concertation régionale en matière d'Aide aux justiciables, amorcée début 1999, doit être relancée ou non en 2001 (voir infra);
- politique à mener à l'égard des personnes âgées: l'accord de collaboration entre l'Etat fédéral et les communautés dans le cadre d'une approche plus globale (" politique des soins aux personnes âgées") et la collaboration entre la CCC et la COCOF dans le cadre du développement d'une politique d'information (voir le site Web Senior);
- politique des drogues : la concertation toxicomanie Bruxelles regroupe les acteurs bruxellois concernés que ce soit en matière de santé ou d'aide aux personnes et quelle que soit leur appartenance communautaire, la justice et la police;
- la plate-forme de concertation santé mentale : cet organe réunit toutes les structures qu'elles soient ambulatoires ou résidentielles, mono ou bicommunautaires et quelle que soit leurs principes idéologiques ou psychologiques. La plate-forme bénéficie d'un subside complémentaire de l'autorité bi-communautaire ce qui lui permet de s'adjoindre un coordinateur néerlandophone et un coordinateur francophone.

La Conférence interministérielle santé publique, qui rassemble les différentes entités compétentes en matière de santé afin de mener des concertations sur les matières pour lesquelles elles sont conjointement compétentes, a décidé de créer un groupe de travail interkabinet "politique du troisième âge". Son rôle consiste à actualiser le protocole du 9 juin 1997 en matière de politique du troisième âge, protocole qui visait à développer une politique commune pour les personnes âgées équilibrée du point de vue financier. Points de départ: garder les patients aussi longtemps que possible à leur domicile en développant des soins alternatifs et en offrant des soins de qualité et prévoir la possibilité d'hébergement, aux personnes nécessitant des soins importants, dans une institution. Cela a donné lieu à deux mesures concrètes, à savoir la conversion, en 5 ans, de 25.000 lits MR (maisons de repos) en lits MRS (maisons de repos et de soins) et le développement ultérieur de centre de soins de jour dotés de

harmonisering van de normen, de actualisering van de cijfers, de herziening van het financieringssysteem voor ROB- en RVT-bedden en de ontwikkeling van nieuwe zorgstructuren zoals kortverblijf en palliatieve zorg.

Op 25 oktober 2000 werd een protocol ondertekend over het polio-en hepatitis Bvaccinatiebeleid, over de organisatie van een nationale gezondheidsenquête, de organisatie van een algemene borstkankerscreening.

2. De bijstand aan personen

2.1. *Het regionale armoederapport en het samenwerkingsakkoord met de federale staat : de combinatie van federale, regionale en lokale rapporten*

In uitvoering van de ordonnantie van 1991 (sinds 26.05.2000 vervangen door een nieuwe ordonnantie op initiatief van de Verenigde Vergadering, door het Verenigd College bekrachtigd op 8.06.2000) werden in de periode 1992-1998 vijf armoederapporten opgesteld, die vervolgens werden voorgelegd aan het werkveld én intensief besproken in de Verenigde Vergadering. Het Armoederapport 1999 werd gepubliceerd in 2000, het Armoederapport begin 2001.

In 1999 werd het samenwerkingsakkoord met de federale staat van kracht, waarin ondermeer een tweejaarlijks nationaal armoederapport is voorzien. In uitvoering van dit akkoord keurde het Verenigd College op 30.03.2000 het Besluit goed tot toekenning van 506.450 BEF aan het centrum voor Gelijkheid van Kansen en Racismebestrijding.

Daarnaast blijft de GGC instaan voor de regionale rapporten en ondersteunt in functie hiervan de initiatieven op lokaal niveau om te komen tot lokale armoederapporten in verschillende gemeenten en OCMW's.

Het Verenigd College keurde op 20.07.2000 in eerste lezing het Voorontwerp van Ordonnantie tot wijziging tot wijziging van de ordonnantie van 27 april 1995 houdende oprichting van diensten van het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van Brussel-Hoofdstad met afzonderlijk beheer, goed. Daarin wordt het Centrum voor Gezondheidsobservatie verruimd tot een Observatorium voor Gezondheid en Bijstand aan Personen" en krijgt als extra-opdrachten (1) het opmaken van het jaarlijks verslag over de armoede zoals bedoeld in artikel 8 van de Ordonnantie van 26 mei 2000 betreffende het opstellen van een jaarverslag over de armoede in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, en (2) de structurele samenwerking met het "Steunpunt tot bestrijding van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting" zoals voorzien in art. 6 § 2 van het Samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten betreffende de besteding van het armoedebeleid.

2.2. *De algemene maatschappelijke dienstverlening*

Tot de algemene maatschappelijk dienstverlening worden gerekend de OCMW's, de private centra voor maatschappelijk werk waaronder het justitieel welzijnswerk, en de diensten voor schuldbemiddeling.

2.2.1. De OCMW's

In het armoedebeleid van het Verenigd College zijn de OCMW's de bevoorrechte partner.

De nieuwe wetgeving: de ordonnantie tot wijziging van de OCMW-wet

Een Voorontwerp van Ordonnantie tot wijziging van de OCMW-wet werd in eerste lezing door het Verenigd College goedgekeurd in decem-

leurs propres normes d'agrégation, de financement et de programmation. Autres points mis à l'ordre du jour: l'harmonisation ultérieure des normes, l'actualisation des données chiffrées, la révision du système de financement pour les lits MR et MRS ainsi que le développement de nouvelles structures de soins comme les courts séjours et les soins palliatifs.

Le 25 octobre 2000, un protocole a été conclu concernant la politique en matière de vaccination contre la polio et l'hépatite B, concernant la réalisation d'une enquête nationale sur la santé, et concernant l'organisation du dépistage généralisé du cancer du sein.

2. L'Aide aux personnes

2.1. *Le rapport régional sur la pauvreté et l'accord de coopération avec l'Etat fédéral : la combinaison des rapports fédéraux, régionaux et locaux*

En exécution de l'ordonnance de 1991 (remplacée depuis le 26.05.2000 par une nouvelle ordonnance sur l'initiative de l'Assemblée réunie, sanctionnée par le Collège réuni le 8.06.2000), cinq rapports sur la pauvreté ont été rédigés dans la période 1992-1998, qui ont été soumis aux acteurs de terrain et discutés ensuite de manière très intensive à l'Assemblée réunie. Le Rapport sur la Pauvreté 1999 a été publié en 2000, le Rapport sur la Pauvreté 2000 début 2001.

En 1999 entre en vigueur l'Accord de coopération avec l'Etat fédéral, prévoyant notamment la rédaction, tous les deux ans, d'un rapport fédéral sur l'état de la pauvreté. En exécution de cet accord, le Collège réuni a approuvé le 30.03.2000 l'Arrêté visant à octroyer une somme de 506.450 BEF au Centre pour l'Egalité des Chances et la lutte contre le Racisme.

Par ailleurs, la CCC continue à se charger des rapports régionaux et elle soutient, en fonction de ces derniers, les initiatives sur le plan local afin de publier des rapports sur la pauvreté dans les différentes communes et CPAS.

Le 20.07.2000, le Collège réuni a approuvé en première lecture l'Avant-projet d'Ordonnance modifiant l'ordonnance du 27 avril 1995 portant création des services du Collège réuni de la Commission communautaire commune de Bruxelles-Capitale à gestion séparée. Il y est question de l'élargissement des missions de l'Observatoire de la Santé qui devient ainsi l' Observatoire de la Santé et l'Aide aux Personnes, chargé de missions complémentaires telles que: (1) la rédaction du rapport annuel sur la pauvreté tel que prévu à l'article 8 de l'Ordonnance du 26 mai 2000 concernant la rédaction d'un rapport annuel sur la pauvreté dans la Région de Bruxelles-Capitale et (2) la collaboration structurelle avec le "Centre d'appui de lutte contre la pauvreté, la précarité et l'exclusion sociale" comme prévu à l'article 6 § 2 de l'Accord de collaboration entre l'Etat fédéral, les Communautés et les Régions en matière de continuité de la politique contre la pauvreté.

2.2. *Les centres de service sociaux*

Les centres de services sociaux comportent les CPAS, les centres privés d'assistance sociale, dont l'aide sociale aux justiciables et les services de médiation des dettes.

2.2.1. Les CPAS

Les CPAS sont les interlocuteurs privilégiés dans la politique de la pauvreté du Collège réuni.

La nouvelle législation: l'ordonnance portant modification de la loi organique des CPAS

Un avant-projet d'Ordonnance portant modification de la loi sur les CPAS avait déjà été approuvé, en première lecture, par le Collège réuni

ber 1997. De Raad van State bracht weliswaar zijn advies uit, maar beslist werd de tekst grondig te herschrijven.

De verdeling van het BFMW

Het Bijzonder Fonds voor Maatschappelijk Welzijn is een bedrag (5% van het Gemeentefonds) dat via in een Besluit van het Verenigd College vastgelegde criteria over de Brusselse OCMW's wordt verdeeld. Het systeem dat van kracht was sinds 1991 werd in 1997 vervangen door een eenvoudige én doorzichtige verdeling waarin het accent meer dan voorheen ligt op de solidariteit tussen de OCMW's onderling. In het Regeerakkoord wordt gesteld dat deze verdeling behouden blijft.

Het bedrag van het BFMW werd in de begroting 2000 reeds verhoogd met 9,2 mio, in de begroting 2001 wordt het percentage opgetrokken tot 5,5%, zodat het BFMW nu 4,8,8 miljoen bedraagt.

De sociale coördinatie door de OCMW

Sinds 1998 is in de Begroting van de GGC een bedrag ingeschreven voor sociale coördinatie door de OCMW's. Dit bedrag is bedoeld voor de ondersteuning van initiatieven van de OCMW om werk te maken van de uitvoering van art. 62 van de organieke wet betreffende de OCMW's: "Het centrum kan de instellingen en diensten die binnen het ambtsgebied van het centrum een sociale activiteit of specifieke activiteiten uitoefenen, voorstellen om gezamenlijk een of meerdere comités in te stellen waarin het centrum en die instellingen en diensten hun werkzaamheden kunnen coördineren en overleg plegen over de individuele of collectieve behoeften en middelen om daarin te voorzien".

Om institutionele redenen kon het plan tijdens de jaren 1998-1999 evenwel niet worden uitgevoerd. In de begroting 2000 werd het bedrag verhoogd van 0,5 naar 3 miljoen, in de begroting 2001 5,0 miljoen. Op 11.11.2000 keurde het Verenigd College twee projecten goed, voor een totaal bedrag van 1,7 miljoen (het OCMW van Anderlecht en van Watermaal-Bosvoorde).

2.2.2. De centra voor maatschappelijk werk (CMW): erkenning en subsidiëring

De GGC erkent en subsidieert 14 centra voor maatschappelijk werk, voor een totaal van 66,5 VTE maatschappelijk assistenten en een bedrag van 101 miljoen (begroting 2000).

Geen specifieke maatregelen

2.2.3. Het justitieel welzijnswerk

De GGC subsidieert 6 diensten voor justitieel welzijnswerk, voor een totaal van 8,5 VTE maatschappelijk assistenten en een bedrag van 12,2 miljoen (aangepaste begroting 2000). In het kader van de sociale Maribel 3 (PC 305) werd aan de diensten justitieel welzijnswerk in 1999 5,5 VTE toegekend, in 2000 2,0 VTE, hetgeen het effectief brengt op 16,0 VTE.

De reorganisatie van de sector: het samenwerkingsprotocol met de Minister van Justitie en de regionale coördinatie (het Overlegcomité justitieel welzijnswerk)

In mei 1999 werd een samenwerkingsprotocol ondertekend tussen de Minister van Justitie en de Leden van het Verenigd College bevoegd voor Bijstand aan Personen. In dit akkoord worden de opdrachten en taken van enerzijds de diensten van justitie, en anderzijds het door de Gemeenschappen erkend en gesubsidieerd justitieel welzijnswerk, omschreven. De beraadslaging van het Verenigd College m.b.t. de goedkeuring van het protocol bevatte tevens het opstarten van een Overlegcomité justitieel welzijnswerk. In uitvoering hiervan werd in 1999 een eerste vergadering

en décembre 1997. Le Conseil d'Etat a formulé un avis, toutefois, il a été décidé de réécrire le texte de manière fondamentale.

La répartition du FSAS

Le Fonds Spécial d'Aide Sociale correspond à un montant (5% du Fonds des Communes) qui est réparti sur base de critères fixés par un Arrêté du Collège réuni sur les CPAS bruxellois. Le système, en vigueur depuis 1991, a été remplacé en 1997 par un mode de répartition à la fois simple et transparent accentuant davantage la solidarité entre les CPAS. La Déclaration gouvernementale prône que ce mode de répartition soit maintenu.

Le montant du FSAS a déjà été augmenté de 9,2 millions dans le budget 2000; en 2001, le pourcentage est relevé à 5,5%, de sorte que le FSAS s'élève à présent à 438,8 millions.

La coordination sociale à travers les CPAS

Depuis 1998, un montant avait été inscrit au Budget de la CCC pour permettre aux CPAS d'assurer une coordination sociale. Ce montant sert à soutenir des initiatives de la CPAS visant à mettre en œuvre l'art. 62 de la loi organique des CPAS: "Le Centre peut proposer aux institutions et aux services exerçant des activités sociales ou spécifiques dans le ressort du centre, d'instituer conjointement un ou plusieurs comités où le centre et ces institutions et services pourront coordonner leurs activités et se concerter au sujet des besoins et des moyens individuels ou collectifs aptes à y pourvoir".

Pour des raisons institutionnelles, ce projet n'a toutefois pu être exécuté dans les années 1998-1999. Dans le budget 2000, le montant est passé de 0,5 à 3 millions, dans le budget 2001 à 5,0 millions. Le 11.11.2000, le Collège réuni a approuvé deux projets pour un montant global de 1,7 millions (en faveur du CPAS d'Anderlecht et de Watermael-Boitsfort).

2.2.2 Les Centres de Service Social (CSS): reconnaissance et subsidiation

La CCC reconnaît et subsidie 14 centres de service social, pour un total de 66,5 ETP assistants sociaux et un montant de 101 millions (budget 2000).

Pas de mesures spécifiques.

2.2.3 L'aide aux justiciables

La CCC subsidie 6 services d'aide aux justiciables pour un total de 8,5 ETP assistants sociaux et un montant de 12,2 millions (budget ajusté 2000). Dans le cadre du Maribel social 3 (CP 305), 5,5 ETP ont été accordés en 1999 aux services d'aide aux justiciables et 2,0 ETP en 2000, portant l'effectif à 16,0 ETP.

La réorganisation du secteur: le protocole de collaboration avec le Ministre de la Justice et la coordination régionale (Comité de concertation Aide aux justiciables)

En mai 1999, un protocole de collaboration a été signé entre le Ministre de la Justice du Collège réuni chargé de l'Aide aux Personnes. Dans cet accord sont décrits les tâches et les missions des services de la Justice d'une part et le service d'aide aux justiciables reconnus et subsidiés par les Communautés, d'autre part. La délibération du Collège réuni concernant le protocole prévoyait également le lancement d'un Comité de concertation d'Aide aux justiciables. En exécution de cela, une première réunion a été organisée en 1999 avec l'ensemble des services

belegd met alle diensten die in het BHG bij het justitieel welzijnswerk betrokken zijn. Een mogelijke doelstelling van dit overleg zou kunnen zijn te komen tot één samenwerkingsakkoord tussen de federale staat én alle overheden actief in het justitieel welzijnswerk in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

2.2.4. De diensten voor schuldbemiddeling

In uitvoering van de ordonnantie betreffende de erkenning van instellingen voor schuldbemiddeling (1996) en het uitvoeringsbesluit van het Verenigd College (1998) werden reeds 5 privé-organisaties officieel erkend als diensten voor schuldbemiddeling (de OCMW's zijn ambtshalve erkend). Het opleidingsprogramma (GREPA) werd erkend door de bevoegde Ministers.

In de Begroting 2001 werd 20,0 miljoen ingeschreven t.b.v. de subsidiëring van de diensten voor schuldbemiddeling (3/4 openbare en 1/4 private initiatieven).

2.3. De thuislozenzorg

De GGC erkent en subsidieert het Centrum voor Dringend Onthaal Ariane, het Nachtsiel Hoeksteen, 5 onthaalhuizen, het straathoekwerk Diogenes en 5 projecten begeleid wonen.

2.3.1. Erkenning en subsidiëring

Tijdens het jaar 2000 werd het budget voor het Nachtsiel Hoeksteen verhoogd en werd een nieuw onthaalhuis (vzw Talita, onthaalhuis voor vrouwen met of zonder kinderen) erkend. In de begroting 2001 werd het budget verhoogd, in functie van:

- een versterking van de sociale urgentiediensten (Nachtsiel Hoeksteen en Centrum voor Dringend Onthaal Ariane);
- een versterking van het straathoekwerk (verhoging van 3,5 naar 4,5 miljoen);
- een verhoging van de subsidieforfaits voor de diensten voor beschermd wonen van 2,153 miljoen naar 3,0 miljoen voor de private diensten, en van 2,0 naar 3,0 miljoen voor de openbare diensten.

2.3.2. Het onderzoek

Op 16.12.1999 heeft het Verenigd College een onderzoeksopdracht toegewezen aan ULB (GERME) en Nachtsiel Hoeksteen. Dit beleids-ondersteunend onderzoek maakt deel uit van een globaal project dat tot doel heeft de organisatie van de thuislozenzorg in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te optimaliseren. Het betreft een kortlopend (6 maanden) onderzoeksproject met een drievoudige doelstelling:

- (1) het opmaken van een stand van zaken, waarbij gestreefd wordt naar een "consensus over de feiten";
- (2) het omschrijven van de knelpunten waarvoor op korte termijn een oplossing dient te worden gevonden, waarbij gestreefd wordt naar een "consensus over de problemen";
- (3) het samenstellen van een lijst van mogelijke oplossingen.

Hieraan gekoppeld is het ontwikkelen van een samenwerkingsakkoord met alle betrokken overheden (federaal, Vlaamse en Franse Gemeenschap, de drie Brusselse gemeenschapscommissies) om de thuislozenzorg in Brussel te optimaliseren.

concernés par l'Aide aux justiciables. Un des objectifs majeurs de cette concertation serait de parvenir à un seul accord de coopération entre l'Etat fédéral et tous les pouvoirs publics de la Région de Bruxelles-Capitale.

2.2.4 Les services de médiation des dettes

En exécution de l'ordonnance portant agréation des institutions de médiation des dettes (1996) et l'arrêté d'exécution du Collège réuni (1998), 5 organisations privées ont d'ores et déjà été officiellement reconnues comme 'services de médiation des dettes' (les CPAS sont reconnus d'office). Le programme de formation (GREPA) a été agréé par les Ministres compétents.

20,0 millions ont été inscrits au Budget 2001 pour la subvention des services de médiation des dettes (dont 3/4 initiatives publiques et 1/4 d'initiatives privées).

2.3. L'aide aux sans abri

La CCC reconnaît et subsidie le Centre d'Accueil d'urgence Ariane, l'Asile de nuit Pierre d'Angle, 5 maisons d'accueil, le projet Travail de rue Diogène et 5 projets d'Habitat accompagné.

2.3.1. Agréation et subvention

Durant l'année 2000, le budget destiné à l'Asile de Nuit Pierre d'Angle a été relevé et un nouveau centre d'accueil (l'asbl Talita, maison d'accueil pour femmes avec ou sans enfants, a été agréé. Dans le budget 2001, le montant du budget a été relevé en fonction :

- du renforcement des services d'urgence (l'Asile de Nuit Pierre d'Angle et le Centre d'accueil d'urgence Ariane);
- un renforcement du Travail de rue (relèvement de 3,5 à 4,5 millions);
- une augmentation des montants de subvention forfaitaires pour l'habitat accompagné, de 2,153 millions à 3,0 millions pour les services privés, et de 2,0 à 3,0 millions pour les services publics.

2.3.2. La recherche

Le 16.12.1999, le Collège réuni a confié une recherche à l'ULB (GERME) et à l'Asile de Nuit Pierre d'Angle. Cette recherche dite de support politique, fait partie d'un projet global visant à optimiser l'organisation de la politique des sans abri dans la Région de Bruxelles-Capitale. Il s'agit d'un projet de recherche à court terme (6 mois) poursuivant un triple objectif:

- (1) dresser le bilan des actions en cours, en tendant vers un "consensus sur les faits";
- (2) décrire les "écueils" auxquels il faudra remédier à court terme et pour lesquels il convient également de trouver un "consensus sur les problèmes actuels";
- (3) établir une liste de solutions éventuelles.

A cela se rattache l'élaboration d'un projet d'accord de coopération avec toutes les autorités concernées (le Fédéral, la Communauté flamande et française, les 3 Commission communautaires bruxelloises) afin d'optimiser la politique des Sans abri à Bruxelles.

2.4. De bejaardenzorg

Het bejaardenbeleid van de GGC bestaat uit twee onderdelen, nl.

- de erkenning en subsidiëring van diensten en voorzieningen zoals de diensten voor gezins- en bejaardenhulp (20 diensten, voor een totaal van een 260.000 uren en een subsidiebedrag van 175 miljoen in de begroting 2000), de dagverzorgingscentra (3 centra erkend) en de organisaties die instaan voor de verspreiding van informatie terzake (Home Info);
- de erkenning van de bejaardentehuizen en de financiering van de investeringen in publieke en private (niet-commerciële) bejaardentehuizen.

Geen specifieke maatregelen.

2.5. De gehandicaptenzorg

De GGC erkent en subsidieert 9 MPI's (11 erkenningen, 86 plaatsen in homes en 125 plaatsen in dagcentra), 3 ADL-diensten (48 plaatsen) en 2 Diensten Begeleid Wonen (12 plaatsen). Het budget bedraagt 227,2 miljoen (begroting 2000).

Geen specifieke maatregelen.

2.6. Andere initiatieven

- (1) Op 19.12.2000 keurde het Verenigd College de overeenkomst goed tussen de GGC en 2 gespecialiseerde juristen ter voorbereiding van een voorontwerp van ordonnantie betreffende de jeugdzorg. De bedoeling is het sluiten van een samenwerkingsakkoord met de Vlaamse en de Franse Gemeenschap.
- (2) De Vzw Article 27-Artikel 27 zet zich in om de toegang tot de cultuur voor de kansarmen te verhogen via een vermindering van de toegangsprijs. Op 30.03.2000 besliste het Verenigd College een subsidie toe te kennen van 600.000 BF voor de aankoop van 3000 plaatsen, te verdelen door de 19 Brusselse OCMW's.
- (3) Op 14.09.2000 besliste het Verenigd College een subsidie toe te kennen van 500.000 BEF aan de Vzw Begravenissen en Crematies, een ombudsdienst voor begravenissen en crematies die ondermeer informatie, advies en bemiddeling biedt, met bijzondere aandacht voor kansarme bejaarden en geïsoleerde personen.
- (4) Op 14.12.2000 keurde het Verenigd College een overeenkomst goed met de KU Leuven over de actualisering van de "Atlas van achtergestelde buurten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest".
- (5) In de begroting 2001 werd een bedrag van 2,0 miljoen ingeschreven voor de subsidiëring van de organisaties waar armen het woord nemen.

3. De gezondheid

3.1. Opname Brussel in het net Gezonde Steden WGO

Op 27.04.2000 besliste het Verenigd College, tegelijkertijd met de andere gemeenschapscolleges en de Brusselse Hoofdstedelijke Regering om Brussel te laten toe treden tot het net van gezonde steden. De krachtlijnen van het project, zoals geformuleerd door de Wereldgezondheidsorganisatie zijn:

- het terugdringen van de ongelijkheden op gezondheidsvlak;
- het bevorderen van de intersectorale samenwerking en met name het beperken van de milieurisico's;

2.4. La politique à mener à l'égard des personnes âgées

La politique de la CCC à l'égard des personnes âgées comporte deux parties, à savoir:

- L'agrégation et la subsidiation de services et infrastructures comme les services d'aide aux familles et aux personnes âgées (20 services pour un total de 260.000 heures et un subside de 175 millions dans le budget 2000), les centres de soins de jour (3 centres agréés) et les organisations chargées de la diffusion d'informations en la matière (Infor Home);
- L'agrégation de maisons de repos pour personnes âgées et le financement des investissements dans ces institutions relevant du secteur public et du secteur privé non commercial.

Pas de mesures spécifiques.

2.5. La politique des personnes handicapées

La CCC reconnaît et subsidie 9 IMP (11 agréments, 86 places en homes et 125 places en centres de jour), 3 services d'AVJ (48 places) et 2 Services de Logement accompagné (12 places). Le budget s'élève à 227,2 millions (budget 2000).

Pas de mesures spécifiques.

2.6. Autres initiatives

- (1) Le 19.12.2000, le Collège réuni a approuvé la convention entre la CCC et 2 juristes spécialisés en préparation d'un avant-projet d'ordonnance concernant l'aide à la jeunesse. Le but est de conclure un accord de coopération avec les Communautés française et flamande.
- (2) L'asbl Article 27-Artikel 27 entend augmenter l'accès à la culture pour les plus démunis moyennant une diminution du prix d'entrée. Le 30.03.2000, le Collège réuni a décidé d'octroyer un subside de 600.000 BEF pour l'achat de 3000 places, à répartir entre les 19 CPAS bruxellois.
- (3) Le 14.09.2000, le Collège réuni a décidé d'octroyer un subside de 500.000 BEF à l'asbl Association pour l'Inhumation et la Crémation, il s'agit d'un " service médiateur " qui se charge d'informer, et d'orienter les personnes, avec une attention particulière pour les personnes âgées défavorisées et pour les personnes isolées.
- (4) Le 14.12.2000, le Collège réuni a approuvé la convention avec la KUL concernant l'actualisation de " l'Atlas des Quartiers défavorisés dans la Région de Bruxelles-Capitale "
- (5) Deux millions ont été inscrits au budget 2001, ils sont destinés à l'octroi de subventions aux organisations où les pauvres ont la parole.

3. La santé

3.1 Inscription de Bruxelles dans le Réseau Villes Santé OMS

Le 27.04.2000 le Collège réuni décide, en même temps que les autres Collèges et que le Gouvernement de la Région de Bruxelles Capitale, de faire entrer Bruxelles dans le réseau " Villes Santé ". Les lignes de force du projet, telles que formulées par l'organisation mondiale de la Santé sont les suivantes :

- La réduction des inégalités en matière de santé;
- La promotion d'une collaboration intersectorielle et partant la réduction des milieux à risque;

- het aanwakken van de inspraak van de gemeenschappen in het project;
- het promoten van de gezondheidsbevordering.

3.2. *De gezondheidsenquête*

In het kader van de Interministeriële Conferentie Volksgezondheid werd beslist een tweede nationale enquête te organiseren. De eerste dateert van 1997. Hierbij worden 1000 Brusselaars bevestigd naar hun (subjectieve) gezondheidstoestand. Deze gezondheidsenquête bevat een aantal items waarmee de gezondheidsgegevens kunnen gelinkt worden naar socio-economische gegevens. Het gezondheidsobservatorium wordt gevraagd de analyse ervan in het kader van een kadaster van de gezondheid van de Brusselaars te verfijnen.

3.3. *Het opsporingsbeleid*

Een overeenkomst werd gesloten met het VRGT-FARES voor de registratie en de opvolging van de tuberculose, waarvan de incidentie in Brussel in 1999 groter is dan in de andere gewesten: bij de Belgen bedraagt deze incidentie 14,7/100 000 versus 10,4 in het Waals en 7,1 in het Vlaams Gewest. Bij de allochtonen lag de incidentie in 1999 vijfmaal hoger dan bij de Belgen (75,3 versus 14,7/100 000). In totaal werden 305 gevallen geregistreerd: er waren 29 asielzoekers, 43 illegalen, 37 sociaal verwaarloosden, waarvan 26 niet-Belgen, 7 gevangenen, 4 gezondheidswerkers en 18 contactpersonen van besmettelijke patiënten.

De Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie heeft een punctuele toelage gegeven in het kader van de opsporing van doofheid en hemoglobinoopathieën bij zuigelingen. Deze laatste ziekte treft vooral kinderen waarvan de ouders afkomstig zijn uit mediterrane gebieden, Afrika, zuidoostelijk Azië. Het lopende programma waarbij 10 Brusselse maternelen zijn betrokken, toont aan de risicobevolking in aantal één van de belangrijkste is in noordwestelijk Europa. Op dit ogenblik wordt deze problematiek besproken in de Interministeriële Conferentie met de bedoeling de federale overheid de kostprijs van deze opsporing zou dragen.

3.4. *Geestelijke gezondheid en kansarme bevolking*

Het Verenigd College van 14.12.2000 keurde een overeenkomst goed met de vereniging Geestelijke gezondheidszorg en sociale uitsluiting (SMES), betreffende het opstellen van een onderzoeksprotocol m.b.t. de aan te wenden methode en het opzetten van een instrument voor de evaluatie teneinde modellen van concrete en structurele lange termijn oplossingen uit te werken en op die wijze tegemoet te komen aan de behoeften van de kansarmen op het vlak van de geestelijke gezondheidszorg.

De opdracht zoals omschreven in de bijgevoegde projecten omvat:

- het uitwerken van bepaalde vormen van tussenkomst die afgestemd zijn op de kansarmen die geestesstoornissen vertonen, alsmede het vaststellen van structurele samenwerkingsvormen tussen professionals in geestelijke gezondheidszorg en maatschappelijke werkers, en dit ten voordele van de kansarmen;
- de methodologische begeleiding van de werkzaamheden op het terrein;
- het instellen van bepaalde vormen van gemeenschapswerk met kansarme families;
- de geregelde samenwerking tussen de onderzoekers van het project, om hun benaderingswijzen te vergelijken en aanknopingspunten te vinden;
- de redactie van een onderzoeksrapport.

- Stimuler l'implication des régions dans le projet;
- Encourage la promotion de la santé.

3.2 *L'enquête santé*

Dans le cadre de la Conférence interministérielle santé publique, il a été décidé d'organiser une seconde enquête nationale. La première date de 1997. Un millier de Bruxellois sont interrogés concernant le santé (subjective). Cette enquête santé comprend un nombre d'items permettant de faire le lien entre les données sanitaires et les données socio-économiques. Il a été demandé à l'Observatoire de la Santé de faire l'analyse de ces données afin d'affiner le cadastre de la santé des Bruxellois.

3.3 *En matière de dépistage*

Une convention a été conclue avec la FARES-VRGT pour l'enregistrement et le suivi de la tuberculose. En 1999 l'incidence pour Bruxelles était supérieure à celle des autres régions ; pour la population belge, cette incidence est de 14,7/100.000 contre 10,4 en Région wallonne et 7,1 en Région flamande. Pour la population allochtone, l'incidence en 1999 était cinq fois supérieure à celle des belges (75,3 contre 14,7/100.000). 305 cas ont été répertoriés, parmi lesquels 29 demandeurs d'asile, 43 personnes en situation illégale, 37 personnes socialement défavorisées dont 26 non belges, 7 détenus, 4 travailleurs du secteur de la santé et 18 personnes de contact de patients contagieux.

La Commission communautaire commune a octroyé un subside ponctuel dans le cadre du dépistage de la surdité et de l'hémoglobinoopathie chez les nourrissons. Ces maladies touchent surtout les enfants dont les parents sont originaires des territoires méditerranéens, l'Afrique, le Sud Est asiatique. Le programme en cours, impliquant 10 maternités bruxelloises montre que la population à risque est celle du nord-ouest de l'Europe. Cette problématique est actuellement débattue en Conférence interministérielle, l'objectif étant que l'autorité fédérale prenne en charge le coût de ce dépistage.

3.4 *Santé mentale et population défavorisée*

Le Collège réuni a approuvé en date du 14.12.2000 la convention relative à l'élaboration d'un protocole d'enquête concernant la méthodologie et les instruments d'évaluation afin d'établir des modèles concrets et structurels à long terme qui permettraient de répondre aux besoins des personnes défavorisées en matière d'accès aux soins de santé mentale. L'association SMES (Santé Mentale et Exclusion Sociale) est chargé de ce travail.

Les missions sont les suivantes :

- l'élaboration de modèles d'intervention adéquats pour les personnes défavorisées souffrant de troubles mentaux, ainsi que la mise en place de coopération structurelles entre les professionnels de la santé mentale et les travailleurs sociaux, au bénéfice des personnes défavorisées;
- l'accompagnement méthodologique des activités sur le terrain;
- l'instauration de différents types de travail social avec les familles défavorisées;
- une collaboration régulière entre chercheurs afin de comparer leurs points de vue et trouver des points de convergence;
- la rédaction d'un rapport d'enquête.

Bijlage 2

Voorontwerp van voorstellen van aanbevelingen, opgesteld door de rapporteurs (*)

Inleiding

Sinds 1991 is het jaarverslag over de armoede in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor de Verenigde Vergadering het uitgangspunt voor een debat over de armoede in het Gewest en over de middelen om de armoede efficiënt te bestrijden. Op 26 mei 2000 is er een nieuwe ordonnantie aangenomen die de doelstellingen van de vorige ordonnantie overneemt en meer bepaald de verschillende fasen ter voorbereiding van het debat nader omschrijft: opstellen van het jaarverslag, organisatie van een rondetafelgesprek met de leden van de Verenigde Vergadering, de OCMW's, de gemeenten en de betrokken personen en instellingen. Het is immers belangrijk dat de instellingen "waar de armen het woord hebben" inspraak krijgen bij het vaststellen en het evalueren van het beleid voor armoedebestrijding.

Voorts heeft de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie op 20 mei 1999 het samenwerkingsakkoord tussen de federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten betreffende de besteding van het armoedebeleid goedgekeurd. Om te garanderen dat de verschillende regeringen met elkaar overleg plegen, heeft de Interministeriële Conferentie Sociale Integratie tot taak te zorgen voor een globale, geïntegreerde en gecoördineerde benadering van het beleid tot voorkoming van bestaansonzekerheid, tot bestrijding van armoede en tot integratie van de personen in de samenleving.

In de geest van de voornoemde ordonnantie en in het verlengde van het rondetafelgesprek met de leden van de Verenigde Vergadering van mei 2001 worden deze aanbevelingen gericht aan de leden van het Verenigd College, opdat ze die in de praktijk brengen bij het uitoefenen van hun respectieve bevoegdheden of onder de aandacht brengen van de Interministeriële Conferentie Sociale Integratie en van de instanties opgericht in het kader van het op 20 mei 1999 goedgekeurde samenwerkingsakkoord betreffende de besteding van het armoedebeleid.

*
* *

Armoede is een probleem dat vele vormen heeft en dat alle aspecten van het leven omvat: inkomens, gezondheid, huisvesting, onderwijs, cultuur, economie, ... De strijd tegen de armoede moet op verschillende fronten tegelijk gevoerd worden binnen het kader van een algemeen welzijnsbeleid dat door de federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten wordt gevoerd.

Sociale uitsluiting gaat verder dan werkloosheid en geen toegang tot de arbeidsmarkt, maar behelst ook een gebrek aan opleiding, een gebrekkige gezondheidszorg en verwaarlozing op het vlak van de leefomgeving, de huisvesting, de cultuur, de toegang tot de burgerrechten en de steun aan gezinnen.

Armoede is weliswaar een gebrek aan geld, maar betekent vooral de sociale uitsluiting van een individu, een gezin en een sociale groep. Het is het verlies aan binding, aan aanknopingspunten die het mogelijk maken om een beroep te doen op de solidariteitsmechanismen. Armoede betekent isolement en geleidelijke verslechtering van de kwaliteit van het leven. Armoede betekent een leven in de marginaliteit, naast en niet meer samen met de anderen.

Sociale uitsluiting heeft veelzijdige transversale oorzaken die elkaar versterken.

(*) Dit voorontwerp werd op basis van voorstellen van de PRL-FDF, Ecolo, PS en PSC fracties opgesteld.

Annexe 2

Avant-projet de propositions de recommandations, élaboré par les rapporteurs(*)

Préalables

Depuis 1991, le rapport annuel sur l'état de la pauvreté dans la Région de Bruxelles-Capitale constituait, au sein de l'Assemblée réunie, la base d'un débat sur la pauvreté dans la région et sur les moyens d'y lutter efficacement. Le 26 mai 2000, une nouvelle ordonnance a été adoptée qui reprend les objectifs de la précédente et qui identifie plus précisément les différentes étapes préalables au débat : élaboration du rapport annuel, organisation d'une Table ronde avec les membres de l'Assemblée réunie, les CPAS, les communes et les personnes et organismes concernés. Il était important, en effet, que les organismes "où les pauvres ont la parole" aient leur mot à dire dans l'élaboration et l'évaluation des politiques de lutte contre la pauvreté.

Par ailleurs, depuis le 20 mai 1999, un accord de coopération entre l'Etat fédéral, les Communautés et les Régions relatif à la continuité de la politique en matière de pauvreté a été approuvé par la Commission communautaire commune. En vue de garantir la concertation entre les différents gouvernements, la "conférence interministérielle de l'intégration sociale" a pour mission de veiller à une approche globale intégrée et coordonnée des politiques de prévention de la précarité d'existence, de lutte contre la pauvreté et d'intégration des personnes dans la société.

C'est dans l'esprit de l'ordonnance précitée et dans le prolongement de la Table ronde avec les membres de l'Assemblée réunie du mois de mai 2001 que s'inscrivent les présentes recommandations adressées aux membres du Collège réuni, en vue soit, de les réaliser en ce qui concerne leurs compétences respectives, soit de répercuter leur contenu dans le cadre de la Conférence interministérielle de l'intégration sociale et des instances prévues dans le cadre de l'accord de coopération relatif à la continuité de la politique en matière de pauvreté du 20 mai 1999.

*
* *

La pauvreté est un problème multiforme qui englobe tous les aspects de la vie : revenus, santé, logement, enseignement, culture, économie, ... La lutte contre la pauvreté doit s'attaquer simultanément à tous ces facteurs dans le cadre d'une politique sociale générale, érigée au niveau fédéral, communautaire et régional.

L'exclusion sociale dépasse le cadre du chômage et de l'accès au marché du travail. Elle recouvre les réalités telles que le manque de formation, les carences en matière de soins de santé, d'environnement, de logement, de culture, d'accès aux droits des citoyens et aux aides procurées aux familles.

La pauvreté est certes un manque d'argent mais c'est surtout une désocialisation d'un individu, d'une famille et de son groupe social. C'est la perte des attaches, des repères qui permettent de faire appel aux mécanismes de solidarité, c'est l'isolement et la dégradation progressive de la qualité de la vie. C'est la vie en marge, à côté des autres et non plus avec les autres.

L'exclusion sociale est un phénomène issu de causes multiples, transversales et toujours cumulatives.

(*) Cet avant-projet a été élaboré sur la base des propositions des groupes PRL-FDF, Ecolo, PS et PSC.

Het Parlement keurt het advies goed dat het Comité van de Regio's in december 2000 heeft uitgebracht en waarin het benadrukt dat de actieprogramma's ten goede moeten komen aan talrijke categorieën van personen, met inbegrip van de bejaarden die van de samenleving uitgesloten zijn, omdat hun uitkeringen of pensioen te laag liggen.

In het kader van de aanbevelingen aan het Verenigd College van de GGC wenste de Commissie zich toe te spitsen op de aanbevelingen die reeds in het verslag van 1998 waren opgenomen en ze, zo nodig, bij te werken. Voorts zijn er voor de Commissie twee noodzakelijke partners bij de vaststelling en de bestrijding van de armoede: enerzijds de OCMW's en anderzijds het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

De Commissie verwijst bovendien naar de problemen in verband met de huisvesting waarop de aandacht is gevestigd tijdens het rondetafelgesprek van 10 mei 2001: de ongezondheid van een groot aantal woningen, het aantal sociale woningen, de controle op de hygiëne en de veiligheid in de woningen van de privé-sector, de beroepsprocedures in de sociale huisvestingssector (rechtstreeks contact met de sociaal afgevaardigde, gegarandeerde klachtenbehandeling door een onafhankelijke instantie), de kosten van de woning, het aantal woningen voor grote gezinnen, de toegang tot de verschillende premies, de wisselwoningen, de strijd tegen leegstand, de huurprijzen, het gebrek aan woningen met begeleiding of supervisie, de voorwaarden inzake uitzetting, het gebrek aan kennis in verband met woningen.

*
* *

1. Inkomens

De sociale uitkeringen en het bestaansminimum moeten aanzienlijk verhoogd worden en zowel de lage lonen als de bestaansminima moeten verhoogd worden, opdat eenieder volgens artikel 23 van de Grondwet een menswaardig leven kan leiden en er een billijkere verdeling tussen de burgers tot stand wordt gebracht.

Het wettelijke voorschrift dat personen, ongeacht hun nationaliteit, niet zonder bestaansmiddelen mogen leven, moet in praktijk nageleefd worden.

Als de werkloosheidsuitkeringen en de bestaansminima per individu worden vastgesteld, zal men de discriminatie van vrouwen en de schending van de persoonlijke levenssfeer kunnen voorkomen.

De Commissie blijft ijveren voor de afschaffing van de categorie van de samenwonenden in het socialezekerheidsstelsel (een verzekerde samenwonende betaalt evenveel bijdragen als een alleenstaande), maar ze verzet zich tegen die afschaffing op het vlak van de sociale bijstand (die hangt af van de behoefte en wordt met belastingen gefinancierd). Om de bedragen per individu toe te kennen beveelt de Commissie daarentegen aan dat het bestaansminimum (en het equivalentbestaansminimum) voor een gezin wordt afgeschaft en wordt vervangen door twee bestaansminima (of equivalentbestaansminima) voor samenwonenden.

Om de voornoemde redenen kant de Commissie zich tegen de afschaffing van de categorie van de samenwonenden op het vlak van de sociale bijstand en bijgevolg tegen de afschaffing van de daartoe vereiste controles. Ze herinnert eraan dat de huisbezoeken dienen om na te gaan of de behoeftige daadwerkelijk in de gemeente woont en bijgevolg onder de bevoegdheid van het OCMW valt. De huisbezoeken dienen om een preciezere diagnose van de behoeften, met name op het vlak van de huisvesting, te stellen en te ontdekken hoe de armen uitgebuit worden op de huurmarkt.

In het algemeen moet het bestaansminimum beter terugbetaald worden door de federale overheid. Alle kosten voor het OCMW, met inbegrip van de loon- en werkingskosten, moeten voor 100% terugbetaald

Le Parlement avalise l'avis du Comité des Régions émis en décembre 2000 qui souligne que les programmes d'action doivent s'appliquer à de nombreuses catégories de personnes, en ce compris les personnes âgées qui connaissent l'exclusion sociale en raison de l'insuffisance des prestations/des retraites qu'elles perçoivent.

Dans le cadre de recommandations adressées au Collège réuni de la CCC, la Commission a souhaité se focaliser sur les recommandations formulées déjà lors du rapport 1998, en les actualisant, le cas échéant. Elle identifie, par ailleurs deux acteurs incontournables de ce processus d'identification et de lutte contre la pauvreté : les CPAS, d'une part et l'Observatoire de la Santé et du Social, d'autre part.

Elle fait en outre référence aux problèmes en matière de logement mis en évidence par la table ronde du 10 mai 2001 : l'insalubrité de nombreux logements, le nombre de logements sociaux, le contrôle d'hygiène et de sécurité dans les logements privés, les procédures de recours dans le logement social (contact direct avec le délégué social, garantie d'un traitement des plaintes par une instance indépendante), le coût du logement, le nombre de logements pour grande famille, l'accès aux primes diverses, les logements de transit, la lutte contre les logements vides, le coût des loyers, le manque de logements accompagnés ou supervisés, les conditions d'expulsion, le manque de connaissances en matière d'habitat.

*
* *

1. Revenus

Les montants des allocations sociales et du minimum de moyens d'existence doivent être revus substantiellement à la hausse, l'augmentation des bas salaires doit être accompagnée d'une augmentation parallèle des minima sociaux, afin de permettre à tous, selon les termes de l'article 23 de la Constitution, de mener une vie conforme à la dignité humaine, de vivre décemment et dignement et d'avancer dans la voie de plus d'équité entre les citoyens.

L'impossibilité légale de laisser des personnes sans ressources, sans considération de nationalité, doit être réellement appliquée.

L'individualisation des allocations de chômage et des taux de minimex permettra d'éviter les discriminations envers les femmes ainsi que les atteintes à la vie privée.

La Commission soutient l'abolition de la catégorie des cohabitants dans le régime de sécurité sociale (l'assuré(e) cohabitant(e) cotise autant que l'isolé(e)) mais s'y oppose en matière d'aide sociale (celle-ci est subordonnée à l'état de besoin et financée par l'impôt). Au contraire, pour individualiser les droits, la Commission préconise la suppression du minimex (et de l'équivalent minimex) " ménage " et son remplacement par deux minimex (ou équivalent minimex) " cohabitants ".

Pour les motifs visés ci-dessus, la Commission s'oppose à la suppression de la catégorie des cohabitants en matière d'aide sociale et donc des contrôles que cela nécessite. Elle rappelle que les visites domiciliaires ont aussi pour but de vérifier le caractère effectif de la résidence sur le territoire communal et, partant, la compétence du CPAS. Elles permettent d'établir un diagnostic plus précis de l'état de besoin, notamment en matière de logement, et de déceler des pratiques d'exploitation de la pauvreté sur le marché locatif.

De façon générale, le minimex doit être mieux remboursé par l'autorité fédérale. Notamment, l'intégralité du coût pour le CPAS, y compris ses charges salariales et de fonctionnement, doit être remboursée à 100%

worden voor alle personen die uitgesloten zijn van de werkloosheidsuitkeringen of aan de geschorste werklozen.

Alle bestaansminima zouden niet vatbaar voor beslag moeten zijn, ook niet wanneer de alimentatieplicht niet wordt nagekomen. In de huidige regeling wordt de insolvente alimentatieplichtige niet op zijn verantwoordelijkheid gewezen en worden de kosten op de OCMW's afgewenteld.

2. Openbare centra voor maatschappelijk welzijn

Het bedrag van het bestaansminimum moet meer kunnen variëren naar gelang van de gezinssamenstelling.

Er is een financiële tegemoetkoming nodig voor de verbetering van de arbeidsomstandigheden van de maatschappelijke assistenten: vermindering van het aantal dossiers voor elke maatschappelijke assistent, beter aangepaste lokalen, basisopleidingen en voortgezette opleidingen, supervisie, overlegplaatsen waar de werkmethode, de wettelijke aspecten en de nieuwe sociale problemen besproken kunnen worden ...

De Commissie benadrukt dat intern of extern geweld moet worden geanalyseerd in de relaties (van individu tot individu, van individu tot groep, instelling of maatschappij, van groep of instelling tot individu, groep, instelling of maatschappij), waarbij geen enkele partij in de relatie terzijde mag worden geschoven. Met andere woorden, er kan meer dan één oplossing worden gevonden voor dit probleem, dat trouwens geobjectiverd en gerelativeerd moet worden. Aan de materiële preventie-maatregelen (indeling, inrichting en ruimte van de lokalen) dienen de maatregelen op het vlak van de kwaliteit van de dienstverlening te worden toegevoegd (dienstregeling, relevantie van de geleverde of gevraagde prestaties, naleving van de termijnen, duidelijkheid met name over de middelen- en de resultaatverbintenissen, over de rechten en over de belangen of voordelen, over de vereisten en de aanbevelingen, enz.). Ten slotte is de Commissie vooral van oordeel dat de maatschappelijke werkers van de OCMW's, de OCMW's zelf en het hele management zich willens nillens en noodzakelijkerwijze in een dominerende positie bevinden tegenover de personen die hen om hulp vragen. Als ze dit niet beseffen of er geen rekening mee houden, leidt dit onvermijdelijk tot misbruik.

De begunstigden van de sociale steun moeten goed opgevangen worden door hun OCMW en duidelijke en juiste informatie krijgen.

Het sociale werk zal meer toegespitst worden op de dialoog met de socialeleuntrekkers.

Er moeten partnerschapsovereenkomsten gesloten worden met andere instellingen uit de welzijnssector, zoals groepspraktijken, centra voor gezinsplanning, centra voor geestelijke gezondheid, de sociale diensten en de CASG, zelfs al worden die instellingen gesubsidieerd door verschillende gezagsniveaus (GGC, CCF, VGC, BHR, federale overheid, enz.)

De OCMW's moeten inspanningen leveren om hun opdracht van eerstelijns hulp aan jongeren met moeilijkheden (mishandeling) te vervullen (opvang en aandacht, contacten met de instellingen voor jeugdbijstand).

3. Huisvesting

Het verkrijgen van een woning moet een prioriteit zijn in de beleidsmaatregelen die het Gewest treft om de armoede te bestrijden. In dat verband moeten de middelen van het Gewest geëvalueerd worden om de bestaande maatregelen doeltreffender en toegankelijker voor de minstbedeelden te maken.

Men moet kunnen beschikken over betrouwbare gegevens over de staat van het huurwoning van de openbare en de privé-sector in het

pour toute personne sanctionnée par l'exclusion ou la suspension du chômage.

Tous les minima sociaux devraient être insaisissables, y compris par les créanciers alimentaires. Le système actuel, loin de "responsabiliser" le débiteur alimentaire qui s'est mis en état d'insolvabilité, ne fait que reporter la charge sur les CPAS.

2. Centres publics d'aide sociale

Il faut mettre l'accent sur la nécessité d'assurer une plus variabilité du montant du minimex en fonction de la composition du ménage.

Une aide financière doit être consacrée à l'amélioration des conditions de travail des assistants sociaux : réduction du nombre de dossiers que chacun d'eux doit prendre en charge, locaux mieux adaptés, formations de base et continuées, supervisions, lieux de concertation où puissent être discutés les méthodes de travail, les aspects législatifs, les nouvelles problématiques sociales ...

La Commission insiste sur la nécessité d'analyser la violence, interne ou externe, en tant que phénomène relationnel (relation d'individu à individu, d'individu à groupe, institution ou société, de groupe ou institution à individu ou groupe ou institution ou société) qui ne peut faire l'impasse sur un des termes de la relation. Autrement dit, il n'y a pas une seule réponse possible à ce phénomène, qu'il convient d'ailleurs d'objectiver et de relativiser. Aux mesures physiques préventives (configuration, aménagement et espace des locaux) il convient d'ajouter les mesures relatives à la qualité du service offert (horaires, pertinence des démarches accomplies ou qui sont demandées, respect des délais, clarté du discours et notamment sur les obligations de moyens et les obligations de résultats, sur les droits et sur les intérêts ou avantages, sur les exigences et les recommandations, etc.). Enfin et surtout, la Commission estime que les travailleurs sociaux des CPAS de même que le CPAS en tant que tel et tous ses responsables, qu'ils le veuillent ou non, qu'ils l'assument ou non, sont, par la force des choses, dans une relation de dominant à dominé avec les personnes qui sollicitent leur aide. L'ignorer ou ne pas l'assumer est le plus sûr moyen d'en abuser.

Les bénéficiaires de l'aide sociale doivent trouver un accueil de qualité dans leur CPAS ainsi qu'une information accessible, claire et précise.

L'efficacité du travail social sera orientée vers plus de dialogue avec les bénéficiaires de l'aide sociale.

Des accords de partenariat doivent être pris avec d'autres institutions des secteurs de l'aide aux personnes et de la santé telles que les maisons médicales, les plannings, les centres de santé mentale, les services sociaux et les CASG, ...même si ces organismes sont subventionnés par des niveaux de pouvoir différents (CCC, CCF, VGC, CRB, CF, fédéral, ...).

Les CPAS doivent s'investir dans leur mission d'aide de 1ère ligne aux jeunes (accueil et écoute, relais avec les organismes d'aides à la jeunesse) en situation difficile (maltraitance).

3. Logement

L'accès au logement doit constituer une priorité dans les politiques mises en œuvre au niveau régional pour lutter contre la pauvreté. A cet égard, une évaluation des outils régionaux doit être réalisée afin d'améliorer l'efficacité des dispositifs existants et d'assurer leur accessibilité aux personnes les plus pauvres.

Disposer de données fiables sur l'état du parc locatif privé et public en Région bruxelloise est nécessaire. A cette fin, un véritable Observatoire

Brussels Gewest. Daartoe zal er in het Gewest een echt overzicht van het woningenpark moeten worden opgesteld, met name op basis van het door de OVM's bijgewerkte kadaster.

In dat kader zal er bij de uitvoering van de lopende hervorming van de inschrijving als kandidaat voor een sociale woning op worden toegezien dat de regels voor het verkrijgen van een woning van de openbare sector of van een daarmee gelijkgestelde woning (woning van de gemeenten of de OCMW's, SWB, gemeenteregie, ...) geharmoniseerd worden.

Ook de kwestie van de kwaliteit van de woningen in de openbare en in de privé-sector moet ter sprake gebracht worden. Men moet de nodige begrotingsmiddelen vinden om de bestaande sociale woningen te renoveren.

Om tegemoet te komen aan de vraag om woningen van de grote gezinnen moeten het aanbod van aangepaste sociale woningen en het aanbod van de sociale woonbureaus uitgebreid worden. De regeling inzake de toegang tot de VIHT zal verbeterd worden.

Er zijn aangepaste wettelijke middelen nodig in de strijd tegen leegstand.

[Aan de bevoegde overheden wordt aanbevolen beleidsmaatregelen te treffen om de verhogingen van de huurprijzen af te remmen en om de kwaliteit van de woningen te controleren (via een verhuurvergunning waarbij de toestemming om een woning te verhuren afhangt van de gezondheid van de woning).]

Er zij aan herinnerd dat er reeds in 1996 en 1998 aanbevelingen over de huisvesting zijn geformuleerd. In verband met de aanbevelingen van 1998 wijst het Observatorium erop dat er thans een evaluatie wordt uitgevoerd. Het gaat om de aanbevelingen 12, 13, 14, 15, 16, 34 en 35 van de verslagen van 1998.

4. Gezondheidszorg

Sommige vormen van sociale steun, zoals bijvoorbeeld medische hulp en tegemoetkomingen voor geneesmiddelen, moeten tussen de OCMW's geharmoniseerd worden om zonder enige discriminatie te worden toegekend aan iedereen die voor sociale bijstand in aanmerking komt en aan iedereen met een laag inkomen. Er moet een inventaris opgemaakt worden van de reglementen en de goede praktijken van de OCMW's voor de terugbetaling van de kosten van de medische verzorging en de geneesmiddelen.

[De Commissie herinnert eraan dat de sociale zekerheid het meeste werk doet. De ambtshalve verzekeraar en het minimum voor WIGW zijn in dit verband essentiële maatregelen.]

De Commissie benadrukt dat men weliswaar moet vermijden dat personen verstoken blijven van preventieve of curatieve gezondheidszorg, omdat ze niet genoeg (financiële en culturele) middelen hebben, maar vindt tevens dat de kosten van de verzorging op een redelijk peil moeten blijven. In dat opzicht beveelt ze bijvoorbeeld aan dat de OCMW's het remgeld voor de geneesmiddelen "artikel 35bis", waarvoor een gelijkwaardig generisch geneesmiddel bestaat, niet meer terugbetalen.

De Commissie vraagt dat bijzondere aandacht wordt besteed aan de gezondheid (zoals trouwens ook aan de sociale situatie) van de bejaarden, die al te vaak over het hoofd worden gezien wanneer ze niet behoren tot de categorie van degenen die de staatsschuld financieren.]

Elke persoon zonder statuut moet via het OCMW aangepaste gezondheidszorg kunnen krijgen waarvan de kosten volledig betaald moeten worden door de federale overheid.

De huidige regeling voor de opvang van personen met lage inkomens in de Brusselse ziekenhuizen moet behouden en uitgebreid worden. Daartoe moeten het Gewest en de federale overheid de nodige middelen uittrekken.

du Logement devra être mis en place au niveau régional, utilisant notamment le cadastre actualisé par les SISF.

Dans ce cadre, à l'occasion de la mise en œuvre de la réforme en cours en matière d'inscription comme candidat à un logement social, il sera veillé à harmoniser les règles d'accès aux logements publics ou assimilés (logements communaux ou de CPAS, AIS, régie communale...).

De même la question de la qualité des logements doit être traitée tant au niveau public qu'au niveau privé. Il est nécessaire de trouver les moyens budgétaires permettant d'assurer la rénovation du parc de logements sociaux existants.

Pour répondre à la demande de logement des grandes familles, l'offre en logements sociaux adaptés doit être augmentée, ainsi que celle des agences immobilières sociales. Le système d'accès aux ADILs sera renforcé.

Il faut prévoir des outils législatifs adaptés par rapport aux immeubles inoccupés ou à l'abandon.

[Il est recommandé aux autorités compétentes de déployer des politiques pour freiner les augmentations de loyers, ainsi que pour contrôler la qualité des logements (via un permis locatif subordonnant l'autorisation de louer un logement sous réserve de salubrité).]

Pour rappel, des recommandations qui concernaient le logement avaient déjà été formulées en 1996 et en 1998. Par rapport aux recommandations de 1998, l'observatoire indique qu'un travail d'évaluation est en cours. Cela concerne les recommandations 12, 13, 14, 15, 16, 34 et 35 des rapports de 1998.

4. Soins de santé

Certaines formes d'aide sociale comme l'aide médicale et pharmaceutique par exemple doivent être harmonisées entre CPAS, dans le but d'être accordées sans discrimination à tout bénéficiaire de l'aide sociale et à toute personne à bas revenus. Un inventaire des règlements et bonnes pratiques des Cpas en matière de remboursement des frais médicaux et des frais pharmaceutiques devra être réalisé.

[La Commission tient à rappeler que c'est la sécurité sociale qui réalise la plus grosse part du travail. L'assurabilité d'office et le VIPOMEX sont à cet égard des mesures essentielles.

Elle insiste sur la nécessité, certes, d'éviter que des personnes ne puissent accéder aux soins préventifs ou curatifs, faute de ressources (financières et culturelles) suffisantes mais aussi sur la nécessité de maintenir à des niveaux raisonnables le coût des soins. A cet égard, elle recommande, par exemple, que les CPAS ne prennent plus en charge le ticket modérateur des médicaments de " l'article 35 bis " pour lesquels il existe un médicament générique équivalent.

La Commission demande qu'une attention particulière soit portée à la santé (comme d'ailleurs à la situation sociale) des personnes âgées, trop souvent ignorées lorsqu'elles n'appartiennent pas à la catégorie sociale qui " détient " la dette intérieure.]

Toute personne sans statut doit pouvoir bénéficier de soins médicaux adéquats via le CPAS et dont les coûts doivent intégralement être pris en charge par l'autorité fédérale.

Il s'impose de maintenir et de renforcer le dispositif d'accueil des personnes à faibles revenus dans les hôpitaux bruxellois en les dotant de moyens régionaux et fédéraux à cet effet.

[In dit verband dienen alle Brusselse OCMW's overeenkomsten te sluiten met de instellingen van het GOGI-net, onverminderd de overeenkomsten die ze met instellingen uit de privé-sector sluiten.]

De toegankelijkheid tot de huisdokter en tot de gezondheidsdiensten van de buurt (volledige informatie, duidelijke procedures) moet verbeterd worden en de kosten voor de ambulance en de geneesmiddelen moeten vlotter terugbetaald worden.

5. Werkgelegenheid – opleiding

De 156 procedures om bestaansminimumtrekkers, werklozen of langdurig geschorste werklozen aan een baan te helpen moeten drastisch vereenvoudigd worden.

Het is onder meer de bedoeling om jongeren aan een fatsoenlijk en normaal bezoldigde betrekking in hun eigen buurt te helpen.

De sociale steuntrekkers moeten een aangepaste opleiding kunnen kiezen.

De langdurig werklozen zijn jonge en minder jonge volwassenen die nooit verder dan het niveau van het lager secundair onderwijs zijn geraakt. Deze categorie van werklozen een opleiding aanbieden is de enige oplossing om hen een nieuwe toekomst te bieden.

Voor vele anderen, maar in het bijzonder voor hen, zou de werkloosheidsduur in afwachting van een betrekking volledig benut moeten worden om een algemene of beroepsopleiding die ze hebben opgegeven, opnieuw te volgen.

De problemen in verband met de uitsluiting ten gevolge van de snelle opkomst van de kennismaatschappij moeten aangekaart worden. De digibeet is de arme van morgen.

De werklozen en de bestaansminimumtrekkers moeten vrijwilligerswerk kunnen doen in het verenigingsleven, zoals alle andere burgers, volgens een regeling die soepeler is dan de huidige.

6. Problematiek van de daklozen

Er zal bijzondere aandacht moeten worden besteed aan de instellingen die hulp aan de daklozen in het Brussels Gewest verlenen (opvangthuizen, dringende onderdakverlening, begeleid wonen ...).

De voorstellen van het Overlegcomité Daklozen, dat de voorstellen van het verslag van Andréa Rea heeft onderzocht, zullen concreet gestalte moeten krijgen.

De volgende rapporten over de staat van de armoede zullen een rubriek over deze problematiek moeten bevatten.

7. Energie

De versterking van de bestaande maatregelen inzake de levering van energie en water is een prioriteit op wetgevend vlak in het kader van het rationeel gebruik van die goederen. De sociale maatregelen om te helpen ingeval de minstbedeelden de facturen niet kunnen betalen, zullen eveneens uitgebreid worden.

Bovendien zal het Brussels Parlement de prijsstructuur van water, gas en elektriciteit onderzoeken. Het zal erop toezien dat er een progressieve tarifiering ingevoerd wordt voor de verbruikers in het kader van een rationeel energiegebruik.

[A cet égard, il s'impose que tous les CPAS bruxellois concluent des conventions avec les institutions du réseau Iris, sans préjudice de ce qu'ils concluent avec des institutions du réseau privé.]

On veillera au renforcement de l'accessibilité (information complète, clarification des procédures) au médecin généraliste, aux services de santé de proximité et au meilleur remboursement des frais d'ambulance et des frais pharmaceutiques.

5. Emploi – Formation

La simplification drastique des 156 procédures décrivant les dispositifs de mise à l'emploi des personnes issues du minimex, du chômage, ou suspendues pour chômage de longue durée s'impose.

Ceci entre autres pour permettre une offre d'emplois - convenables et normalements rémunérés - accompagnés de proximité pour les jeunes.

Les allocataires sociaux doivent pouvoir choisir une formation adéquate.

Le noyau dur du chômage est constitué d'adultes jeunes et moins jeunes n'ayant pu dépasser le niveau de l'enseignement secondaire inférieur. Permettre à ces personnes de se former est la seule solution qui leur permettra d'envisager un nouvel avenir.

Pour beaucoup d'autres, mais spécialement pour eux, la période de chômage avant la recherche d'un emploi doit être pleinement utilisée à reprendre le cours d'une scolarité, générale ou professionnelle, trop tôt abandonnée.

Les problèmes d'exclusion liés à l'apparition rapide de la " société de la connaissance " doivent être traités pour tous. L'analphabète informatique est le pauvre de demain.

Les chômeurs et les minimexés doivent pouvoir exercer des activités bénévoles dans les secteurs associatifs comme tous les autres citoyens dans une formule plus souple que celle existant actuellement.

6. Problématique des sans-abri

Une attention particulière devra être accordée aux organismes d'aide aux sans-abri sur le territoire bruxellois (maisons d'accueil, hébergement d'urgence, habitat accompagné...).

Les propositions du Comité de concertation " sans abri " qui a étudié les propositions du rapport d'Andréa Rea devront être concrétisées.

Les prochains rapports sur l'état de la pauvreté devront contenir une rubrique consacrée à cette problématique.

7. Energie

Le renforcement du dispositif existant en matière de fourniture d'énergie et d'eau constitue une priorité législative, dans le cadre de l'utilisation rationnelle de ces biens. On renforcera également les mesures sociales qui permettent de pallier l'impossibilité d'honorer les factures par les plus démunis.

En outre, le Parlement bruxellois procédera à un examen de la structure des prix de l'eau, de gaz et d'électricité. Il veillera à la progressivité des coûts pour les consommateurs dans le cadre d'une utilisation rationnelle.

8. Cultuur

De positieve experimenten op het vlak van toegang tot de kennis en tot de cultuur moeten herhaald worden. De experimenten "artikel 27" moeten voortgezet en uitgebreid worden.

Er moeten programma's opgezet worden om de kansarmen vertrouwd te maken met de informatietechnologieën.

9. Burgerschap en inspraak

Men moet in de wijken voorzien in lokalen en procedures voor overleg met alle inwoners, met inbegrip van de inwoners die in een moeilijke situatie verkeren, de jongeren en de personen van de derde leeftijd, alvorens een beslissing te nemen.

Men moet de organisaties erkennen waarin de kansarmen zich kunnen uitspreken over de politieke beslissingen en acties die voor hen bestemd zijn, rekening houdend met de tijd en de middelen die ze nodig hebben om met kennis van zaken een advies op te stellen.

De opvang en de informatie van de gebruikers in alle openbare en privé-diensten moeten verbeterd worden.

De voorstellen moet in overleg met de betrokken actoren uitgevoerd worden.

Onze regering moet de eisen van het platform van de verenigingen in verband met het ontwerp van wet van minister Vande Lanotte over het recht op maatschappelijke integratie steunen en overnemen.

10. Opstellen van het armoedeverslag

Om het gewestelijk verslag aan te vullen zal aan alle gemeenten voorgesteld worden om regelmatig een gemeentelijk armoedeverslag te laten opstellen op basis van een samenwerking tussen het OCMW, de gemeente en de verenigingen.

Aangezien de belangrijkste informatiebronnen voor het armoedeverslag de door de OCMW's doorgegeven signalementskaarten zijn, dienen de OCMW's een nota met uitleg te krijgen om hen in staat te stellen adequaat en op tijd te voldoen aan de opgelegde eisen, teneinde vergelijkbare en bijgevolg bruikbare gegevens te verkrijgen.

In het Observatorium komen deskundigen bijeen om denkwerk te verrichten. Het moet extra menselijke en structurele middelen krijgen om het aantal kwantitatieve en kwalitatieve indicatoren te kunnen uitbreiden.

8. Culture

Il convient de multiplier les bonnes expériences menées dans le domaine de l'accès à la connaissance et de l'accès à la culture. Les expériences de l'article 27 doivent être pérennisées et développées.

Des programmes d'accès à l'outil et de formation aux technologies de l'information doivent être orientés vers les publics défavorisés.

9. Citoyenneté et participation

Il est nécessaire de mettre sur pied dans des quartiers des lieux et des procédures de concertation préalable à la décision avec tous les habitants, y compris les habitants en difficultés, les jeunes et les personnes du troisième âge.

Il faut reconnaître les organisations où les personnes les plus défavorisées peuvent s'exprimer quant aux actions politiques qui les concernent, en tenant compte du temps nécessaire pour leur permettre d'élaborer un avis en connaissance de cause.

Il faut améliorer les conditions d'accueil et d'information des usagers dans tous les services publics et privés.

Les propositions doivent être mises en œuvre en concertation avec les acteurs concernés.

Notamment, les exigences reprises par la plate-forme associative relatives au projet de loi de Vande Lanotte relatif au droit à l'intégration sociale doivent être soutenues et relayées par notre Gouvernement.

10. Elaboration du Rapport sur l'Etat de la Pauvreté

Afin d'enrichir le rapport régional il sera proposé à l'ensemble des communes de faire procéder régulièrement à l'établissement d'un rapport communal sur l'état de la pauvreté, élaboré en collaboration tripartite CPAS/commune/associations.

Les principales sources d'information du rapport provenant de fiches signalétiques transmises par les CPAS, il faut fournir à ceux-ci une note d'interprétation leur permettant de répondre adéquatement et dans les temps aux exigences requises afin d'obtenir des informations harmonisées et donc exploitables.

L'Observatoire est un lieu d'expertise et de réflexion : afin de lui permettre d'élargir le nombre d'indicateurs qualitatifs et quantitatifs, il faut lui octroyer des moyens humains et structurels supplémentaires.

